

**СТРАТЕГИЈА ЗА МЛАДЕ
ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ПАЛИЛУЛА
НИШ
СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ
2018. – 2022.**

САДРЖАЈ

1. УВОД
  - 1.1. Млади и изазови савременог друштва
  - 1.2. Млади у Србији
  - 1.3. Млади у Палилули
  - 1.4. Канцеларија за младе ГО Палилула
  - 1.5. Компаративни показатељи
2. МИСИЈА
3. ВИЗИЈА
4. ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ
5. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ
6. КОНТЕКСТ – ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИРИ
  - 6.1. Национални извори
    - 6.1.1. Закон о младима
    - 6.1.2. Национална Стратегија за младе 2015-2025.
  - 6.2. Локални извори
  - 6.3. Међународни извори
7. ОПШТИ ПОДАЦИ И АНАЛИЗА СТАЊА
  - 7.1. Општи подаци
  - 7.2. Социо-демографске карактеристике
  - 7.3. Економски положај
  - 7.4. Запосленост
  - 7.5. Незапосленост
  - 7.6. образовање и школство
    - 7.6.1. образовање и школска спрема
    - 7.6.2. Предшколско образовање
    - 7.6.3. Основно образовање
    - 7.6.4. Средње образовање
    - 7.6.5. Високо образовање
  - 7.7. Здравство
    - 7.7.1. Амбуланте и здравствене станице на територији ГО Палилула
    - 7.7.2. Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш
  - 7.8. Култура
  - 7.9. Спорт
8. ИСТРАЖИВАЊЕ
  - 8.1. Резултати истраживања
9. SWOT АНАЛИЗЕ
10. ПЕСТ АНАЛИЗА
11. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ 2018 – 2022.
12. ИЗВОРИ, ЛИТЕРАТУРА И РЕФЕРЕНЦЕ

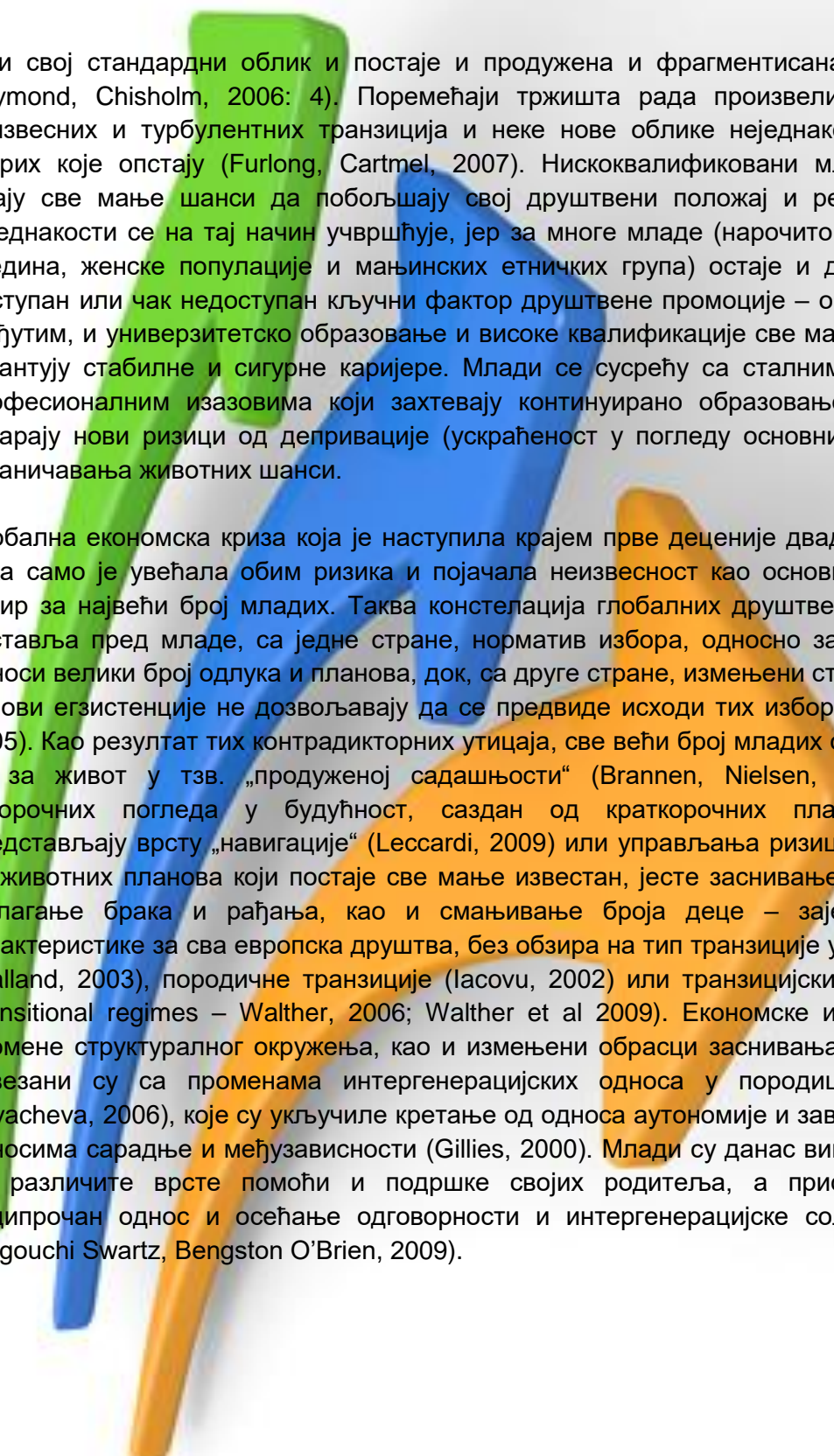
1. УВОД

Појам „млади“ описује фазу живота између детињства и одраслог доба. Тешко је одредити и дефинисати узрасну границу младости, те се и формална одређења овог животног раздобља разликују између институција Уједињених нација, Европске уније и националних институција. Према класификацији Уједињених нација (Резолуција Скупштине УН A/RES/56/117 2001., Резолуција Комисије за друштвени развоја E/2007/26 и E/CN/5/2007/8 2007. и резолуције Генералне Скупштине УН A/RES/62/126 2008.) у младе се сврставају све особе између 15 и 24 године. Специфичности ситуације у Републици Србији као што су: сиромаштво у друштву, низак проценат запослености младих и изазови са којима се суочавају млади људи у процесу преласка из детињства у одрасло доба захтевају флексибилан приступ. Стога, по Закону о младима и по Националној стратегији за младе, млади у Србији су особе од навршених 15 до навршених 30 година живота, док су према класификацији Републичког завода за статистику Србије (РЗС), млади узрасне категорије 15 до 29 година.

1.1. Млади и изазови савременог друштва

Млади се пре свега могу сагледати као биолошка и као друштвена категорија. Стратегија за младе ГО Палилула се, наравно, бави младима у друштвеном контексту, односно интеракцијом младих и локалне заједнице. Појам млади је нераскидиво везан за идеју напретка, оптимизма и вере у боље сутра, оличене у флоскули „млади су наша будућност“, као и за револуционарност и активно деловање. Међутим, крај 20. и почетак 21. века доносе другачију констелацију друштвених односа, трендова и процеса. „Друштво ризика“ (Век, 2001; Beck, Beck Gernsheim, 2002) у свету који се стално мења (Giddens, 2005; Bauman, 2010) и помера основни друштвени фокус са идеја развоја и напретка на идеју сврхе, односно практичности (Jenks, 1996). Вишедимензионалне и темељне савремене друштвене промене поново отварају питање места и улоге младих.

Најзначајније глобалне друштвене промене: на тржишту рада, промене државних режима и политика насталих сломом социјалистичких поредака, кризе држава благостања неолибералних режима, као и процес европских интеграција, суштински су утицале на животе младих. Промене на глобалном плану од седамдестих година прошлог века доносе растућу незапосленост и отежан улазак генерације младих на тржиште рада, као и структурне промене тржишта рада које младе приморавају да прихватају несигурне и неизвесне, привремене и хонорарне послове, са непуним радним временом и послове за које се захтева нижи степен квалификација од оних које је млада особа стекла образовањем, као и да раде на више места истовремено и сл. Транзиција од образовања до запослења све више

губи свој стандардни облик и постаје и продужена и фрагментисана (Du Bois-Reymond, Chisholm, 2006: 4). Поремећаји тржишта рада произвели су поред неизвесних и турбулентних транзиција и неке нове облике неједнакости поред старих које опстају (Furlong, Cartmel, 2007). Нискоквалификовани млади људи имају све мање шанси да побољшају свој друштвени положај и репродукција неједнакости се на тај начин учвршћује, јер за многе младе (нарочито из сеоских средина, женске популације и мањинских етничких група) остаје и даље мање доступан или чак недоступан кључни фактор друштвене промоције – образовање. Међутим, и универзитетско образовање и високе квалификације све мање могу да гарантују стабилне и сигурне каријере. Млади се сусрећу са сталним радним и професионалним изазовима који захтевају континуирано образовање, чиме се стварају нови ризици од депривације (ускраћеност у погледу основних права) и ограничавања животних шанси.

Глобална економска криза која је наступила крајем прве деценије двадесет првог века само је увећала обим ризика и појачала неизвесност као основни животни оквир за највећи број младих. Таква констелација глобалних друштвених односа поставља пред младе, са једне стране, норматив избора, односно захтев да се доноси велики број одлука и планова, док, са друге стране, измењени структурални услови егзистенције не дозвољавају да се предвиде исходи тих избора (Leccardi, 2005). Као резултат тих контрадикторних утицаја, све већи број младих опредељује се за живот у тзв. „продуженој садашњости“ (Brannen, Nielsen, 2002), без дугорочних погледа у будућност, саздан од краткорочних планова, који представљају врсту „навигације“ (Leccardi, 2009) или управљања ризицима. Један од животних планова који постаје све мање изванредан, јесте заснивање породице. Одлагање брака и рађања, као и смањивање броја деце – заједничке су карактеристике за сва европска друштва, без обзира на тип транзиције у одраслост (Galland, 2003), породичне транзиције (Iacovu, 2002) или транзицијских поредака (transitional regimes – Walther, 2006; Walther et al 2009). Економске и политичке промене структуралног окружења, као и измењени обрасци заснивања породице, повезани су са променама интергенерацијских односа у породици (Biggart, Kovacheva, 2006), које су укључиле кретање од односа аутономије и зависности, ка односима сарадње и међузависности (Gillies, 2000). Млади су данас више упућени на различите врсте помоћи и подршке својих родитеља, а присутан је и реципрочан однос и осећање одговорности и интергенерацијске солидарности (Togouchi Swartz, Bengston O'Brien, 2009).

1.2. Млади у Србији

Према последњим подацима Републичког завода за статистику из пописа становништва спроведеног 2011. године број младих у Србији старосне доби од 15-29 година је 1.322.021 тј. 18% од укупног становништва у Републици Србији, што указује на негативан тренд раста броја младих јер је према попису из 2002. године удео младих у укупном становништву био је 20%. Поред наведених карактеристика и ризика свакодневног живота који све више приближавају младе из неолибералних капиталистичких и оне из постсоцијалистичких друштвених уређења, млади у Србији се суочавају са неким специфичним ризицима потеклим из друштвеног контекста продужене и још увек у потпуности неуспеле постсоцијалистичке трансформације. Уобичајено је да се она раздваја на два периода: блокиране трансформације током деведесетих и продужене трансформације од политичких промена 2000. године. Обе фазе трансформације су „зависне од пређеног пута” и одступају од модела „успешне постсоцијалистичке транзиције” (Лазивић, Цвејић, 2004). Савремени структурални трендови указују на друштвену диференцијацију – поларизацију социјалне структуре Србије на малу групу на врху и већи део популације на дну друштвене лествице. Продужена трансформација води повећању друштвених неједнакости у смислу осиромашења нижих друштвених слојева и ризика од осиромашења делова средњих слојева, нпр. образованих младих људи који су дужи време незапослени (Цвејић, 2006). Образовање као један од кључних механизма социјалне репродукције је приватизован, у смислу да у највећој мери зависи од приватних ресурса актера и капитала породице. Један од показатеља механизма репродукције неједнакости и тиме затварања социјалне структуре су неједнаке могућности младих да стекну виши степен образовања од оног који имају њихови родитељи, а неједнакост шанси се повећава са опадањем стратификацијског положаја (Станојевић, 2012: 68). Контекст продужене постсоцијалистичке трансформације ствара велике структуралне препреке интеграцији младих у друштво Србије, а анализе претходних истраживања недвосмислено показују низак ниво интегрисаности младих у систем (Томановић et al 2012). Показатељи ниске друштвене интеграције младих повезани су са кључним доменима функционисања друштвеног система. Услед високе незапослености и несигурне запослености, млади су искључени из радне сфере друштва и економске репродукције. Одлагање заснивања породице представља и одлагање интеграције у процес социјалне репродукције. За разлику од генерација њихових родитеља и претходника, млади у Србији данас „кормиларе“ кроз неизвесност свакодневнице пролонгиране друштвене кризе. То „кормиларење“, односно сналажење, подразумева развијање флексибилних и временски подељених стратегија, што не оставља могућност да се биографије дугорочно планирају. Током тих процеса, млади се највише ослањају на властите компетенције, ресурсе и делање, као и на ресурсе, подршку и помоћ из

неформалних мрежа, првенствено родитеља и пријатеља (Ibid). Сва досадашња истраживања говоре о неповољном материјалном положају младих, који су у великој мери зависни од финансијских и стамбених ресурса својих родитеља (Михаиловић et al 2004; Томановић et al 2012).

1.3. Млади у Палилули

Према попису из 2011. године у Градској општини Палилула живи 14.435 младих, односно близу 20% становништва ГО Палилула чине млади. Њихове проблеме и начине решавања истих, очекивања и надања везана за садашњост и будућност смо покушали да преточимо у приоритете, циљеве, мере и активности Стратегије за младе ГО Палилула. Дакле, овај стратешки документ је резултат опсежног партиципативног процеса у коме су поред кључних субјеката и заинтересованих страна, превасходно били укључени млади људи са територије ГО Палилула, како са урбаног, тако и са руралног дела општине. Неоспорно је да се потребе младих разликују од места становања, и да млади са урбаног дела општине свакако имају више могућности за задовољење сопствених потреба. Поред идентификације кључних приоритета за период 2018–2022, ова Стратегија дефинише мере и активности које треба спровести да би се дефинисани приоритети остварили, те актере који су задужени за њихову имплементацију. Стратегија за младе ГО Палилула ће се највише посветити потребама и проблемима младих, али и специфичностима ризика који се постављају пред њих у ово савремено доба и самим тим начинима за суочавање са тим ризицима. Крајњи циљ ове Стратегије је побољшање статуса младих, који су један од носиоца развоја ГО Палилула, кроз сет стратешких мера које повезују низ области живота младих, а усмерене су на унапређење квалитета живота младих, њиховог физичког и психичког благостања и свеукупне добробити, као и обезбеђивање могућности за развој знања, вештина и ставова неопходних за бољу и лакшу интеграцију младих у друштво и преузимање активног учешћа у друштвеном животу. С обзиром да је укључивање младих у рад локалне заједнице на решавању њиховог положаја и статуса стални процес, јасно је да се пред локалном заједницом налазе бројне обавезе и задаци у спровођењу политике према младима. Овај стратешки оквир јасно позиционира младе као питање од значаја за ГО Палилулу и Град Ниш уопште. Стратегија за младе 2018–2022. је документ који младе позиционира не само као субјекте омладинске политике већ и као актере одговорне за планирање, реализацију, мониторинг и евалуацију исте. Овај документ садржи анализу тренутне ситуације, Акциони план у којем су наведени препознати проблеми, циљеви и активности за решавање проблема, носиоци активности, временски рок за реализацију и индикатори (показатељи) успешности реализације свих наведених активности.

1.4. Канцеларија за младе ГО Палилула

У циљу стварања услова за квалитетнији живот младих људи и њихово активно укључивање у савремене токове развоја друштва, Градска општина Палилула је донела одлуку о отварању Канцеларије за младе, у складу са Препоруком Министарства омладине и спорта Владе Републике Србије. Циљеви рада Канцеларије за младе су: афирмација младих; пружање подршке иницијативама и пројектима младих; промовисање здравих стилова живота; економско оснаживање младих, неформално образовање младих; информисање младих; промовисање вредности, поштовања људских права, равноправности и толеранције; превенција деструктивног понашања младих и промовисање волонтерског рада. Решењем председника Градске општине Палилула, од 06.11.2012.године, за Координатора Канцеларије за младе Градске општине Палилула, именована је Ивана Јовић, студент.

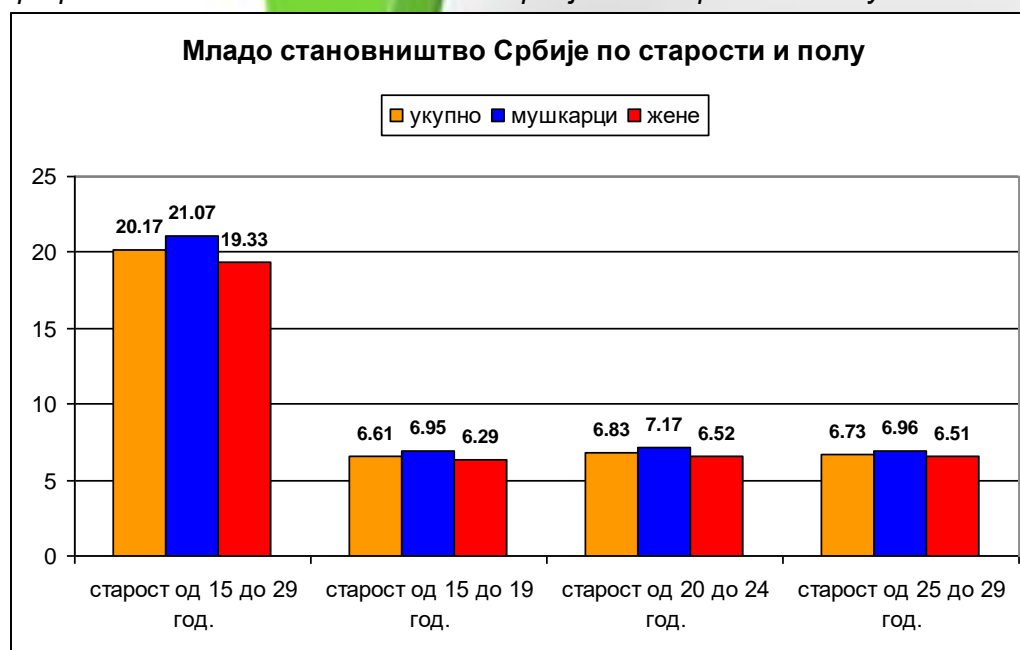
Целокупна делатност Канцеларије за младе ГО Палилула остварује се у складу са Законом о младима (Скупштина Републике Србије усвојила 2011.године), Националном стратегијом за младе Републике Србије (усвојена 9. маја 2008. године), Стратегијом за бригу о младима Града Ниша за период 2015-2020 и Локалним акционим планом за младе Града Ниша 2015-2020.

Делатност Канцеларије за младе општине Палилула садржана је у активностима на организовању креативних радионица из различитих области: интеркултуралних радионица и радионица за усавршавање и развој личних и социјалних вештина. Канцеларија за младе организује и едукације о здравим стиливима живота, о људским правима, трафикингу, родној равноправности, екологији као и едукације у циљу професионалног усавршавања младих. Канцеларија за младе општине Палилула се бави организацијом различитих презентација и спортских активности и остварује успрешну сарадњу са организацијама цивилног друштва, образовним установама, саветима грађанана територији општине.

1.5. Компаративни показатељи

Према последњем попису, младих од 15 до 29 година било је укупно 1.322.201 и чинили су 21,07% становништва Србије 2011. године (графикон 1). То је нешто веће учешће него у земљама ЕУ, где је младих 18,7%, што је 7% мање од светског просека (Eurostat, 2015: 21).

Графикон 1: Младо становништво Србије по старости и полу

Извор: РЗС попис 2011. године

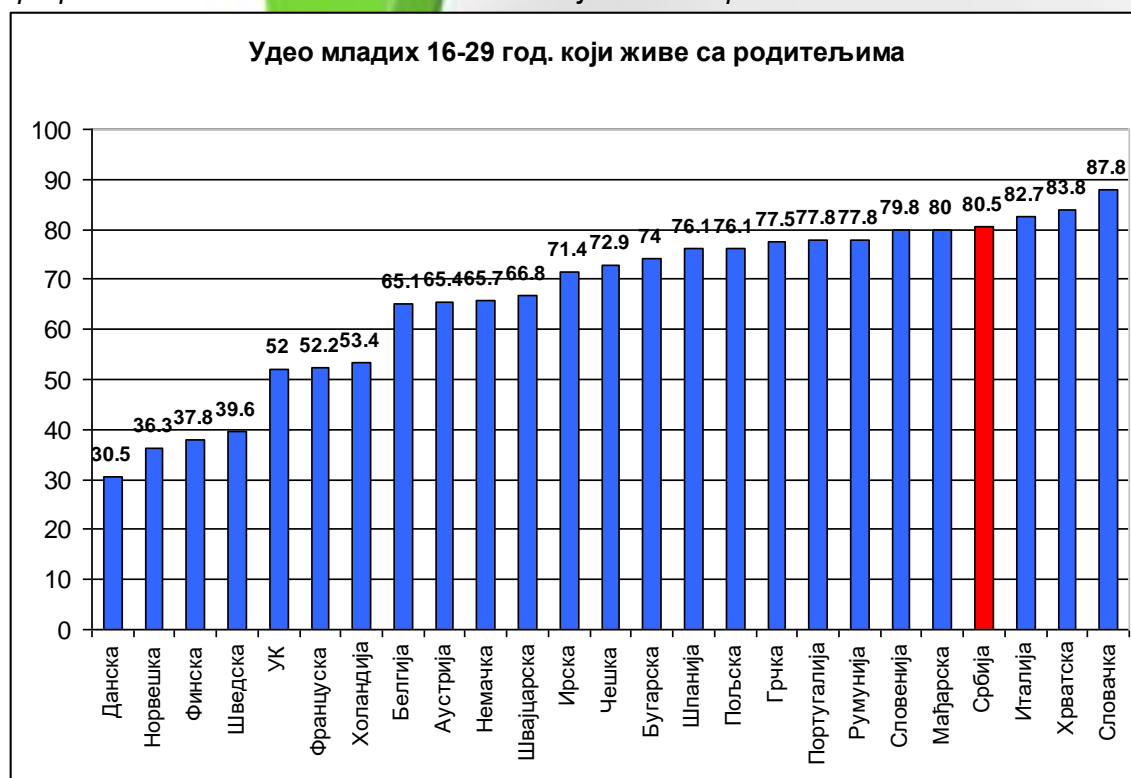
Србија тако спада у млађе европске земље, где је удео категорије младих већи од једне петине, заједно са Кипром, Словачком, Малтом и Пољском (од ЕУ земаља). С обзиром да је удео деце до 14 година у тим земљама мањи од удела младих, то указује на тренд даљег опадања наталитета који ће довести до старења укупног становништва и у њима као и у остатку Европе (Eurostat, 2015: 30), што је процес са којим се суочава и Србија.

Полна структура становништва од 15–29 година коју посматрамо у Србији је уједначена: у свакој узрасној групи је незнатно више младића него девојака.

Са стопом од 1,4 у 2013. години, Србија спада у европске земље са најнижим стопама фертилитета, које се крећу од 1,2 у Португалији до 2,1 у Турској и 2 у Француској и Ирској. Од земаља у региону – исту стопу има Румунија, нешто више – 1,5 имају Хрватска, Словенија, Македонија и Бугарска, док је у Црној Гори стопа фертилитета 1,7 (извор Eurostat).

Графикон 2: Удео младих 16-29 година који живе са родитељима

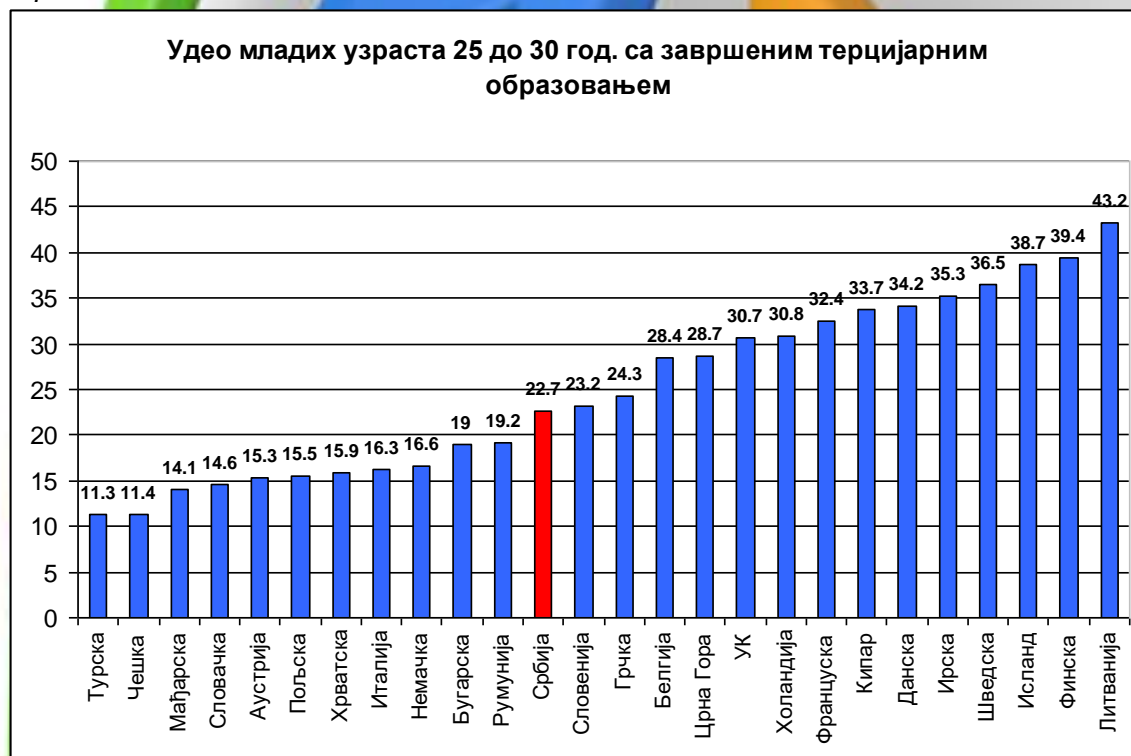
Извор: Еуростат 2013.

Поред тога што припада земљама тзв. споре транзиције у одраслост (Galland, 2003), у којима млади дуже остају у родитељском дому, за Србију је карактеристична велика разлика по полу: са родитељима живи 90,1% младића, и 70,3% девојака овог узраста (извор: Еуростат). Објашњење лежи у јужноевропском (медитеранском) типу породичне транзиције, у којем се родитељско домаћинство напушта зарад склапања брака (Iacovi, 2002), а девојке у Србији у брак улазе просечно са 27,4 година, док је просечан узраст код склапања првог брака за младиће 30,7. Према тој одлици Србија припада европским земљама са израженим родним разликама и јазом већим од 3 године између просечног узраста склапања брака за девојке и младиће, који је највећи у Румунији (3,8 година) и у Бугарској и Грчкој (3,3 године) (Eurostat, 2015: 46). Још једна одлика јужноевропског типа породичног живота којем припада Србија, јесте мала присутност алтернатива класичној породици, као што су ниска заступљеност кохабитација (8,5% становништва старијег од 15 година које није у браку), развода (стопа 1,1) и једнородитељских породица (17,3%), умерена заступљеност ванбрачних рађања (24,7%; све према попису 2011).

Образовна структура младих одраслих узраста од 25 до 29 година, за које претпостављамо да су завршили процес образовања, у Србији је следећа: основно образовање и мање од основног има 6,5%, средње – 69,7%, а више и високо – 22,7% младих.

Према подацима Еуростата, на једном крају налазе се европске земље са неповољном образовном структуром, као што су Португалија и Турска, у којима скоро половина младих одраслих има завршено само основно образовање, док постоје земље, као што су, Аустрија, Чешка, Летонија, Словачка, које скоро немају младе у овој образовној категорији. На другом крају континуума су земље са високим уделом од преко 30% младих са завршеним терцијарним образовањем: Кипар, Данска, Финска, Француска, Ирска, Холандија, Шведска, Велика Британија, Исланд, а истиче се Литванија са уделом од 43,3% .

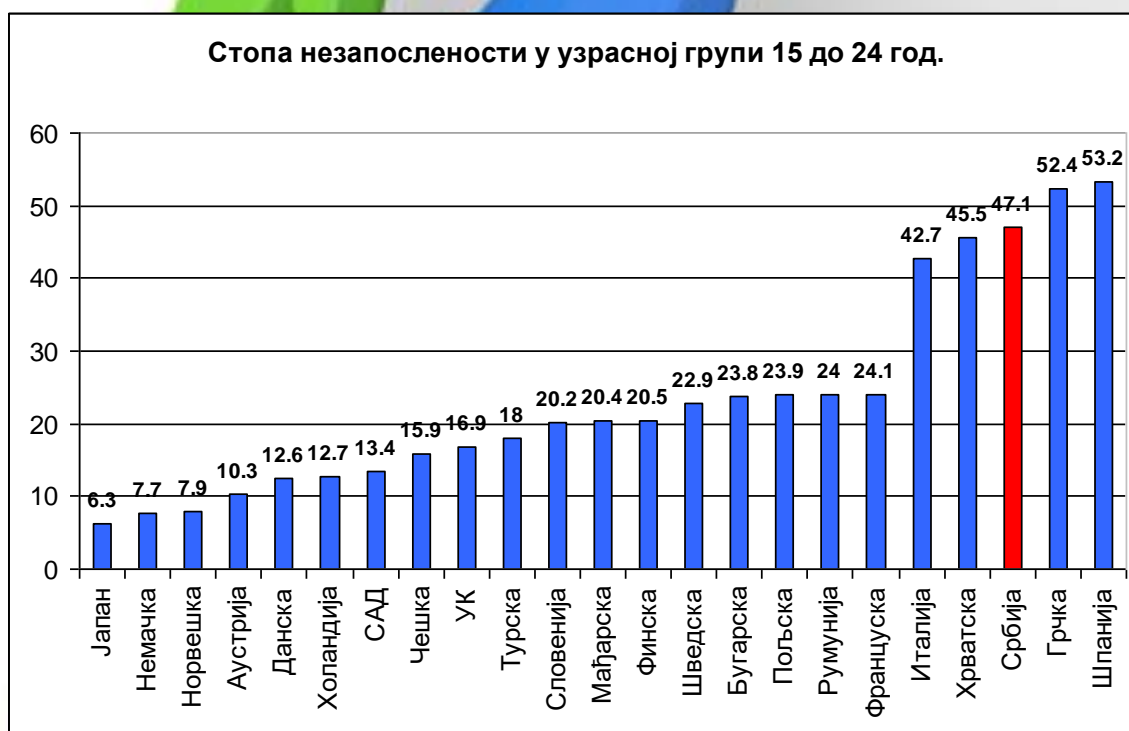
Графикон 3: Удео младих узраста 25 до 30 година са завршеним терцијарним образовањем

Извор: Еуростат 2013.

У целокупној посматраној популацији младих од 15–29 година доминирају неактивни, али је неповољна структура младих који припадају активном становништву (нису на школовању), јер је 38% њих незапослено. Стопа незапослености младих у категорији коју посматра Еуростат (15–24 године) је висока – 47,1%, што Србију заједно са Шпанијом и Грчком, Хрватском и Италијом сврстава у групу европских земаља у којима је скоро свака друга активна млада особа незапослена.

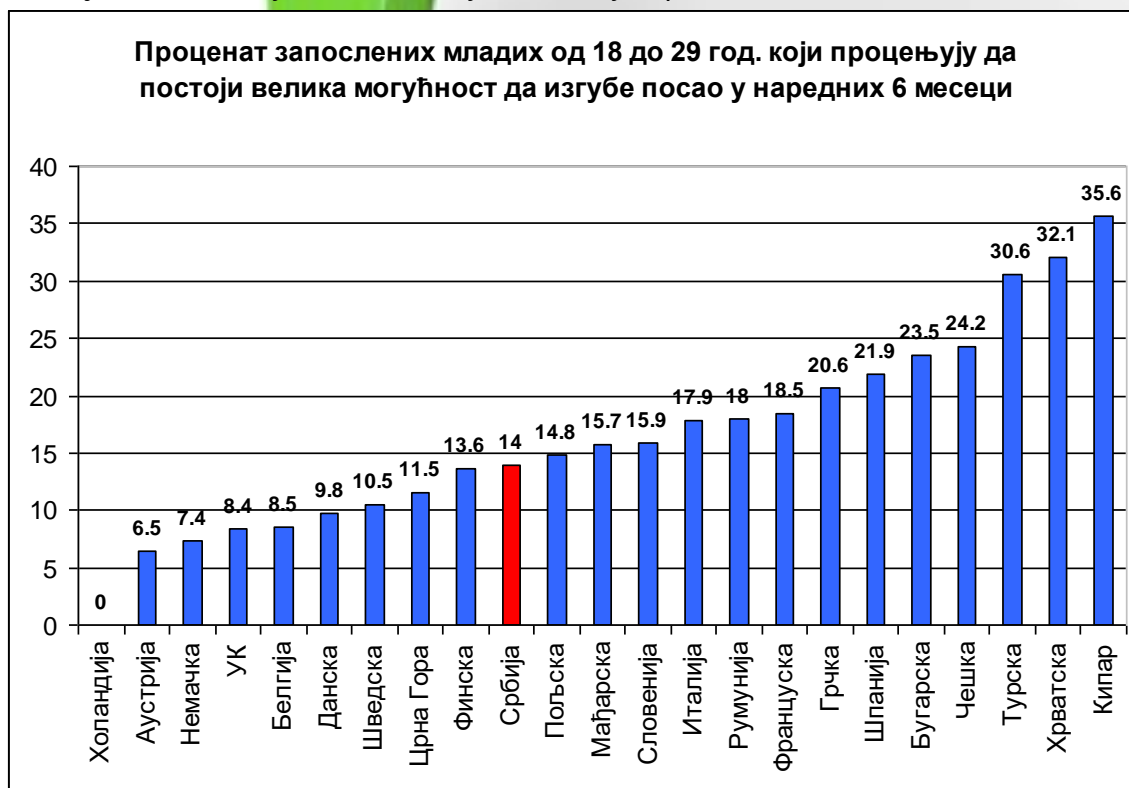
Графикон 4: Стопа незапослености у узрасној групи 15 до 24 године

Извор: Еуростат 2014.

Процена стабилности запослења битно се разликује међу младима у различитим европским земљама и креће се од 0% (у Холандији) до 35,6% (на Кипру) младих који сматрају да је веома могуће да изгубе посао у скорој будућности.

Графикон 5: Процент запослених младих од 18 до 29 година који процењују да постоји велика могућност да изгубе посао у наредних 6 месеци

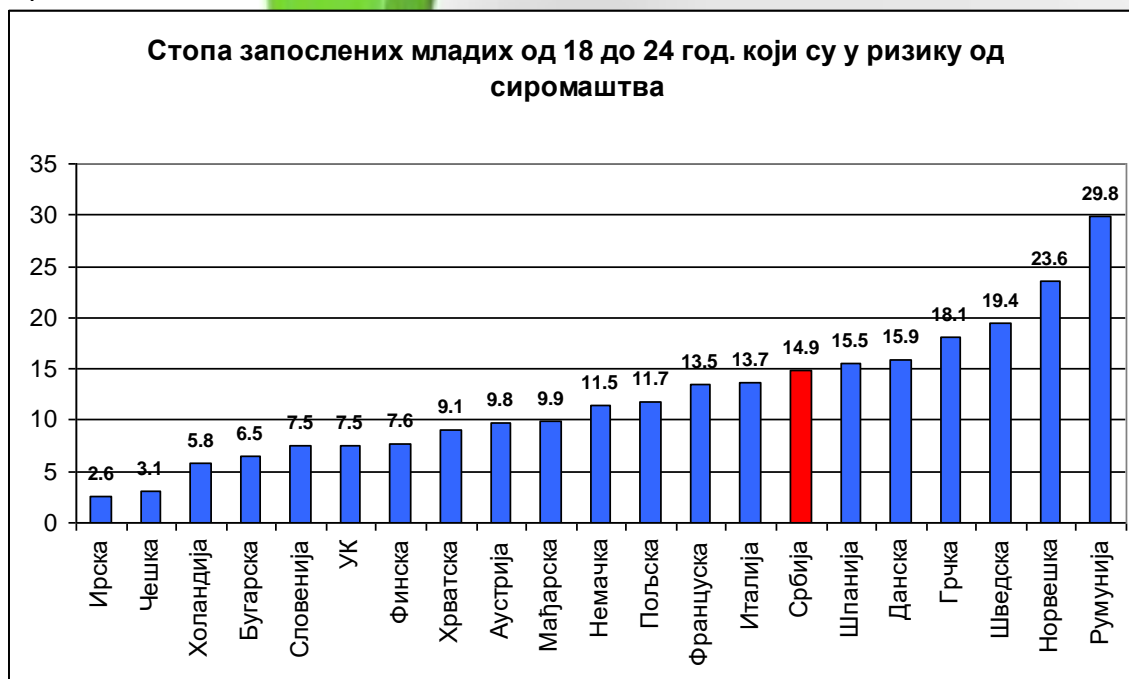

Извор: EQLS 2012.

Према овим подацима, у Србији није велики број запослених младих који опажају ризик од губитка посла, поред Црне Горе најмањи је у земљама балканског региона, а значајно мањи у односу на Бугарску и Македонију, а посебно Косово и Хрватску. То субјективно осећање сигурности запослења заслужује посебне анализе, а можемо да претпоставимо да вероватно потиче из легата социјалистичког режима рада у државним предузећима и непотистичких канала запошљавања, пре него из институционалног оквира системски регулисаног тржишта рада.

Да запослење није сигурна база извесне егзистенције, недвосмислено показују подаци приказани у графикону 9: 14,9% запослених младих у Србији располажу доходком испод линије релативног сиромаштва⁴ и тиме су у ризику од депривације.

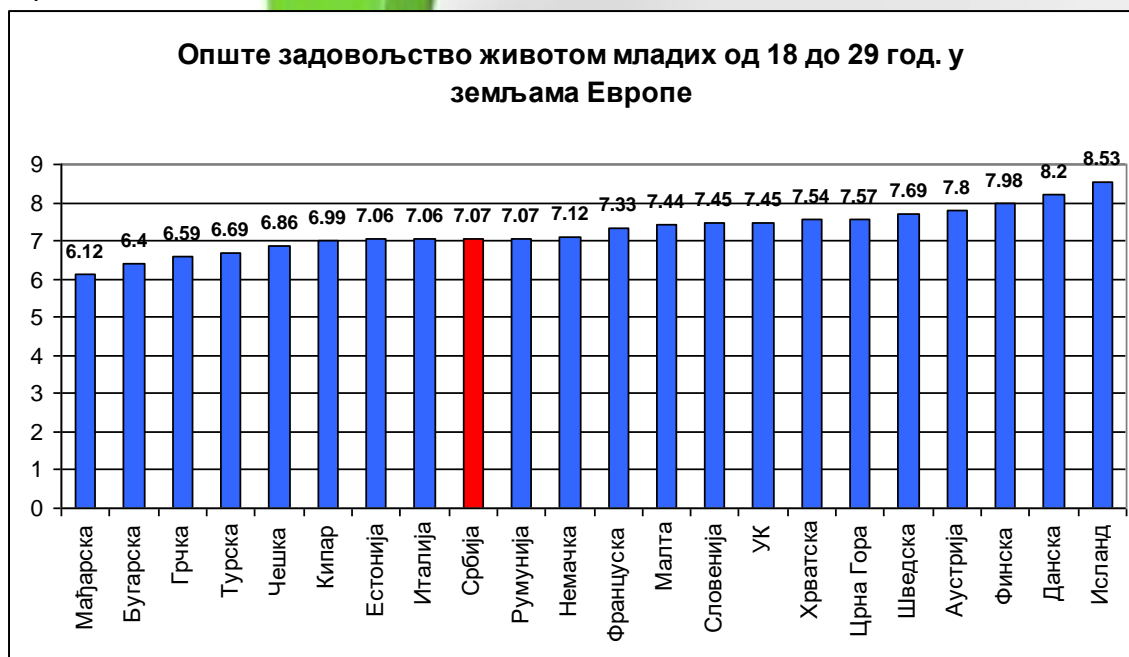
Графикон 6: Стопа запослених младих од 18 до 24 године који су у ризику од сиромаштва

Извор: Еуростат 2013.

Ако погледамо неке показатеље субјективног добробита који су добри индикатори различитих структуралних ограничења и ризика, као и трендова промена у различитим земљама, видећемо да млади у Србији у поређењу са њиховим вршњацима, припадају трећини европских земаља у којима испитаници изражавају нижи ниво општег задовољства животом – просечан скор за Србију је 7,07, док је европски просек 7,26.

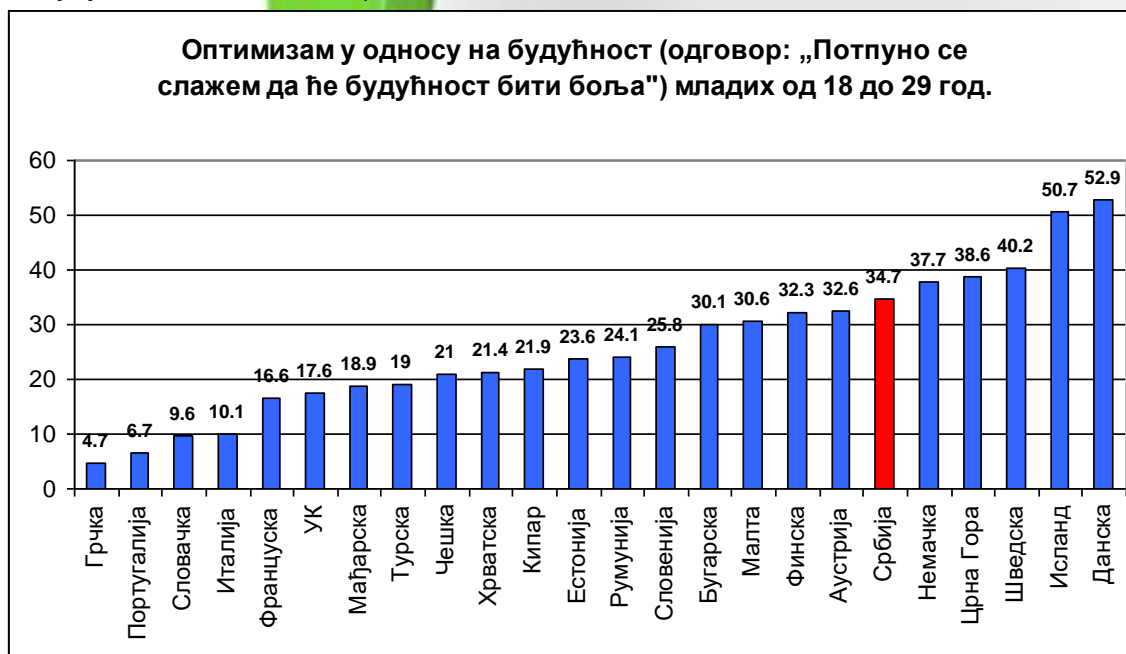
Графикон 7: Опште задовољство животом младих од 18 до 29 година у земљама Европе

Извор: EQLS 2012.

Када се сагледава задовољство професијом, Србија опет припада земљама источне и јужне Европе где је ово задовољство ниже: просек за Србију је 7,07 а европски је 7,33. Задовољство породичним животом сврстава младе из Србије у групу земаља, која укључује Кипар, Црну Гору, Малту, Румунију и Хрватску, где је оно скоро највеће: 8,48 у Србији у односу на 8,04 европског просека. Млади у северним и западним земљама Европе исказују средњи ниво, док млади из неких источних европских држава (Естонија, Мађарска, Чешка, Латвија, Косово и Бугарска) изражавају најнижи ниво задовољства породичним животом. Веома слична дистрибуција показује се ако разматрамо задовољство друштвеним животом у појединим земљама: са просеком од 8,69 Србија поново припада земљама највишег израженог задовољства, заједно са Кипром, Хрватском и Црном Гором (европски просек је 7,78) (EQLS 2012). Подаци указују да опште задовољство животом корелира са професионалним задовољством, док се нижи нивои задовољства у овим доменама компензују вишим нивоима задовољства породичним и друштвеним животом.

Графикон 8: Оптимизам у односу на будућност (одговор: „Потпуно се слажем да ће будућност бити боља“) младих од 18 до 29 година

Извор: EQLS 2012.

Дистрибуција европских земаља према уделу младих који изражавају велики оптимизам у односу на будућност, веома је занимљива (графикон 13). Међу онима где више од трећине младих изражавају оптимистичан став, налазе се земље стабилних економија, али и неке земље „југо-сфере“ које се суочавају са озбиљним економским, политичким и друштвеним проблемима (Косово, Црна Гора, Србија и Македонија), као и оне земље у којима су млади значајно скептичнији у односу на будућност (Грчка, Словачка, Португалија и Италија).

Узимајући, поред осталих, горе наведене објективне показатеље материјалног положаја: запосленост, ризик од материјалне депривације и релативно сиромаштво запослених младих, као и укупну друштвено-економску ситуацију, млади у Србији исказују неочекиван степен оптимизма у сагледавању будућности – више од трећине (34,7%) је веома оптимистично.

Дискрепанција између објективних животних услова и субјективних опажања и очекивања, чини посебно значајним истраживања фокусирана на младе, попут овог, за које се надамо да ће дати неке одговоре, али и отворити нова истраживачка питања.

(цит. Студија „МЛАДИ У СРБИЈИ 2015., Стања, опажања, веровања и надања“, Смиљка Томановић и Драган Станојевић).

2. МИСИЈА

Градска општина Палилула ствара погодну друштвену, културну и економску климу за активно учешће младих у свим сегментима друштвеног живота кроз повећано разумевање за потребе младих, укључивањем у процесе одлучивања, стварању једнаких могућности за здрав раст и развој, приступ образовању и тржишту рада, већем информисању младих али и охрабриљивањем младих особа за активно иницирање и учествовање у процесима унапређења локалне заједнице.

3. ВИЗИЈА

Млади Градске општине Палилула су активни и равноправни актери у свим сферама друштвеног живота и имају једнака права и могућности за приступ образовању, раду и активном учешћу у доношењу одлука од значаја за развој локалне заједнице.

4. ПРИОРИТЕТИ И СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

Приоритети ГО Палилула када су у питању млади и њихови интереси су усклађени са Националном стратегијом за младе за период 2015. до 2025. године, са Стратегијом за бригу о младима 2015-2020. Града Ниша, као и са Акционим планом развоја Градске општине Палилула 2017.-2021. Године и дефинисани су овако:

Приоритет 1. – ЗАПОШЉАВАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

- Стратешки циљ 1.1. – Подршка запошљавању младих
- Стратешки циљ 1.2. – Унапређење образовања младих

Приоритет 2. –ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ

- Стратешки циљ 2.1. – Унапређење здравствене заштите младих
- Стратешки циљ 2.2. – Унапређење социјалне заштите младих
- Стратешки циљ 2.3. – Унапређење система безбедности младих

Приоритет 3. – АКТИВИЗАМ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ

- Стратешки циљ 3.1. – Активизам и волонтеризам
- Стратешки циљ 3.2. – Информисаност младих

Приоритет 4. – СЛОБОДНО ВРЕМЕ

- Стратешки циљ 4.1. – Унапређење културних садржаја за младе
- Стратешки циљ 4.2. – Спорт и физичка култура

Стратегију за младе Градске општине Палилула са Акционим планом 2018. – 2022. године партиципативном методом уз учешће већег броја младих Општине Палилула, образовних и здравствених институција, организација цивилног сектора, основних и средњих школа са територије ГО Палилула, факултета, КЗМ Палилула и других организација и институција младих и за младе израдила је радна група ГО Палилула у саставу:

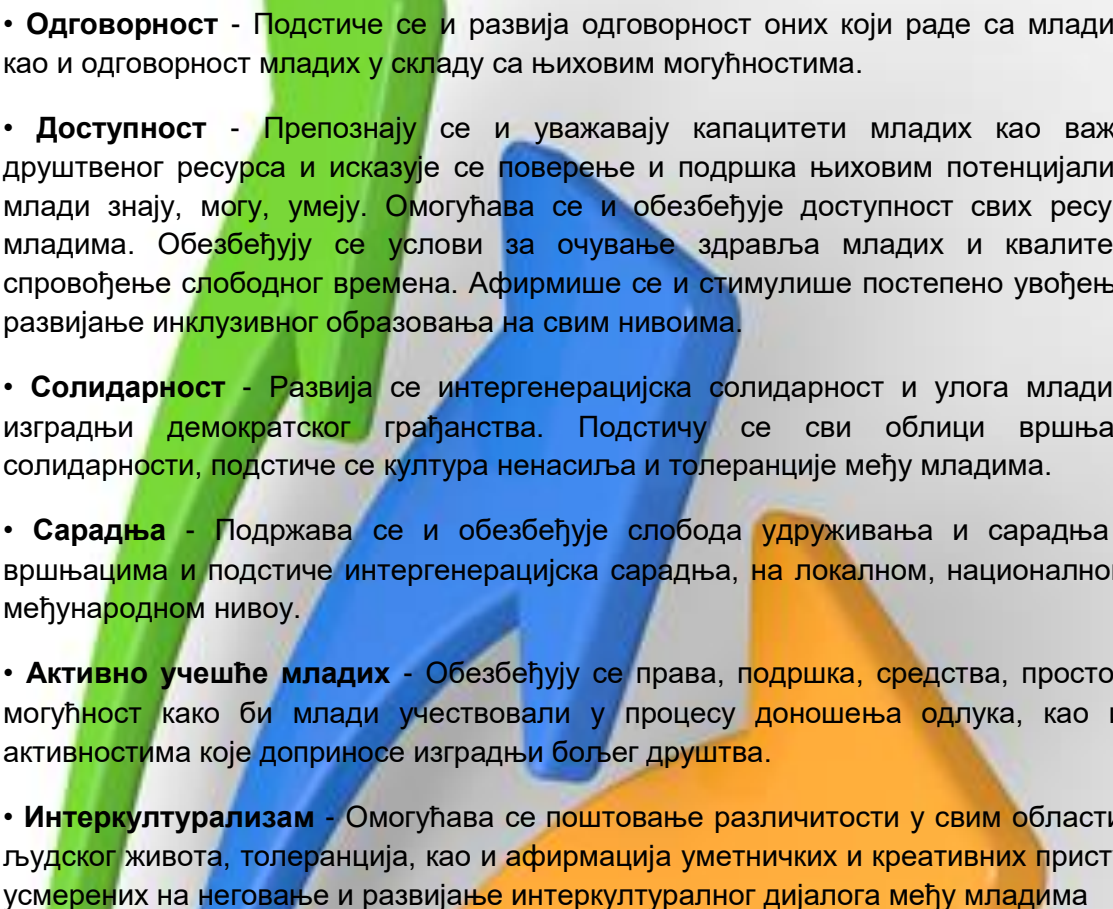
- Милан Николић,
- Драган Стоилковић,
- Сања Миленовић,
- Иванка Вукмир,
- Драган Видојковић,
- Филип Цветковић,
- Душан Пујовић и
- Ивана Јовић

5. ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Стратегија за младе Градске општине Палилула, у току свог настанка и креирању мера за побољшање статуса младих, изграђена је на принципима на којима се заснива Национална стратегија за младе која је приликом њиховог дефинисања поштовала основ Устав Републике Србије, Универзалну декларацију о људским правима, Конвенцију УН о правима детета са Протоколима, Конвенцију Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакт о грађанским и политичким правима. Принципи локалног плана акција су:

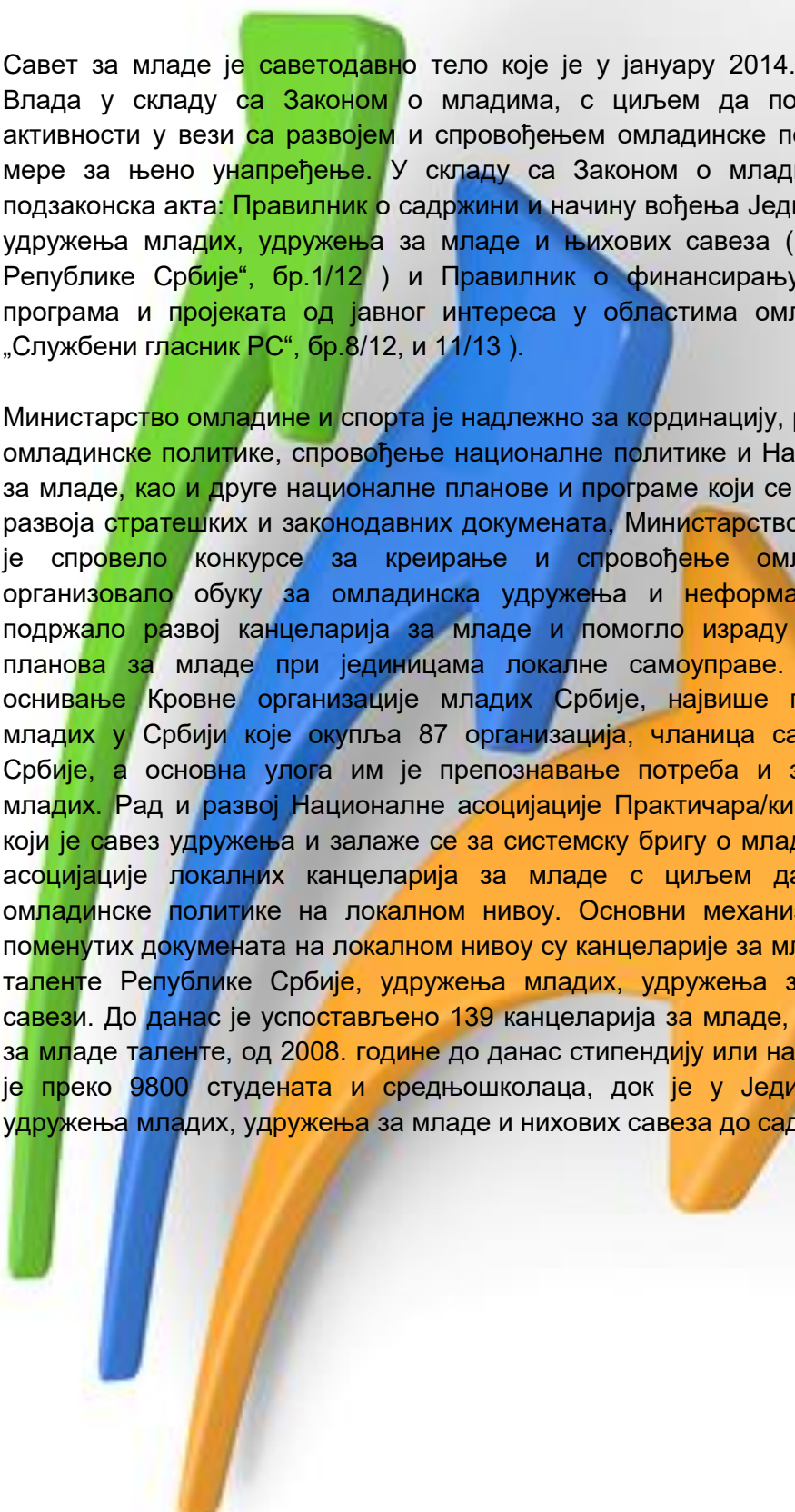
• **Поштовање људских права** - који обезбеђује да сви млади имају иста права без обзира на пол, расну и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.

• **Равноправност** - Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.

-
- **Одговорност** - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
  - **Доступност** - Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима. Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
  - **Солидарност** - Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
  - **Сарадња** - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
  - **Активно учешће младих** - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
  - **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима

6. КОНТЕКСТ – ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИРИ

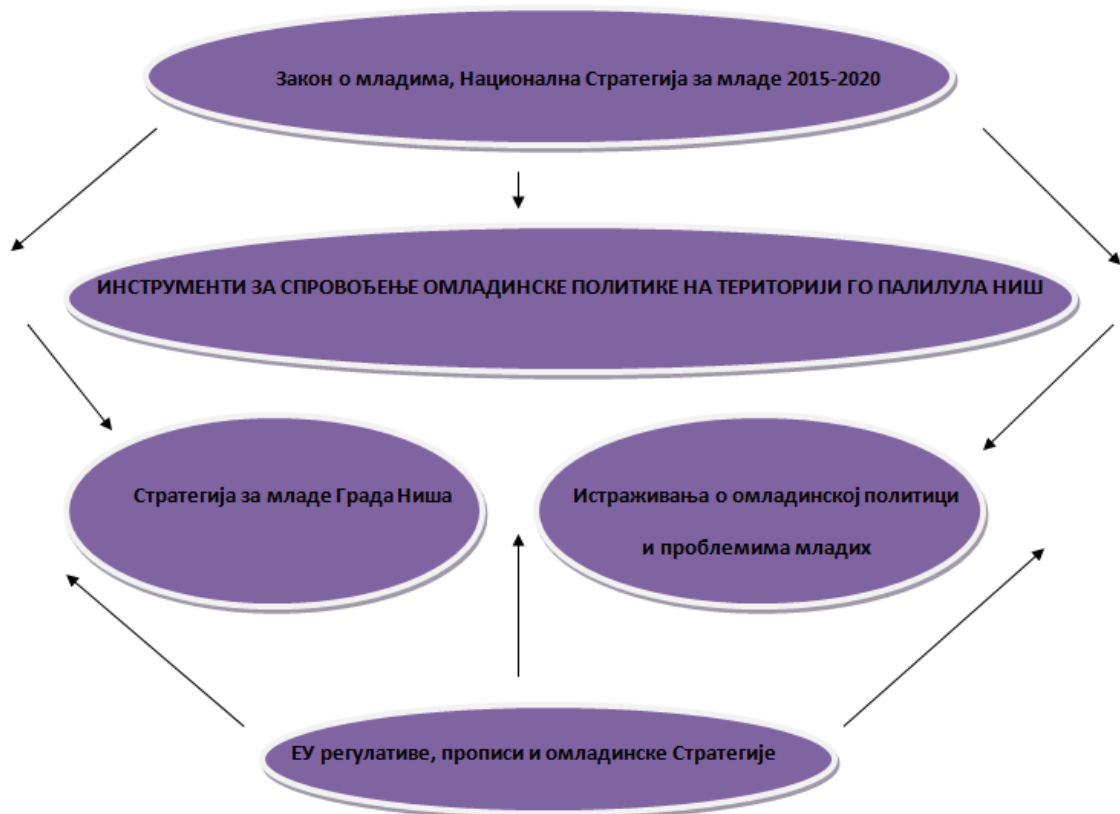
У Србији дуго није постојао институционални, стратешки и правни оквир за бављење омладинском политиком на националном нивоу. Захваљујући, пре свега, активизму омладинских удружења, студентских организација и подмалтку политичких партија, та институционална чињеница је промењена и од 15.маја 2007. године млади у Србији имају своје министарство. Од свог оснивања маја 2007. године Министарство омладине и спорта (МОС) ради на развоју, унапређивању и спровођењу омладинске политике у циљу побољшања квалитета живота младих људи у земљи и активно је на свим нивоима – од локалног до европског. У прилог томе говоре усвојена стратешка документа из области омладинске политике: Национална стратегија за младе из 2008. године, Акциони план за спровођење Националне стратегије за младе из 2009., Стратегија каријерног вођења и саветовања у Републици Србији из 2010. године, Закон о младима из 2011. године, Национална стратегија за младе за период од 2015. до 2025. Године; Акциони план за њено спровођење за период од 2015. до 2017. године; Одлука о образовању Фонда за младе таленте РС .

Савет за младе је саветодавно тело које је у јануару 2014. године образовала Влада у складу са Законом о младима, с циљем да подстиче и усклађује активности у вези са развојем и спровођењем омладинске политике и предлаже мере за њено унапређење. У складу са Законом о младима донета су два подзаконска акта: Правилник о садржини и начину вођења Јединствене евиденције удружења младих, удружења за младе и њихових савеза („Службени гласник Републике Србије“, бр.1/12) и Правилник о финансирању и суфинансирању програма и пројеката од јавног интереса у областима омладинског сектора („Службени гласник РС“, бр.8/12, и 11/13).

Министарство омладине и спорта је надлежно за координацију, развој и унапређење омладинске политике, спровођење националне политике и Националне стратегије за младе, као и друге националне планове и програме који се тичу младих. Поред развоја стратешких и законодавних докумената, Министарство омладине и спорта је спровело конкурсе за креирање и спровођење омладинске политике, организовало обуку за омладинска удружења и неформалне групе младих, подржало развој канцеларија за младе и помогло израду локалних акционих планова за младе при јединицама локалне самоуправе. МОС је подржало оснивање Кровне организације младих Србије, највише представничко тело младих у Србији које окупља 87 организација, чланица са читаве територије Србије, а основна улога им је препознавање потреба и заступање интереса младих. Рад и развој Националне асоцијације Практичара/ки Омладинског Рада, који је савез удружења и залаже се за системску бригу о младима. И Националне асоцијације локалних канцеларија за младе с циљем да осигура квалитет омладинске политике на локалном нивоу. Основни механизми за спровођење поменутих докумената на локалном нивоу су канцеларије за младе, Фонд за младе таленте Републике Србије, удружења младих, удружења за младе и њихови савези. До данас је успостављено 139 канцеларија за младе, када је реч о Фонду за младе таленте, од 2008. године до данас стипендију или награду Фонда добило је преко 9800 студената и средњошколаца, док је у Јединствену евиденцију удружења младих, удружења за младе и њихових савеза до сада уписано 1066.

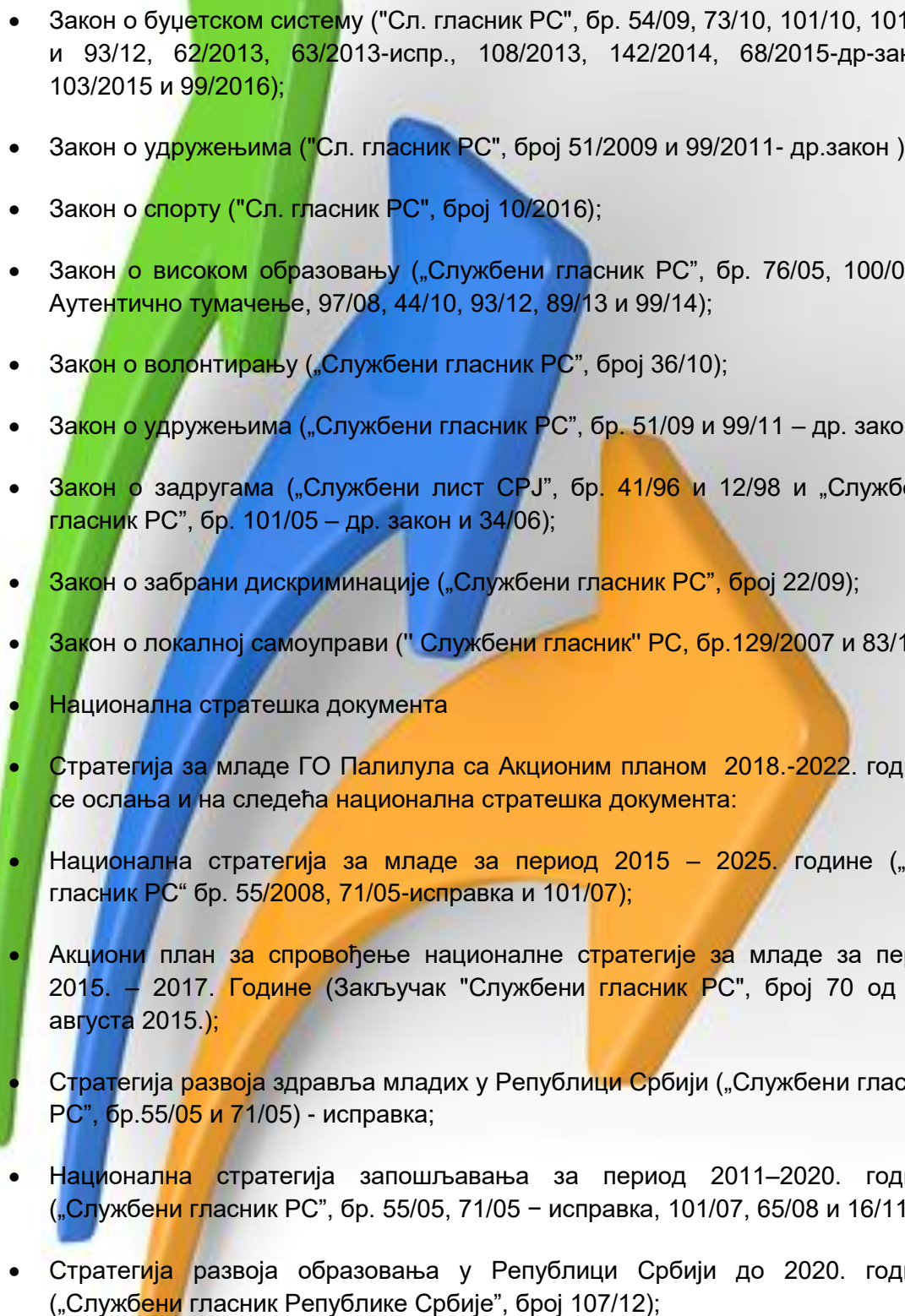
Дијаграм 1. – Законски, стратешки и институционални инструменти за спровођење омладинске политике на локалном нивоу

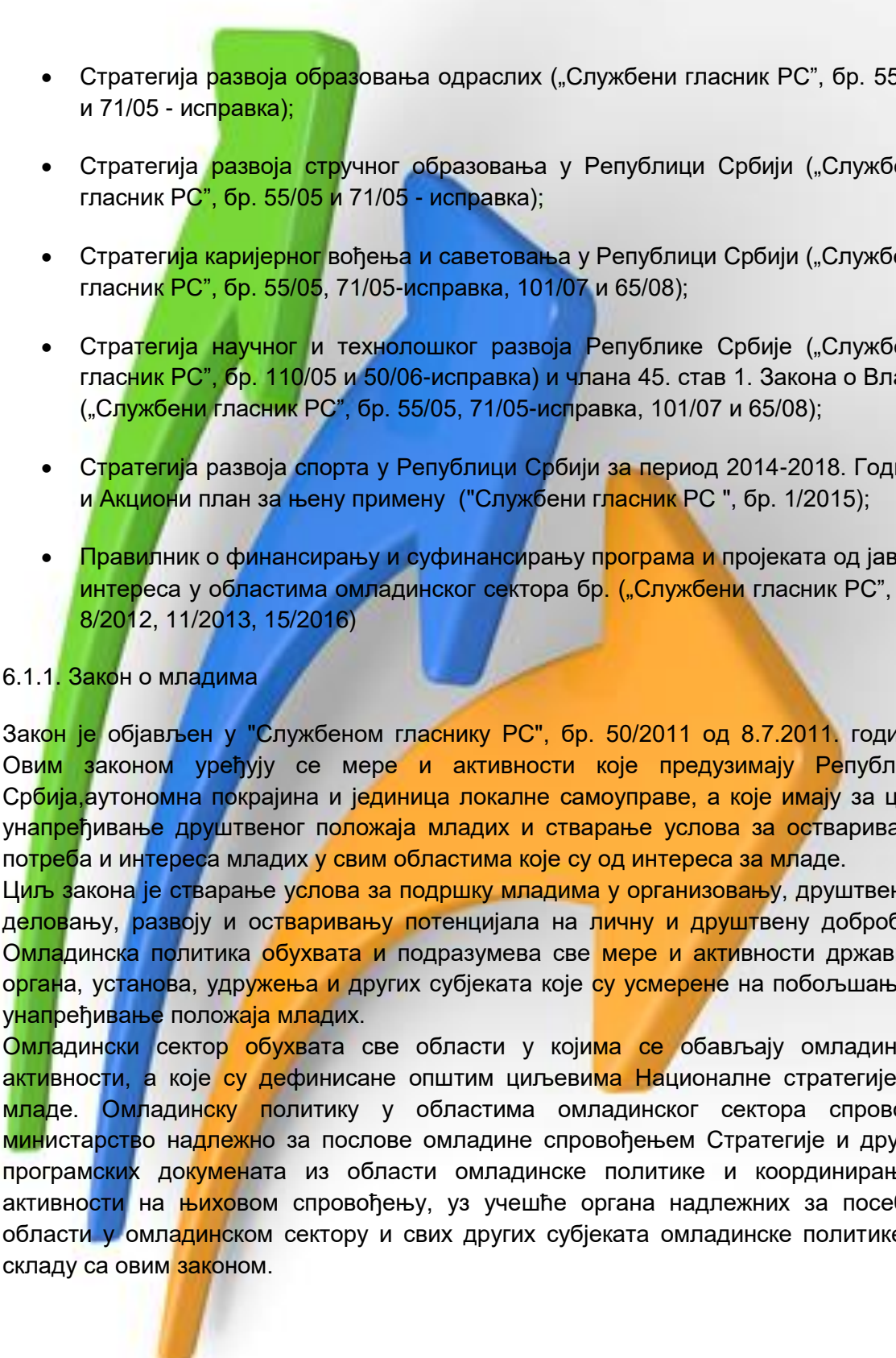

6.1. Национални извори

Као полазна основа што се тиче законских регулатива ова Стратегија за младе ГО Палилула 2018.-2022. се пре свега ослања на Устав Републике Србије и следећа национална законска акта:

- Закон о младима („Сл. гласник РС“ бр. 50/2011);
- Закон о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 52/11 и 55/13);
- Закон о раду (“Сл. гласник РС”, број 24/05,61/05,54/09 и 32/13 и 75/2014);
- Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 38/15 и 113/17);

-
- Закон о буџетском систему ("Сл. гласник РС", бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11 и 93/12, 62/2013, 63/2013-испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015-др-закон, 103/2015 и 99/2016);
  - Закон о удружењима ("Сл. гласник РС", број 51/2009 и 99/2011- др.закон);
  - Закон о спорту ("Сл. гласник РС", број 10/2016);
  - Закон о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07 – Аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13 и 99/14);
  - Закон о волонтирању („Службени гласник РС”, број 36/10);
  - Закон о удружењима („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 99/11 – др. закон);
  - Закон о задругама („Службени лист СРЈ”, бр. 41/96 и 12/98 и „Службени гласник РС”, бр. 101/05 – др. закон и 34/06);
  - Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09);
  - Закон о локалној самоуправи (" Службени гласник" РС, бр.129/2007 и 83/14).
  - Национална стратешка документа
  - Стратегија за младе ГО Палилула са Акционим планом 2018.-2022. године се ослања и на следећа национална стратешка документа:
  - Национална стратегија за младе за период 2015 – 2025. године („Сл. гласник РС“ бр. 55/2008, 71/05-исправка и 101/07);
  - Акциони план за спровођење националне стратегије за младе за период 2015. – 2017. Године (Закључак "Службени гласник РС", број 70 од 12. августа 2015.);
  - Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр.55/05 и 71/05) - исправка;
  - Национална стратегија запошљавања за период 2011–2020. године („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08 и 16/11);
  - Стратегија развоја образовања у Републици Србији до 2020. године („Службени гласник Републике Србије”, број 107/12);

-
- Стратегија развоја образовања одраслих („Службени гласник РС”, бр. 55/05 и 71/05 - исправка);
  - Стратегија развоја стручног образовања у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 55/05 и 71/05 - исправка);
  - Стратегија каријерног вођења и саветовања у Републици Србији („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08);
  - Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 110/05 и 50/06-исправка) и члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05-исправка, 101/07 и 65/08);
  - Стратегија развоја спорта у Републици Србији за период 2014-2018. Године и Акциони план за њену примену ("Службени гласник РС ", бр. 1/2015);
  - Правилник о финансирању и суфинансирању програма и пројеката од јавног интереса у областима омладинског сектора бр. („Службени гласник РС”, бр. 8/2012, 11/2013, 15/2016)

6.1.1. Закон о младима

Закон је објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 50/2011 од 8.7.2011. године. Овим законом уређују се мере и активности које предузимају Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, а које имају за циљ унапређивање друштвеног положаја младих и стварање услова за остваривање потреба и интереса младих у свим областима које су од интереса за младе.

Циљ закона је стварање услова за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит. Омладинска политика обухвата и подразумева све мере и активности државних органа, установа, удружења и других субјеката које су усмерене на побољшање и унапређивање положаја младих.

Омладински сектор обухвата све области у којима се обављају омладинске активности, а које су дефинисане општим циљевима Националне стратегије за младе. Омладинску политику у областима омладинског сектора спроводи министарство надлежно за послове омладине спровођењем Стратегије и других програмских докумената из области омладинске политике и координирањем активности на њиховом спровођењу, уз учешће органа надлежних за посебне области у омладинском сектору и свих других субјеката омладинске политике, у складу са овим законом.

6.1.2. Национална Стратегија за младе 2015-2025.

Национална стратегија за младе утврђује основне принципе за унапређење друштвеног положаја младих и стварање услова за остваривање права и интереса младих у свим областима.

Стратегија се заснива на опредељењу државе да ради са младима и за младе и тежи обезбеђивању услова који ће омогућити младима да у потпуности достигну своје потенцијале, активно учествују у друштву, доприносећи не само сопственом развоју, већ и развоју друштва.

Све секторске политике треба да препознају младе и њихове потребе и потенцијале и да им омогуће учешће у доношењу стратешких одлука. Стратегија је „гаранција омладини“ од државе, али и „гаранција држави“ од омладине, да ће заједнички деловати на реализацији циљева.

Стратегија за младе ГО Палилула се базира на Националној стратегији за младе за период 2015. до 2025. године и користи је за дефинисање смерница рада и дефинисање улоге локалне самоуправе према младима, могућу улогу младих у друштву, као и начине за успостављање партнерских односа. Национална стратегија за младе дефинише девет стратешких циљева као жељених, промењених стања када су у питању млади у областима од интереса за младе. Успешном реализацијом Стратегије у наредних 10 година унапредиће се:

- запошљивост и запосленост младих жена и мушкараца;
- квалитет и могућности за стицање квалификација и развој компетенција и иновативност младих;
- активно учешће младих жена и мушкараца у друштву;
- здравље и благостање младих жена и мушкараца;
- услови за развијање безбедносне културе младих;
- подршка друштвеном укључивању младих из категорија у ризику од социјалне искључености;
- мобилност, обим међународне сарадње младих и подршка младим мигрантима;
- систем информисања младих и знање о младима;
- коришћење и учешће младих у креирању културних садржаја.

Стратегија за младе ГО Палилула садржи делове приоритетних области дефинисаних националним документом, са посебним акцентом на локалне прилике и проблеме.

6.2. Локални извори

Према последњем попису становништва из 2011. године у Граду Нишу живи скоро 50.000 младих од 15 до 30 година старости, што уз још пар хиљада младих који бораве у граду због школовања, чини скоро четвртину укупне популације у локалној заједници. Ипак, положај младих у друштву данас је на незавидном нивоу и поставља се питање да ли је узрок томе у младима или у друштвеној средини, или можда ипак у лошем начину комуницирања између младих и друштва? Град Ниш види младе као ресурс и потенцијал развоја локалне заједнице и у претходне две године уложио је значајне напоре на побољшању положаја младих и решавању њихових проблема. Крајем 2012. Године отворена је Канцеларија за младе Града Ниша, спроведен је конкурс за подршку омладинским пројектима у 2013. и 2014. години, кренуло се са радом на питањима локалне омладинске политике.

У Граду Нишу активно ради велики број организација младих и за младе, неколико неформалних група, а готово све политичке партије које су активне имају и своје подмлатке или омладинске организације. Канцеларија за младе Града Ниша отворена је крајем 2012. године, а постоје такође и Канцеларије за младе у свих 5 градских општина. Савет за младе постоји и функционише као радно тело Скупштине Града Ниша, док у Већу Града Ниша ради већник који је ресорно задужен за омладину и спорт. Такође, у оквиру Управе Града Ниша постоји и ради Секретаријат за омладину и спорт, у оквиру кога постоје две организационе јединице Одсек за омладину и Одсек за спорт. Сви ови локални актери су ангажовани ка оставривању циљева локалне омладинске политике.

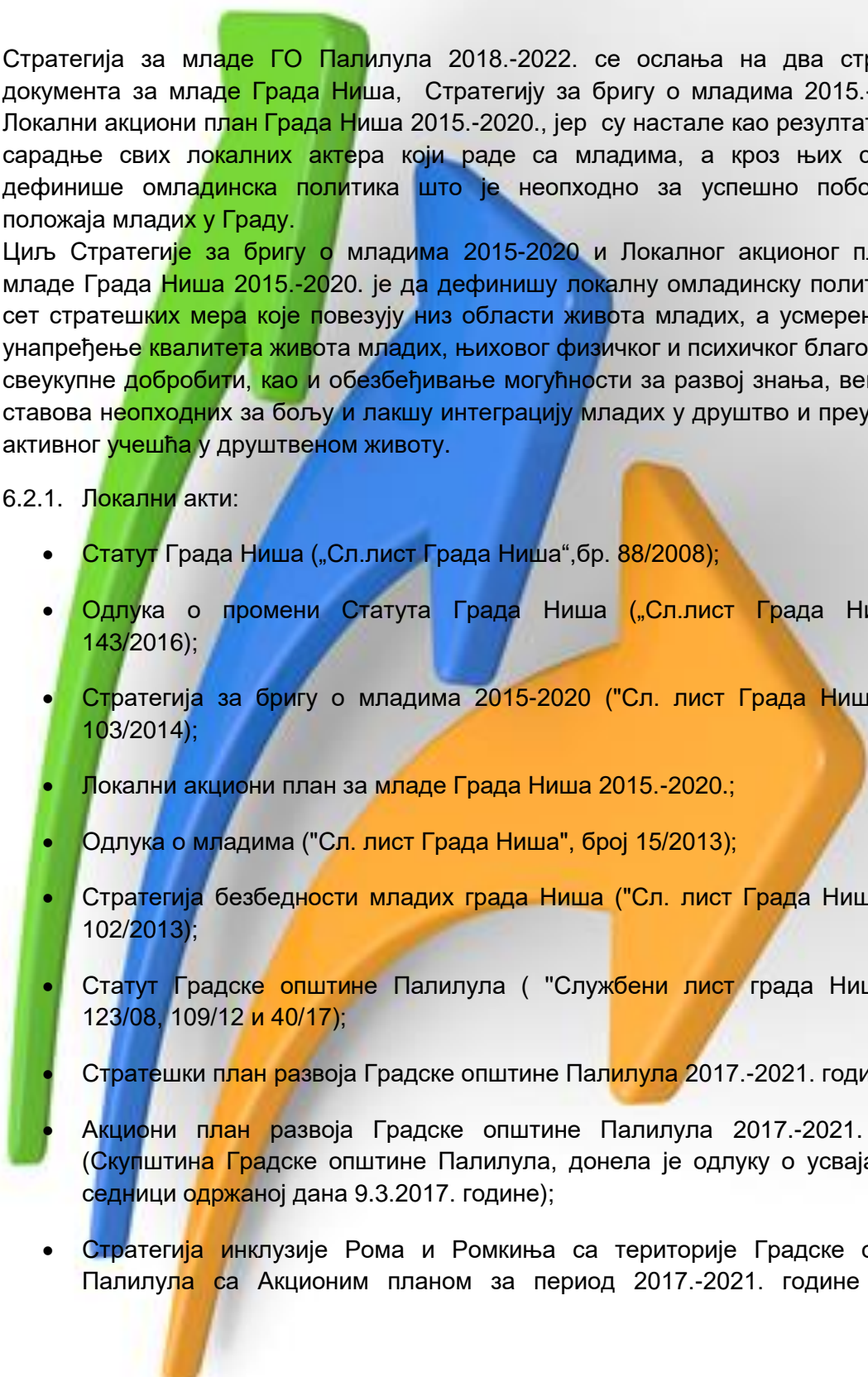
Интерес локалне политике за младе, развијене међусобном сарадњом и заједничким деловањем, је да допринесе постизању следећих заједничких циљева:

* Дефинисати задатке појединих ресора, надлежних тела, управа, организација и установа, у испуњавању међународних, моралних, уставних и законских обавеза везаних за младе

* Побољшати квалитет живота младих, уважавајући њихове интересе, а према европским стандардима и успешним искуствима из региона, те укључити што већи број младих у процесе одлучивања

* Мобилисати све потенцијале у друштву, посебно младе и најкреативније чланове/це заједнице, за стварање нових материјалних и духовних вредности, отворени и самоодрживи развој, активну улогу у процесу европских интеграција и развитка демократског друштва и правне државе, стварањем услова за афирмацију младих у локалној заједници, смањивањем стопе миграције младих, изградњом конструктивних и партнерских односа са омладинским организацијама и организацијама за младе и јединицама локалне самоуправе у остваривању циљева за добробит младих људи у друштву.

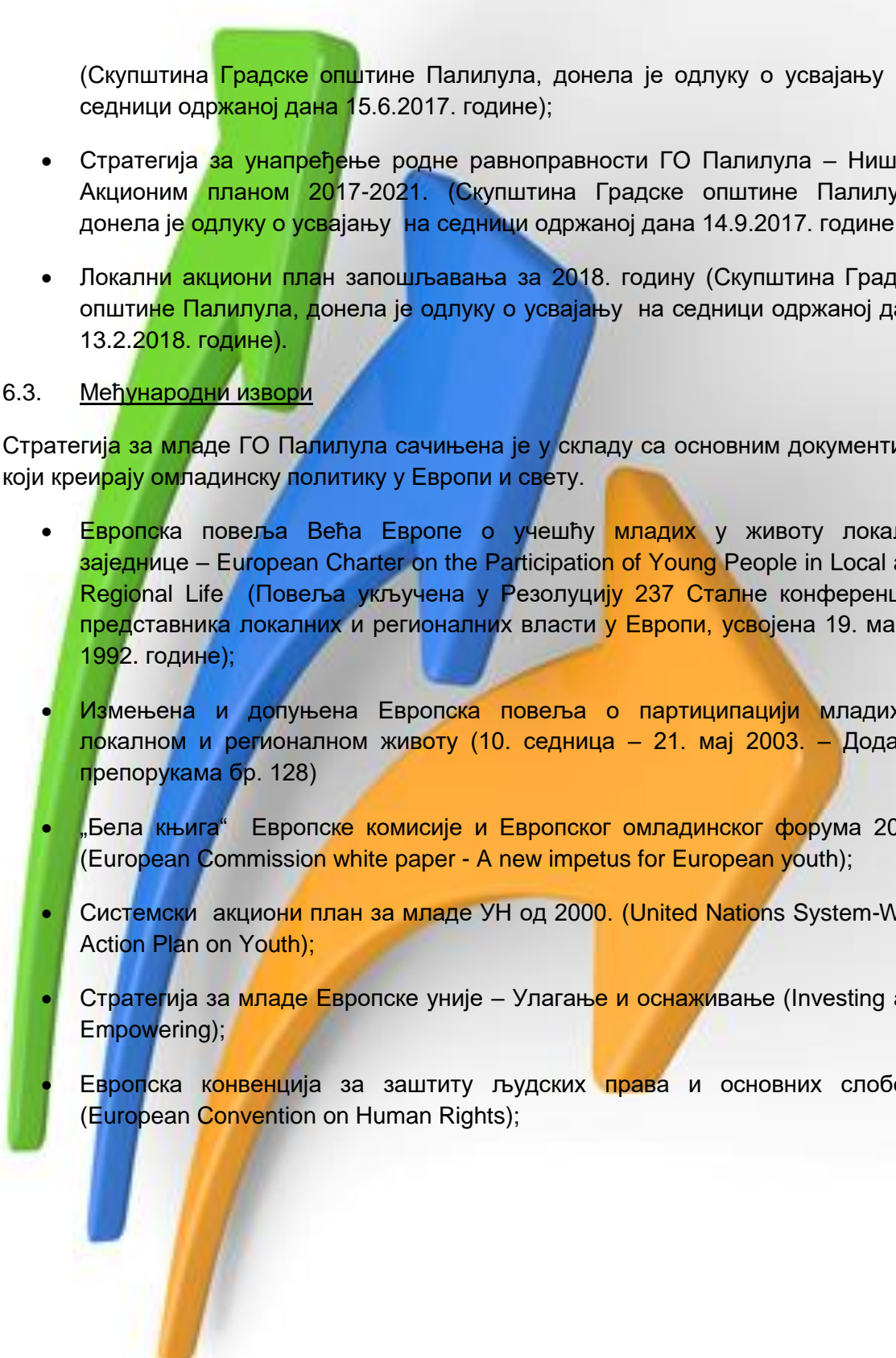

Стратегија за младе ГО Палилула 2018.-2022. се ослања на два стратешка документа за младе Града Ниша, Стратегију за бригу о младима 2015.-2020. и Локални акциони план Града Ниша 2015.-2020., јер су настале као резултат рада и сарадње свих локалних актера који раде са младима, а кроз њих се јасно дефинише омладинска политика што је неопходно за успешно побољшање положаја младих у Граду.

Циљ Стратегије за бригу о младима 2015-2020 и Локалног акционог плана за младе Града Ниша 2015.-2020. је да дефинишу локалну омладинску политику као сет стратешких мера које повезују низ области живота младих, а усмерене су на унапређење квалитета живота младих, њиховог физичког и психичког благостања и свеукупне добробити, као и обезбеђивање могућности за развој знања, вештина и ставова неопходних за бољу и лакшу интеграцију младих у друштво и преузимање активног учешћа у друштвеном животу.

6.2.1. Локални акти:

- Статут Града Ниша („Сл.лист Града Ниша“,бр. 88/2008);
- Одлука о промени Статута Града Ниша („Сл.лист Града Ниша“,бр. 143/2016);
- Стратегија за бригу о младима 2015-2020 ("Сл. лист Града Ниша", број 103/2014);
- Локални акциони план за младе Града Ниша 2015.-2020.;
- Одлука о младима ("Сл. лист Града Ниша", број 15/2013);
- Стратегија безбедности младих града Ниша ("Сл. лист Града Ниша", број 102/2013);
- Статут Градске општине Палилула ("Службени лист града Ниша", бр. 123/08, 109/12 и 40/17);
- Стратешки план развоја Градске општине Палилула 2017.-2021. године;
- Акциони план развоја Градске општине Палилула 2017.-2021. године (Скупштина Градске општине Палилула, донела је одлуку о усвајању на седници одржаној дана 9.3.2017. године);
- Стратегија инклузије Рома и Ромкиња са територије Градске општине Палилула са Акционим планом за период 2017.-2021. године Године

(Скупштина Градске општине Палилула, донела је одлуку о усвајању на седници одржаној дана 15.6.2017. године);

- Стратегија за унапређење родне равноправности ГО Палилула – Ниш са Акционим планом 2017-2021. (Скупштина Градске општине Палилула, донела је одлуку о усвајању на седници одржаној дана 14.9.2017. године);
- Локални акциони план запошљавања за 2018. годину (Скупштина Градске општине Палилула, донела је одлуку о усвајању на седници одржаној дана 13.2.2018. године).

6.3. Међународни извори

Стратегија за младе ГО Палилула сачињена је у складу са основним документима који креирају омладинску политику у Европи и свету.

- Европска повеља Већа Европе о учешћу младих у животу локалне заједнице – European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life (Повеља укључена у Резолуцију 237 Сталне конференције представника локалних и регионалних власти у Европи, усвојена 19. марта 1992. године);
- Измењена и допуњена Европска повеља о партиципацији младих у локалном и регионалном животу (10. седница – 21. мај 2003. – Додатак препорукама бр. 128)
- „Бела књига“ Европске комисије и Европског омладинског форума 2001. (European Commission white paper - A new impetus for European youth);
- Системски акциони план за младе УН од 2000. (United Nations System-Wide Action Plan on Youth);
- Стратегија за младе Европске уније – Улагање и оснаживање (Investing and Empowering);
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода (European Convention on Human Rights);

7. ОПШТИ ПОДАЦИ И АНАЛИЗА СТАЊА

7.1. Општи подаци

Република Србија, Нишавски округ, Град Ниш
Градска општина Палилула је једна од пет градских општина града Ниша, формирана септембра 2004. Године. Градска општина Палилула се налази се у јужном делу града Ниша и обухвата ужи градски део на који се лепезасто наслања 15 сеоских насеља. Општина Палилула је природно - географски комбинација равничарског (у сливу Нишаве и Јужне Мораве) и брдско-планинског рељефа. Површина општине је 117,37 километара квадратних, и по попису из 2011. године у њој живи 73.801 становник, од чега 54.597 живи у градском подручју, а 19.204 у сеоском подручју. Територија Општине обухвата и 15 сеоских насеља. Суседне општине су: Медијана, Нишка Бања, Црвени Крст, Гаџин Хан, Дољевац и Мерошина.

Табела 1. - Основни подаци о ГО Палилула

ОСНОВНИ ПОДАЦИ	ГО Палилула	Година извора
Површина (km ²) ¹	117	(2016)
Број насеља ²	15	(2016)
Густина насељености (број становника по km ²) ³	624	(2016)
Стопа живорођених ³	10	(2016)
Стопа умрлих ³	11	(2016)
Стопа природног прираштаја ³	-1	(2016)
Просечна старост (у годинама) ³	42	(2016)
Индекс старења (60+ год./0-19 год.) ³	129	(2016)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2,97	(2011)
Пројектован број становника (средња варијанта – нулти миграциони салдо) ³	64.809	(2014)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	73.460	(2014)

Извори:¹Републички геодетски завод; ²Територијални регистар, РЗС

³Витална статистика, РЗС; ⁴Попис становништва, домаћинства и станова 2011., РЗС

7.2. Социо-демографске карактеристике

Укупан број становника Градске општине Палилула према подацима из Пописа из 2011. године је 73.801, од чега је жена 37.391 или 50,66 %. Просечна старост становника ГО Палилуле је 41,3 године, што значи да је наше становништво „млађе“ од градског просека који износи 42,35%.

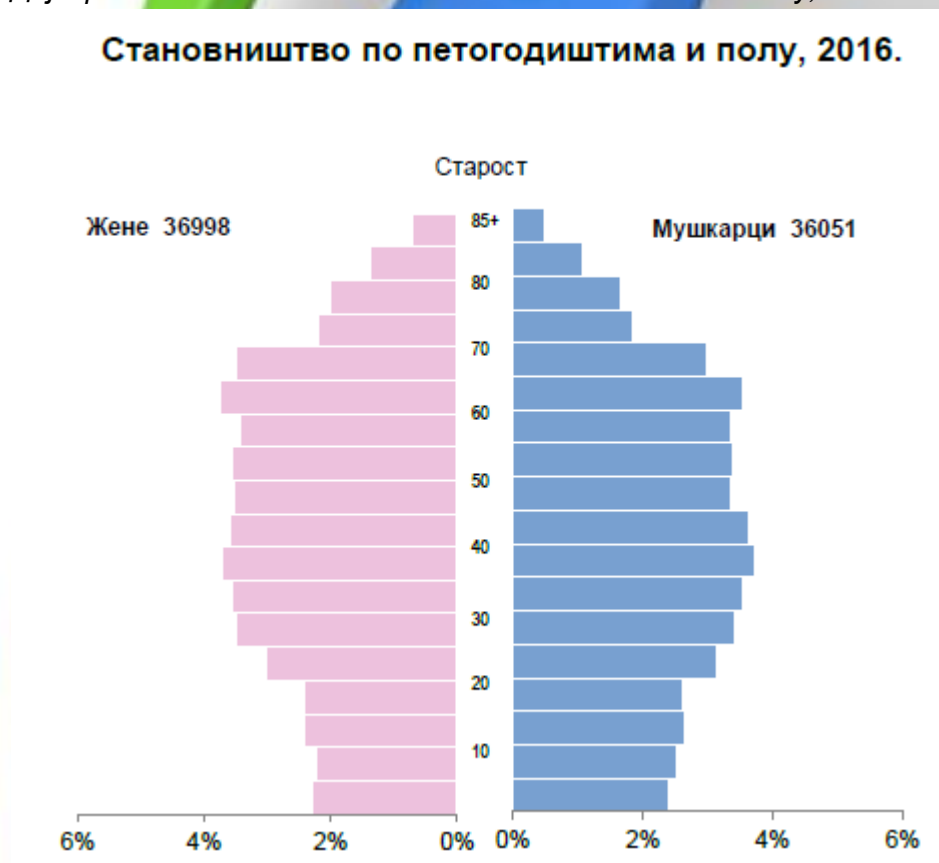
Табела 2. - Становништво, према старости и полу, ГО Палилула

старост	ГО Палилула Попис 2002		ГО Палилула Попис 2011	
	свега	женско	свега	женско
укупно	72.165	36.689	73.801	37.391
0-4 године	3.515	1.716	3.518	1.659
5-9	4.133	2.042	3.704	1.745
10-14	4.553	2.287	3.651	1.767
15-19	4.971	2.419	4.395	2.152
20-24	5.146	2.588	4.811	2.379
25-29	5.105	2.550	5.229	2.645
30-34	5.019	2.577	5.467	2.731
35-39	5.163	2.659	5.367	2.681
40-44	5.280	2.631	5.149	2.646
45-49	5.800	2.902	5.244	2.673
50-54	5.553	2.848	5.123	2.573
55-59	3.800	1.908	5.595	2.839
60-64	4.021	2.075	5.175	2.739
65-69	3.949	2.015	3.368	1.773
70-74	2.906	1.574	3.323	1.754
75-79	1.776	1.045	2.663	1.457
80-84	674	418	1.446	823
85 и више	305	187	573	355
Непознато	496	243	/	/
Пунолетно становништво	/	/	60.363	30.986
Просечна старост	/	/	40,9	41,7
Укупан број младих (15 до 29 год.)	свега	женско	свега	женско
	15.222	7.557	14.435	7.176

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2002. и 2011., РЗС

Према Попису становништва, домаћинстава и станова 2011., Републичког завода за статистику, укупан број младих, узраста од 15 до 29 година, који живе у Градској општини Палилула је 14.435 (7.176 жена и 7.259 мушкараца) што чини близу петине, тачније 19,56% укупног становништва Општине. Међутим, ако се ови подаци упореде са претходним Пописом из 2002. године “ када је број младих био 15.222, видећемо да Палилула ипак „стари“ јер се за 10 година број младих смањило за скоро 800. Ово се може објаснити како смањењем стопе наталитета, тако и одласком младих у друге средине где лакше могу да остваре своје амбиције и осамостале се.

Дијаграм 2. – Становништво по петогодишњима и полу, ГО Палилула 2016.

Извор: Витална статистика, РЗС

Табела 3. – Становништво према старосним групама и полу, ГО Палилула 2015. и 2016.

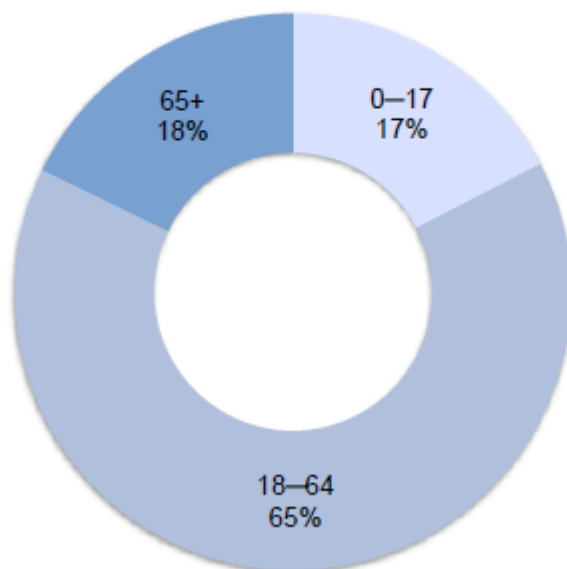
Година	2015.			2016.		
	Укупно	Ж	М	Укупно	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	4.843	2.326	2.517	4.798	2.313	2.485
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	5.816	2.763	3.053	5.782	2.731	3.051
Деца старости 0–17 година	12.831	6.124	6.707	12.729	6.076	6.653
Број младих (15–29 година)	13.451	6.641	6.810	13.209	6.507	6.702
Радни контингент становништва (15–64 година)	49.860	25.064	24.796	49.482	24.835	24.647
Укупан број становника	73.140	37.053	36.087	73.049	36.998	36.051

Извор: Витална статистика, РЗС

Према пројекцијима виталне статистике Републичког завода за статистику Србије, нажалост, тренд смањивања укупног броја становника, али и броја младих се наставља, тако да је младих у 2016. години у Општини Палилула било само 13.209, што је око 1.200 мање него пре само 5 година. Број деце школског узраста се такође смањује, тако да се очекује даљи пад броја младих.

Дијаграм 3. – Становништво према старосним групама, ГО Палилула 2016.

Становништво према старосним групама, 2016.

Извор: Витална статистика, РЗС

Табела 4. - Становништво према старости и полу, по насељима, ГО Палилула, Попис 2011.

Старост	ГО Палилула			Насеља					
	Ук.	М	Ж	Градска			Остала		
				Ук.	М	Ж	Ук.	М	Ж
Ук.	73.801	36.410	37.391	54.597	26.748	27.849	19.204	9.662	9.542
0-4	3.518	1.859	1.659	2.641	1.410	1.231	877	449	428
5-9	3.704	1.959	1.745	2.759	1.467	1.292	945	492	453
10-14	3.651	1.884	1.767	2.689	1.386	1.303	962	498	464
15-19	4.395	2.243	2.152	3.226	1.655	1.571	1.169	588	581
20-24	4.811	2.432	2.379	3.558	1.801	1.757	1.253	631	622
25-29	5.229	2.584	2.645	3.940	1.942	1.998	1.289	642	647
30-34	5.467	2.736	2.731	4.128	2.050	2.078	1.339	686	653
35-39	5.367	2.686	2.681	4.055	2.016	2.039	1.312	670	642
40-44	5.149	2.503	2.646	3.898	1.888	2.010	1.251	615	636
45-49	5.244	2.571	2.673	3.889	1.866	2.023	1.355	705	650
50-54	5.123	2.550	2.573	3.853	1.904	1.949	1.270	646	624
55-59	5.595	2.756	2.839	4.053	1.951	2.102	1.542	805	737

60-64	5.175	2.436	2.739	3.724	1.705	2.019	1.451	731	720
65-69	3.368	2.595	1.773	2.418	1.108	1.310	950	487	463
70-74	3.323	1.569	1.754	2.392	1.103	1.289	931	466	465
75-79	2.663	1.206	1.457	1.961	895	1.066	702	311	391
80-84	1.446	623	823	1.024	454	570	422	169	253
85 +	573	218	355	389	147	242	184	71	113
Пунолетни	60.363	29.377	30.986	44.613	21.499	23.114	15.750	7.878	7.872
Просечна старост	40,9	40,0	41,7	40,6	39,6	41,6	41,6	41,1	42,1

Попис становништва, домаћинства и станова 2011., РЗС

Према Попису из 2011. године у градским насељима ГО Палилула живи близу 74% укупног становништва, а преосталих 26% у сеоским. Што се младих тиче ситуација је слична, од укупно 14.435 становника старосне категорије 15 до 29 година, 10.724 или 74,29 % живи у градској, а 3.711, односно 25,71 % у сеоској средини. Ови подаци показују да још увек млади остају у сеоским срединама и да је миграција ка граду колико толико заустављена, без обзира на реално лошије услове за живот, поготову за младе, у сеоском подручју.

Срби чине близу 93% укупног становништва Општине Палилула, Рома има 3,72%, док се становника осталих нација веома мало. Број младих међу Ромима је 726, што је 26,45% од укупног броја Рома (2.745) на Палилули, односно тај однос се не разликује много од оног код већинског српског становништва.

Табела 5. - Становништво према националној припадности, старости и полу, ГО Палилула, Попис 2011.

Старосна група	Укупно	Испод 15 година	15-29	30-49	50-64	65-84	85 и више	Просечна старост
ГО Палилула	73.801	10.873	14.435	21.227	15.893	10.800	573	40,87
м	36.410	5.702	7.259	10.496	7.742	4.993	218	39,99
ж	37.391	5.171	7.126	10.731	8.151	5.807	355	41,72
Срби	68.612	9.586	13.304	19.807	14.964	10.397	554	41,40
м	33.835	5.043	6.671	9.783	7.304	4.819	215	40,54
ж	34.777	4.543	6.633	10.024	7.660	5.578	339	42,23
Албанци	48	5	8	24	8	3	-	38,12
м	37	3	6	19	7	2	-	39,23
ж	11	2	2	5	1	1	-	34,41
Бошњаци	20	1	7	6	6	/	/	38,05
м	10	1	2	3	4	/	/	40,60
ж	10	-	5	3	2	/	/	35,50

Бугари	193	4	31	54	55	48	1	51,17
м	116	4	18	31	30	33	/	51,72
ж	77	/	13	23	25	15	1	50,34
Буњевци	/	/	/	/	/	/	/	/
м	/	/	/	/	/	/	/	/
ж	/	/	/	/	/	/	/	/
Власи	2	/	/	1	/	1	/	60,00
м	1	/	/	/	/	1	/	83,50
ж	1	/	/	1	/	/	/	36,50
Горанци	11	2	2	1	4	2	/	42,86
м	4	/	/	1	2	1	/	56,25
ж	7	2	2	/	2	1	/	35,21
Југословени	89	5	8	30	33	11	2	48,83
м	44	2	6	16	17	3	/	45,14
ж	45	3	2	14	16	8	2	52,43
Мађари	19	/	2	4	8	4	1	56,82
м	6	/	1	1	3	1	/	53,17
ж	13	/	1	3	5	3	1	58,50
Македонци	191	4	14	50	90	32	1	52,62
м	58	2	5	10	29	11	1	54,55
ж	133	2	9	40	61	21	/	51,77
Муслимани	12	1	2	6	1	2	/	52,62
м	2	/	1	/	/	1	/	54,55
ж	10	1	1	6	1	1	/	51,77
Немци	6	/	2	1	2	1	/	44,17
м	2	/	/	/	1	1	/	62,00
ж	4	/	2	1	1	/	/	35,25
Роми	2.745	891	726	667	354	105	2	28,01
м	1.404	449	381	348	182	43	1	27,71
ж	1.341	442	345	319	172	62	1	28,32
Румуни	6	/	/	2	3	1	/	52,00
м	2	/	/	/	2	/	/	53,50
ж	4	/	/	2	1	1	/	52,00
Руси	16	/	1	10	4	/	1	47,44
м	1	/	/	1	/	/	/	36,50
ж	15	/	1	9	4	/	1	48,17
Русини	1	/	/	/	/	1	/	73,50
м	/	/	/	/	/	/	/	/
ж	1	/	/	/	/	1	/	73,50

Словаци	8	/	1	4	2	1	/	48,38
м	2	/	1	1	/	/	/	39,50
ж	6	/	/	3	2	1	/	51,33
Словенци	20	/	/	7	6	5	2	60,10
м	7	/	/	1	2	3	1	66,07
ж	13	/	/	6	4	2	1	56,88
Украјинци	1	/	/	1	/	/	/	49,50
м	1	/	/	1	/	/	/	49,50
ж	/	/	/	/	/	/	/	/
Хрвати	112	5	3	32	41	31	/	55,12
м	36	3	1	13	10	9	/	50,61
ж	76	2	2	19	31	22	/	57,26
Црногорци	146	14	22	39	38	31	2	46,60
м	80	6	14	25	20	15	/	45,61
ж	66	8	8	14	18	16	2	47,79
Остали	144	23	25	72	19	5	/	34,06
м	80	11	13	41	12	3	/	35,44
ж	64	12	12	31	7	2	/	32,33
Нису се изјаснили	723	147	142	227	139	64	4	36,14
м	315	73	59	100	60	23	/	34,26
ж	408	74	83	127	79	41	4	37,58
Регионална припадност	15	/	/	9	5	1	/	50,10
м	5	/	/	3	1	1	/	52,30
ж	10	/	/	6	4	/	/	49,00
Непознато	661	185	135	173	111	54	3	33,02
м	362	105	80	98	56	23	/	31,13
ж	299	80	55	75	55	31	3	35,31

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2011., РЗС

Према просечној старости, „најмлађи“ становници су Роми, чија је просечна старост 28,01 година, али обзиром на њихов реалативно краћи животни век, овај податак није много релевантан. Просечна старост становника ГО Палилуле је 40,87 година, а код већинског српског становништва 41,40 година.

7.3. Економски положај

Ресурси којима млада особа располаже веома су значајни за њено стицање самосталности и деловање. Економски, социјални и културни капитал који стоје на располагању младим особама представља незаобилазан оквир којим се дефинише пут младих ка одраслости. На основу истраживања које су обавили С.Томановић и Д.Станојевић у оквиру Студије „МЛАДИ У СРБИЈИ 2015. Стања, опажања, веровања и надања“ 2015., Београд, „Службени гласник“), резултати указују да готово две трећине младих издржавају родитељи, а сваку двадесету младу особу додатно финансијски помажу. Такође, сваку двадесету младу особу издржава партнер/ка (међу издржаваним особама је 90% жена). Свака трећа млада особа има личне приходе од рада, док су остали приходи заступљени у мањој мери. Имајући у виду да се ради о свим приходима, збирно посматрано у односу на то да ли је млада особа финансијски самостална или није, резултати су следећи: 61,3% младих издржавају родитељи, 4,5% партнери, 32,7% младих је у потпуности финансијски самостално, док 1,5% њих има приходе који нису довољни, тако да им родитељи финансијски помажу.

Графикон 9. – Приходи и финансијска (не)аутономија младих у Србији (%)

Извор: Студија „Млади у Србији 2015. Стања, опажања, веровања и надања“

У односу за узрастне категорије, очекивано, највише су финансијски зависни млади млађих узрастних категорија (15-19) 91,8% (6,6% се сами издржавају), а са повећањем година старости опада финансијска зависност од родитеља, средња узрастна категорија (20-24) финансијски зависно 65,3%, самостално 28,7% и

најстарија категорија (25-29) 30,4% издржавају родитељи, 65,3% је финансијски самостално. У односу на пол, значајно је мање жена које имају сопствене приходе и више је њих које су издржаване од стране својих партнера/супружника.

Радни контингент становништа Градске општине Палилула према Попису становништва из 2011. године, чини 51.555 особа у старосној доби од 15 до 64 године, што значи да је удео младих у радном контингенту 28%. Од укупно 14.435 младих у ГО Палилула, економски активних је 6.623, односно 45,88%, од чега 3.534 обавља занимање, а 3.089 је незапослено.

Табела 6. – Млади (15-29 година) према економској активности, ГО Палилула, Попис 2011.

		Палилула	15-19 год.	20-24 год.	25-29 год.	укупно 15-29 год.	
укупно		73.801	4.395	4.811	5.229	14.435	
економски активни	свега	32.589	494	2.212	3.917	6.623	
	обављају занимање	21.661	112	982	2.440	3.534	
	незапослени	свега	10.928	382	1.230	1.477	3.089
		некада радили	6.745	27	342	607	976
		траже први посао	4.183	355	888	870	2.113
економски неактивни	свега	41.212	3.901	2.599	1.312	7.812	
	деца млађа од 15 год.	10.873	/	/	/	0	
	пензионери	15.655	7	10	8	25	
	лица са приходима од имовине	161	/	1	2	3	
	ученици, студенти (више од 15 год.)	6.681	3.656	2158	661	6.475	
	лица која обављају само кућне послове у свом домаћинству	4.506	47	134	272	453	
	остало	3.336	191	296	369	856	

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова 2011., РЗС

Економски неактивних младих је 7.812 или 54,12%, од чега је највише ученика и студената, 6.475.

7.4. Запосленост

На могућност запошљавања, било у приватном или друштвеном сектору, као и запошљавање кроз започињање сопственог посла, утиче више факора. Осим економског и социјалног капитала, образовање је један од битних услова, али старосно доба, јер се са већим годинама старости млади постепено укључују у тржиште рада и њихова позиција бива стабилнија и извеснија. Нажалост, близина већих градова, а поготову главног града је чинилац који веома утиче на проналажење посла имајући у виду значајну централизацију привреде.

Број лица која обављају занимање у Општини Палилула, према Табели и подацима из Пописа 2011. је било 21.661, од чега 3.534 или 16,32% младих, што је релативно мали проценат с обзиром да је укупан број младих на Палилули око 20%.

Табела 7. – Запосленост и зараде у ГО Палилула

ЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАРАДЕ		
Регистровани запослени* ¹	16.500	(2016)
Регистровани запослени* у односу на број становника (%) ¹	22.6	(2016)
Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД) ¹	37.683	(2017)
Регистровани незапослени ²	8.237	(2017)
Регистровани незапослени на 1 000 становника ²	126	(2016)

Извори:

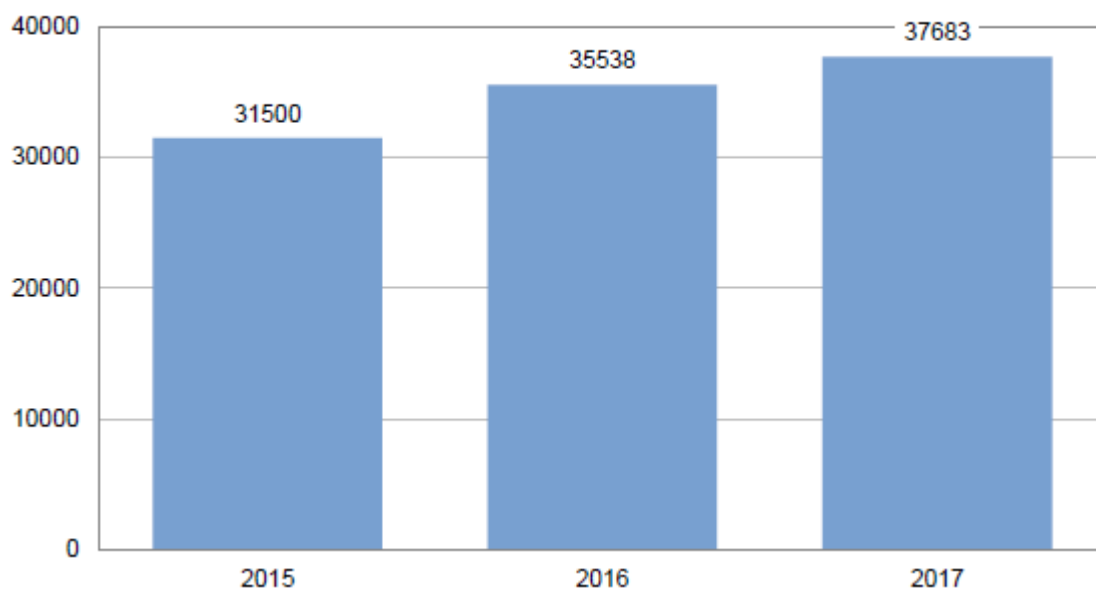
• ¹ Статистика запослености и зарада, РЗС

• ² Национална служба за запошљавање

(*од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници)

Графикон 10. – Просечне зараде без пореза и доприноса, ГО Палилула 2015 – 2017. (у РСД)

Просечне зараде без пореза и доприноса, 2015–2017. (РСД)

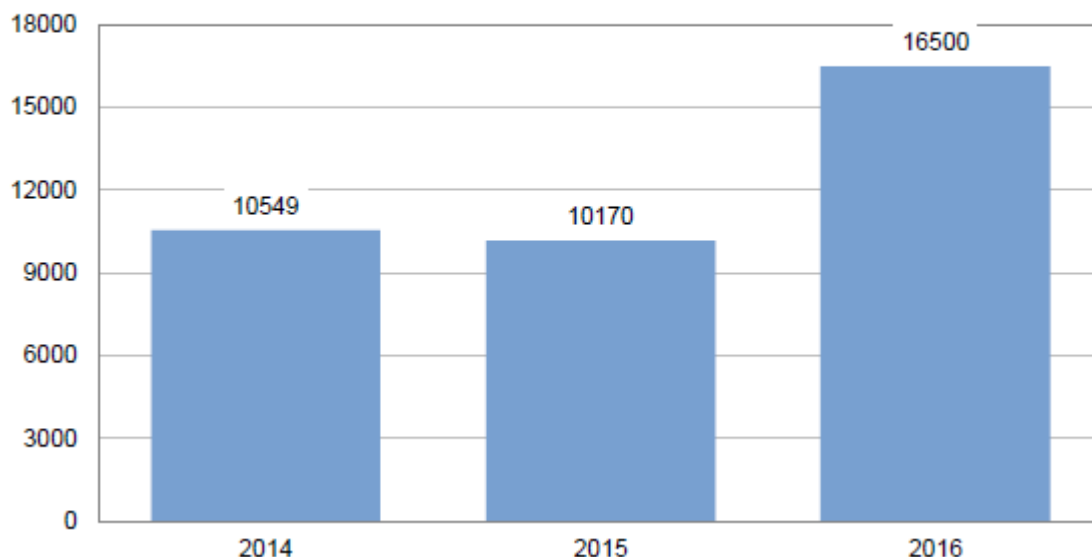

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Према економској развијености и просечним зарадама ГО Палилула спада у ред најсиромашнијих општина. Иако зараде у ГО Палилули имају тренд повећања и у 2017. години просечна нето зарада је износила 37.683 РСД, та зарада је и даље међу најнижим у Републици Србији где је просек 47.893 РСД, а испод је и просека за Нишавски округ где просечна нето зарада износи 41.419 РСД.

Графикон 11. – **Запослени, ГО Палилула 2014. – 2016.**

Регистровани запослени, 2014–2016.*

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС.
(од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници)

Број запослених у ГО Палилула који је у неколико претходних година стагнирао, коначно је у 2016. години забележио доста велики раст и према изворима Републичког завода за статистику Србије у 2016. години 16.500 становника ГО Палилула је запослено. Међутим и овај показатељ је релативан, јер у ову категорију запошљених спадају сва радно ангажована лица, без обзира на врсту и временски рок ангажовања (нпр. доста је лица ангажованих по уговору о делу на краће временске периоде, затим радно ангажовање на одређено време ...), тако да је број запослених, односно радно ангажованих лица веома променљив и то у кратким временским интервалима.

Табела 8. - Економски активно становништво које обавља занимање, према старости, полу и занимању, ГО Палилула, Попис 2011.

Занимања	Палилула			15-24			25-34		
	укупно	м	ж	укупно	м	ж	укупно	м	ж
Укупно	21.661	11.884	9.777	1.094	643	451	5.671	2.979	2.692
руководиоци, функционери и законодавци	529	363	166	7	6	1	85	57	28
стручњаци и уметници	3.597	1.550	2047	38	12	26	861	336	525
инжењери, стручни сарадници и техничари	4.406	2.076	2330	151	85	66	1.060	460	600
административни службеници	1.891	863	1028	96	52	44	567	244	323
услужна и трговачка занимања	4.449	2.091	2358	323	148	175	1.422	629	793
пољопривредници, шумари, рибари и сродни	146	96	50	4	3	1	15	10	5
занатлије и сродни	2.612	2.112	500	169	125	44	610	469	141
руковаоци машинама и постројењима и монтери и возачи	1.860	1.496	364	143	89	54	501	366	135
једноставна занимања	1.441	607	834	85	62	23	266	157	109
војна занимања	572	533	39	56	46	10	244	224	20
непознато	158	97	61	22	15	7	40	27	13

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2011., РЗС

Међу економски активним становништвом старосне доби 15 до 34 године које је обављало занимање, према подацима из Пописа 2011. године, највише је било лица која су обављала посао у области трговине и услуга, затим инжењера, стручних сарадника и техничара, стручњака и уметника, занатлија и руковаоца машинама и постројењима, а најмање пољопривредника, али и руководиоца и

функционера. Ови подаци указују на то да су млади обављају углавном послове који захтевају високо и средње образовање, али да наше друштво и даље има предрасуда према младим особама када су у питању радна места која подразумевају већу одговорност и руковођење.

7.5. Незапосленост

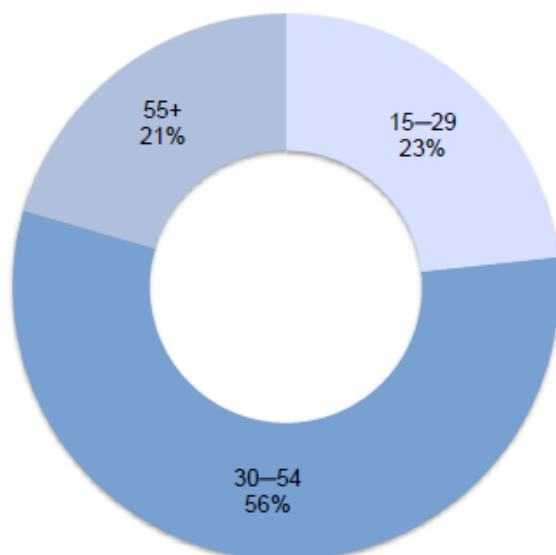
Економска криза, интезивна флексибилизација тржишта рада, рад у нерегуларним условима и лошији услови рада утицали су на повећање незапослености код младих. С обзиром да су врата запошљавања у земљама ЕУ одшкринута, све већи број образованих младих људи своју будућност види у одласку из земље, јер су ЕУ пружа могућност за брже и извесније налажење посла и самим тим скорије економско осамостаљивање.

Подаци из Пописа 2011. године показују да је тада било 10.928 незапослених лица, од чега 3.089 или 28,27% младих. Од тога 976 младих је већ радило, а 2.113 први пут тражи посао.

У 2017. години, према подацима Националне службе за запошљавање број незапослених је био 8.237, што је осетно смањење у односу на 2011. годину. И учешће младих у укупном броју незапослених је мање и износи 23%.

Дијаграм 4. – Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, ГО Палилула 2017.

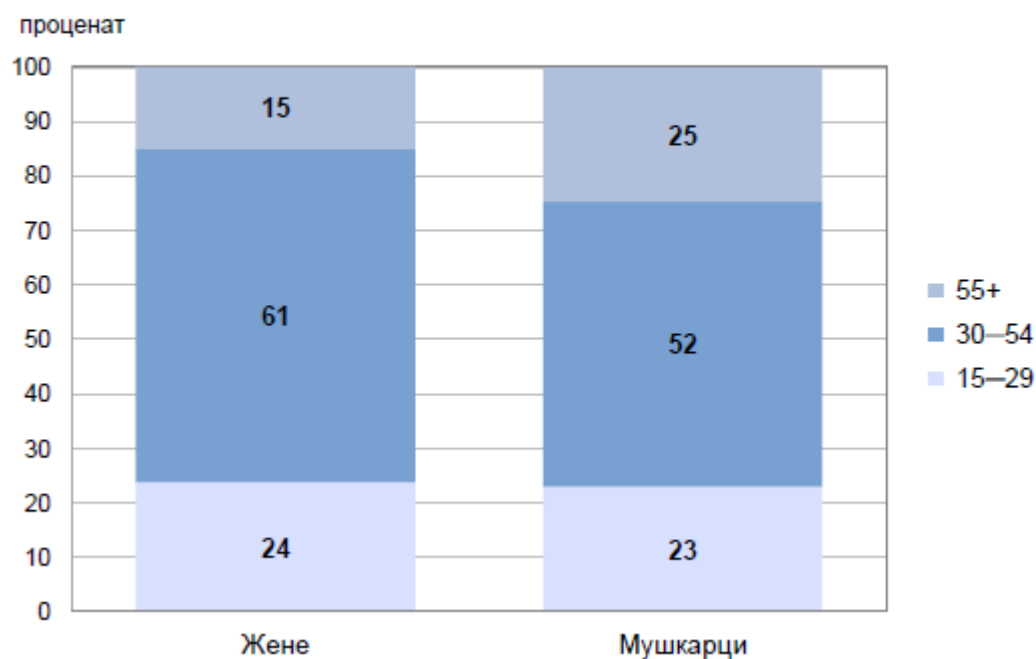
Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2017.

Извор: Национална служба за запошљавање (НСЗ)

Графикон 12. – Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, ГО Палилула 2017.

Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2017.

Извор: Национална служба за запошљавање

Подаци НСЗ из фебруара 2018. године показују да је број незапослених у ГО Палилула остао на нивоу 2017. и тај број је 8.325, а од тога младих је 1.974 или 23,71%

Табела 9. - Број незапослених лица према година старости и полу на територији ГО Палилула фебруара 2018. године

Р. бр.	Године старости	Пол	Број незапослених	Укупно
1.	15-19	Мушки	107	171
		Женски	64	
2.	20-24	Мушки	464	767
		Женски	303	
3.	25-29	Мушки	539	1.036
		Женски	497	
4.	30-34	Мушки	481	936
		Женски	455	
5.	35-40	Мушки	502	944
		Женски	442	
6.	40-44	Мушки	480	892
		Женски	394	
7.	45-50	Мушки	470	882
		Женски	412	
8.	51-54	Мушки	512	1.007
		Женски	495	
9.	55-60	Мушки	596	1.018
		Женски	422	
10.	61-64	Мушки	539	672
		Женски	133	
11.	65 и више	Мушки	0	0
		Женски	0	
12.	Укупно			8.325

Извор: Национална служба за запошљавање, Филијала Ниш

Мањи број незапослених лица је резултат, како инвестиција и отварања нових радних места, а самим тим и повећања броја запослених, тако и одлива младих људи у потрази за бољом зарадом и бољим условима живота и рада у економски развијеније средине у Србији, али и у иностранству.

7.6. Образовање и школство

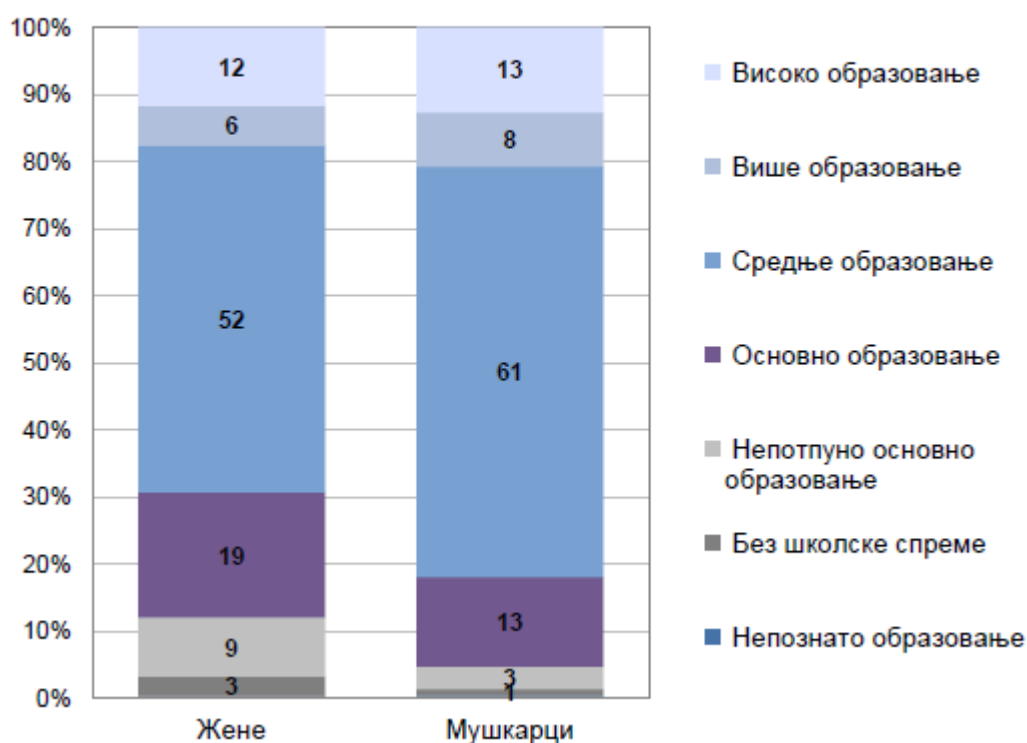
7.6.1. Образовање и школска спрема

Све већи број младих људи образовање сматрају за ресурс који у великој мери утиче на материјални положај и финансијску самосталност и представља једну од животних шанси. Самим тим све више младих је заинтересовано да, у зависности од материјалних могућности, стекне што виши степен образовања.

Више од половине становника ГО Палилула старог 15 и више година, према подацима из Пописа 2011. је стекло средње образовање (61% мушкараца и 52% жена), око 20% високо и више, а доста мањи број основно образовање (19% жена и 13% мушкараца).

Графикон 13. – Становништво старо 15 и више година према школској спреми и полу, ГО Палилула, Попис 2011.

Становништво старо 15 и више година према школској спреми и полу, 2011.

Извор: Попис становништва, домаћинства и станова 2011., РЗС

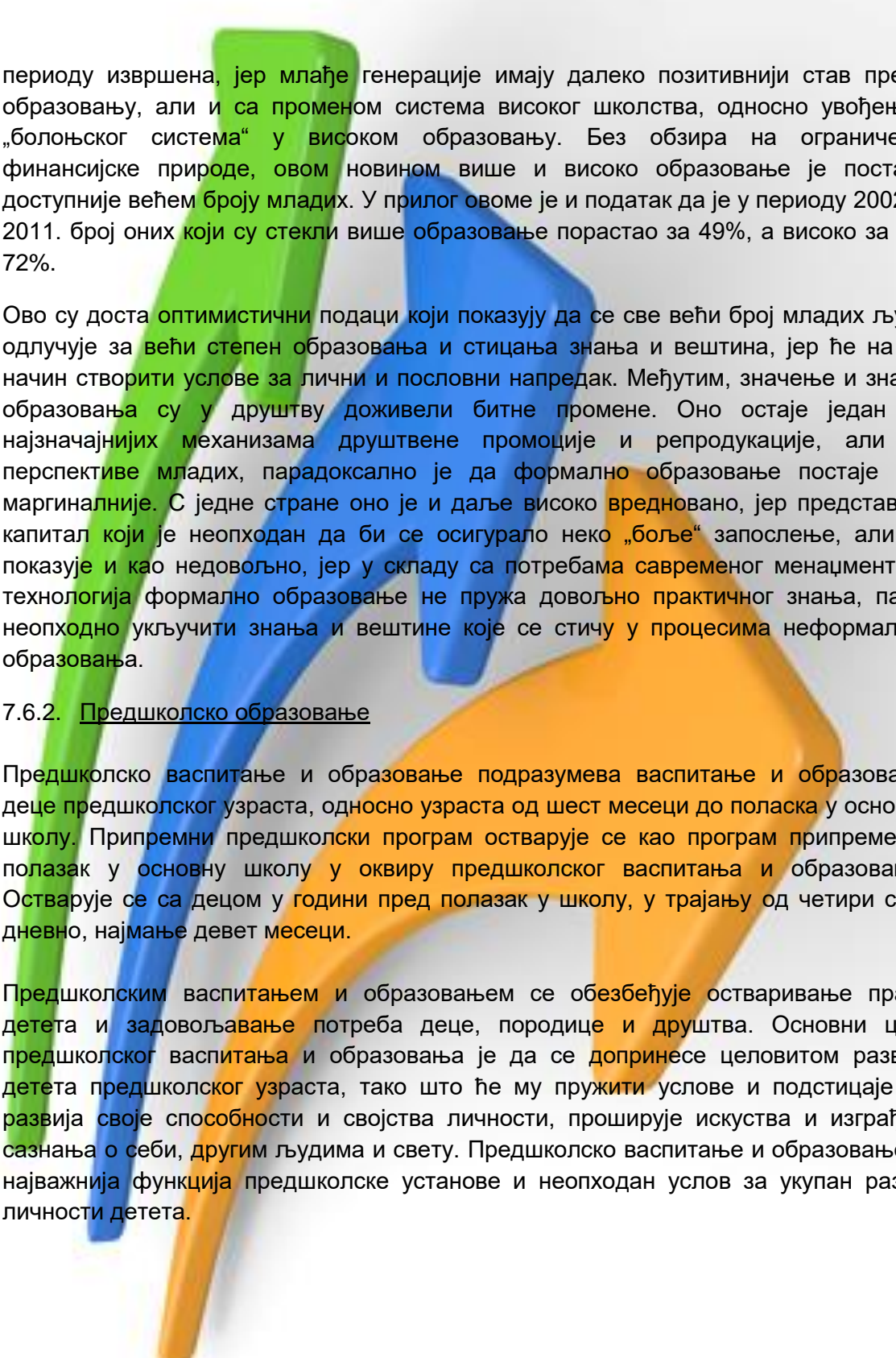
Према подацима из Пописа из 2011.у ГО Палилула средње образовање је стекло 35.455 лица, од чега је средње стручне школе завршило 31.717 лице, а 3.738 гимназије. Високо и више образовање је стекао 12.015 становник ГО Палилуле, високо 7.636, а више 4.379.

Табела 10. - Становништво старије од 15 година, према полу, школској спреми и писмености, ГО Палилула, Пописи 2002. и 2011.

ГО Палилула	Попис 2002.	Попис 2011.
Укупно	59.964	62.928
Без школске спреме	2.724	1.255
Непотпуно основно образовање	5.839	3.847
Основно образовање	12.578	10.117
Средње образовање		
- свега	26.979	35.455
- гимназија		3.738
Средње стручне школе у трајању		
- краћем од 4 године		11.988
- 4 године		18.951
- специјализација после средњег образовања		778
Више образовање	2.941	4.379
Високо образовање	4.449	7.636
Непознато	4.454	239

Извор: Попис становништва, домаћинстава и станова 2002. и 2011., РЗС

Анализирајући податке из ове упоредне табеле са подацима из пописа становништва из 2002. и 2011. године, долазимо до закључка да је образовање постало „популарно“ у Палилули у овом временском размаку, односно да је много већи број становника ГО Палилула у међувремену стекао виши степен образовања. Овај тренд свакако има везе са сменом генерација која је у том

периоду извршена, јер млађе генерације имају далеко позитивнији став према образовању, али и са променом система високог школства, односно увођењем „болоњског система“ у високом образовању. Без обзира на ограничења финансијске природе, овом новином више и високо образовање је постало доступније већем броју младих. У прилог овоме је и податак да је у периоду 2002. – 2011. број оних који су стекли више образовање порастао за 49%, а високо за чак 72%.

Ово су доста оптимистични подаци који показују да се све већи број младих људи одлучује за већи степен образовања и стицања знања и вештина, јер ће на тај начин створити услове за лични и пословни напредак. Међутим, значење и значај образовања су у друштву доживели битне промене. Оно остаје један од најзначајнијих механизма друштвене промоције и репродукције, али из перспективе младих, парадоксално је да формално образовање постаје све маргиналније. С једне стране оно је и даље високо вредновано, јер представља капитал који је неопходан да би се осигурало неко „боље“ запослење, али се показује и као недовољно, јер у складу са потребама савременог менаџмента и технологија формално образовање не пружа довољно практичног знања, па је неопходно укључити знања и вештине које се стичу у процесима неформалног образовања.

7.6.2. Предшколско образовање

Предшколско васпитање и образовање подразумева васпитање и образовање деце предшколског узраста, односно узраста од шест месеци до поласка у основну школу. Припремни предшколски програм остварује се као програм припреме за полазак у основну школу у оквиру предшколског васпитања и образовања. Остварује се са децом у години пред полазак у школу, у трајању од четири сата дневно, најмање девет месеци.

Предшколским васпитањем и образовањем се обезбеђује остваривање права детета и задовољавање потреба деце, породице и друштва. Основни циљ предшколског васпитања и образовања је да се допринесе целовитом развоју детета предшколског узраста, тако што ће му пружити услове и подстицаје да развија своје способности и својства личности, проширује искуства и изграђује сазнања о себи, другим људима и свету. Предшколско васпитање и образовање је најважнија функција предшколске установе и неопходан услов за укупан развој личности детета.

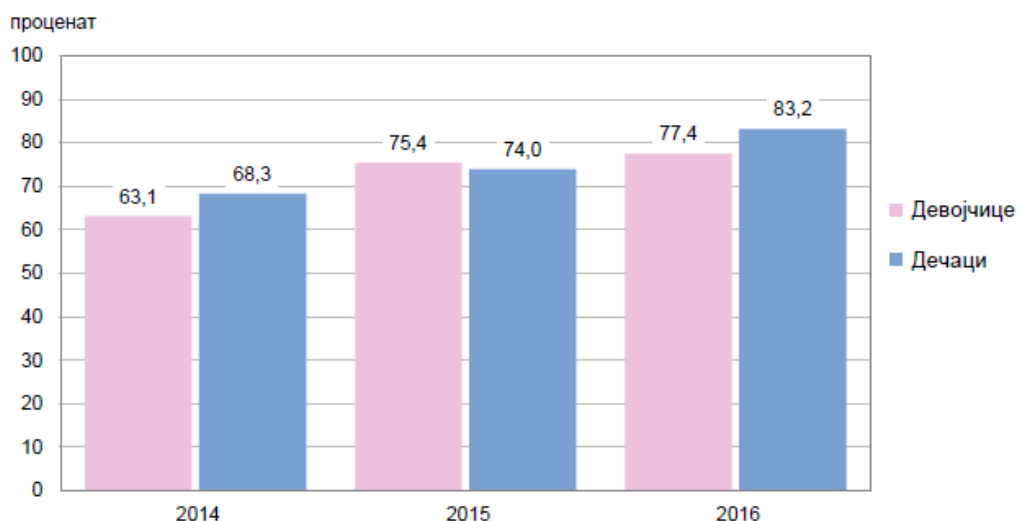
Табела 11. – Предшколско образовање, ГО Палилула

ПРЕДШКОЛСКО ОБРАЗОВАЊЕ			
Број установа	1		(2016)
Број објеката	23		(2016)
Деца узраста 0–3 године у предшколском васпитању и образовању	206		(2016)
Обухват деце узраста 0–3 године предшколским васпитањем и образовањем (%)	10.3		(2016)
Деца узраста од 3 године до поласка у ППП* у предшколском васпитању и образовању	563		(2016)
Обухват деце узраста од 3 године до поласка у ППП* предшколским васпитањем и образовањем (%)	22.9		(2016)
Деца која похађају припремни предшколски програм	621		(2016)

(* ППП – припремни предшколски програм); Извор: Статистика образовања, РЗС

Графикон 14. – Обухват деце припремним предшколским програмом, ГО Палилула 2014. 2016.

Обухват деце припремним предшколским програмом, 2014–2016.

Извор: Статистика образовања, РЗС.

Предшколска установа обавља и делатност којом се обезбеђује исхрана, нега, превентивно-здравствена заштита и социјална заштита деце предшколског узраста, у складу са законом.

На територији Ниша функционише предшколска установа „Пчелица“. У оквиру ове установе на територији Општине Палилула функционишу 4 вртића:

- „Бајка“;
- „Лане“;
- „Црвенкапа“ и
- „Пепељуга“.

Табела 12. - Број уписане деце у вртиће на територији ГО Палилуле према години рођења (подаци крај 2017.)

Р. бр.	Година рођења	Вртић				Укупно
		„Бајка“	„Лане“	„Црвенкапа“	„Пепељуга“	
1.	2016.	19	14	16	10	59
2.	2015.	46	27	24	23	120
3.	2014.	61	26	54	53	194
4.	2013.	74	28	36	56	194
5.	2012.	66	34	59	62	221
6.	2011.	61	23	46	42	172
	Укупно	327	152	235	246	960

Извор: ПУ „Пчелица“

7.6.3. Основно образовање

Основно образовање и васпитање је делатност од непосредног друштвеног интереса и остварује се као јавна служба. Основно образовање и васпитање је обавезно. Основно образовање је дуг процес који траје 8 година и остварује се у два образовно-васпитна циклуса.

Школа, што због саме делатности коју обавља, а што због стања у друштву, веома споро мења облике и методе свога рада. Носиоци промена су у највећој мери сами наставници. Чињеница је да је наставни кадар недовољно стимулисан за све напоре које улаже у процес реформисања нашег основношколског система.

Развој основношколског образовања је одређен Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године.

На територији Општине Палилула функционише 7 редовних основних школа са још 13 истурених одељења.

1. ОШ „Краљ Петар I“;
2. ОШ „Бубањски хероји“;
3. ОШ „Коле Рашић“;

4. ОШ „Сретен Младеновић Мика“;
5. ОШ „Бранко Миљковић“;
6. ОШ „Десанка Максимовић“ и
7. ОШ „Бранко Радичевић“.

Табела 13. – Основно образовање, општи подаци ГО Палилула

ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ		
Основне школе — матичне школе	7	(2016)
Основне школе — подручна одељења	13	(2016)
Ученици уписани у основне школе — матичне школе		
у ниже разреде (I – IV)	1.656	(2016)
у више разреде (V – VIII)	1.913	(2016)
Ученици уписани у основне школе — подручна одељења		
у ниже разреде (I – IV)	547	(2016)
у више разреде (V – VIII)	363	(2016)
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)	75.9	(2016)
Ученици који су завршили 8. разред основне школе	577	(2016)
Стопа завршавања основне школе (%)	79.6	(2016)
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)	0.2	(2016)
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју	178	(2016)
Број одраслих обухваћених основним образовањем	0	(2016)

Извор: Статистика образовања, РЗС

Основне школе

На територији Градске општине Палилула ради 7 основних школа од којих се 5 налазе у градским, а 2 у сеоским насељима и то ОШ „Бранко Радичевић“ у Габровцу и ОШ „Десанка Максимовић“ у Чокоту и свака од њих има истурена одељења која се налазе у сеоским насељима која гравитирају око ових школа.

Табела 14. - Број ученика основних школа на територији ГО Палилула према разреду уписаних школске 2017/18. Године

Ред. бр.	Назив основне школе	разред								Укупно
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1.	„Бранко Миљковић“	82	102	93	83	96	114	100	113	783
2.	„Бранко Радичевић“	14	17	13	13	15	25	16	15	128
3.	„Сретен Младеновић – Мика“	43	38	31	49	56	37	47	39	340
4.	„Коле Рашић“	64	72	67	69	49	77	64	60	522
5.	„Краљ Петар Први“	134	118	133	140	129	132	130	109	1.025
6.	„Бубањски хероји“	73	71	86	80	104	112	93	102	721
7.	„Десанка Максимовић“	88	106	99	106	99	100	98	107	803
8.	Укупан број	498	524	522	540	548	597	548	545	4.322

Извор: Основне школе

ОШ „Бранко Радичевић“ из Габровца има два истурена одељења и то у Вукманову и Бербатову у трајању до 4. разреда а након тога настављају своје школовање у Габровцу. Вреди напоменути да у 4. разреду у Вукманову нема ниједног ученика као ни у трећем у Бербатову. 1. и 3. разред у Вукманово похађа по 1 ученик а други 2 ученика. Ситуација је слична и у Бербатову где се у сваком разреду налази по 1 ученик односно у 1., 2. и 4. разреду. Ови ученици су ушли у састав броја ученика у Табели .

ОШ „Десанка Максимовић“ из Чокота, има 8 истурених одељења и то у Насељу „Девети мај“ где је укупно 299 ученика остварује своје школовање, истурено одељење у Доњем Међурову похађа 47 ученика, у Лалинцу 51 ученик, у Крушцу 28, Мрамору 71, Мраморском Потоку 16, селу Бубањ 11 и у Горњем Међурову 25. Осим у Насељу „Девети мај“, сва остала одељења остварују образовање у

четворогодишњем трајању а након тога се школовање наставља или у Чокоту или у поменутом насељу.

ОШ „Краљ Петар Први“ као градска школа такође има истурено одељење у Паси Пољани и подаци у Табели се односе и на истурено одељење и на матичну школу.

7.6.4. Средње образовање

Једна од базичних претпоставки економског развоја је постојање образовних установа које ће школовати потребне стручњаке различитих нивоа образовања и способности за рад.

Развој средњошколског образовања на локалном нивоу одређен је бројним спољашњим факторима школског система, а посебно Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године и Стратегијом развоја стручног образовања.

За планирање стручног образовања неопходно је успостављање узајамне повезаности средњег образовања и Националне службе за запошљавање. Међународни трендови у овој сфери наглашавају потребу да радници развијају више вештина, као и да могу брзо и лако да се прилагођавају новим вештинама.

Средња школа представља трећи део образовања уопштено и први део необавезног образовања у Србији. Постоје две врсте средњих школа — гимназије и стручне школе.

На територији Градске општине Палилула се налазе 3 средње школе:

1. Гимназија „Светозар Марковић“;
2. Електротехничка школа „Мија Станимировић“ и
3. Машинска школа Ниш.

Табела 15. – Средње образовање, општи подаци ГО Палилула

СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ		
Средње школе	4	(2016)
Ученици уписани у средње школе	2.214	(2016)
Обухват деце средњим образовањем (%)	-	-
Ученици који завршавају средњу школу	528	(2016)
Стопа завршавања средње школе (%)	-	-
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)	1.3	(2016)
Број деце обухваћене средњим образовањем за децу са сметњама у развоју	114	(2016)

Извор: Статистика образовања, РЗС

Средње школе

Табела 16. - Број уписаних ученика у средње школе на територији ГО Палилула школске 2017/2018. Године

Редни број	Назив школе	1. разред	2. разред	3. разред	4. разред	Укупно
1.	ЕТШ „Мија Станимировић“	202	195	199	172	768
2.	Машинска школа	94	91	93	78	356
3.	Гимназија „Светозар Марковић“	233	243	252	237	965
Укупно		529	529	544	487	2.089

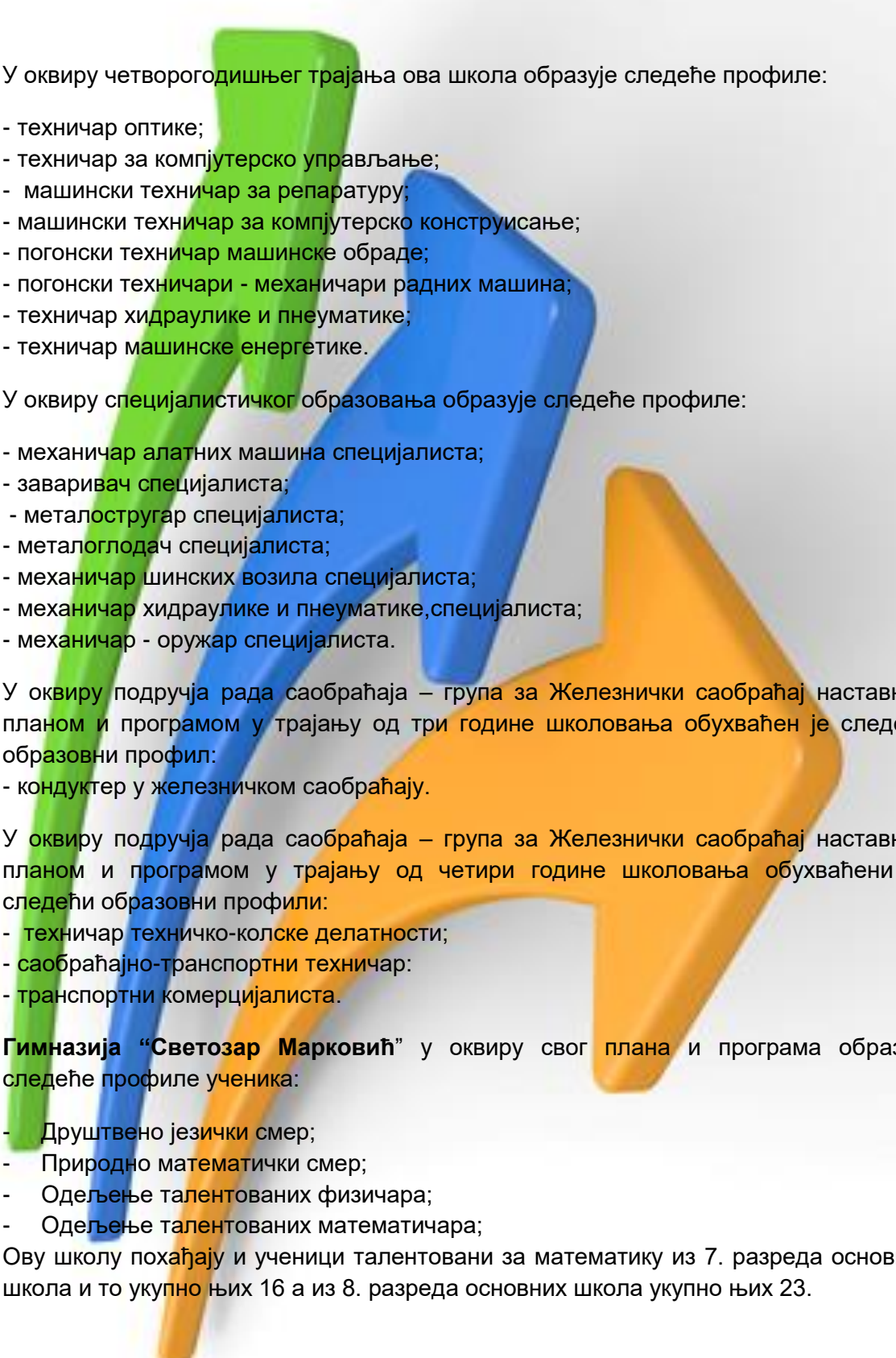
Извор: Средње школе

ЕТШ „Мија Станимировић“ у оквиру свог наставно – образовног план и програма образује следеће профиле ученика:

- Електротехничар информационих технологија;
- Администратор рачунарских мрежа;
- Електротехничар за електронику на возилима;
- Електротехничар мултимедија;
- Електротехничар телекомуникација.

Машинска школа у оквиру свог наставно – образовног план и програма у трајању од три године образује следеће профиле ученика:

- металостругар;
- заваривач;
- металоглодач;
- бравар;
- машинбравар;
- механичар НУ машина;
- механичар хидраулике и пнеуматике;
- механичар радних машина;
- механичар – оружар;
- механичар оптике;
- оператер машинске обраде.

У оквиру четворогодишњег трајања ова школа образује следеће профиле:

- техничар оптике;
- техничар за компјутерско управљање;
- машински техничар за репаратуру;
- машински техничар за компјутерско конструисање;
- погонски техничар машинске обраде;
- погонски техничари - механичари радних машина;
- техничар хидраулике и пнеуматике;
- техничар машинске енергетике.

У оквиру специјалистичког образовања образује следеће профиле:

- механичар алатних машина специјалиста;
- заваривач специјалиста;
- металостругар специјалиста;
- металоглодач специјалиста;
- механичар шинских возила специјалиста;
- механичар хидраулике и пнеуматике, специјалиста;
- механичар - оружар специјалиста.

У оквиру подручја рада саобраћаја – група за Железнички саобраћај наставним планом и програмом у трајању од три године школовања обухваћен је следећи образовни профил:

- кондуктер у железничком саобраћају.

У оквиру подручја рада саобраћаја – група за Железнички саобраћај наставним планом и програмом у трајању од четири године школовања обухваћени су следећи образовни профили:

- техничар техничко-колске делатности;
- саобраћајно-транспортни техничар;
- транспортни комерцијалиста.

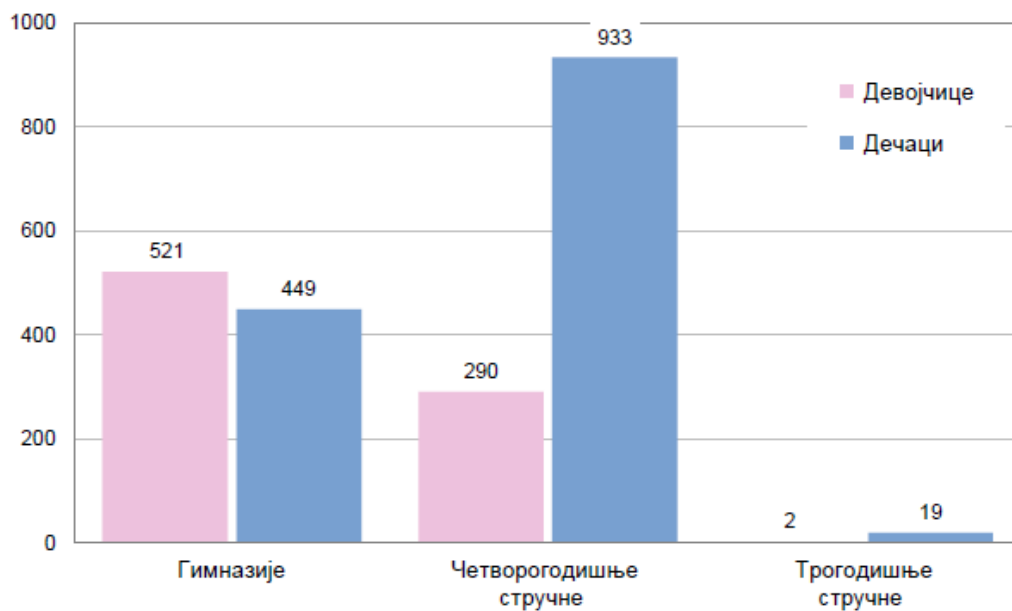
Гимназија “Светозар Марковић” у оквиру свог плана и програма образује следеће профиле ученика:

- Друштвено језички смер;
- Природно математички смер;
- Одељење талентованих физичара;
- Одељење талентованих математичара;

Ову школу похађају и ученици талентовани за математику из 7. разреда основних школа и то укупно њих 16 а из 8. разреда основних школа укупно њих 23.

Графикон 15. – Ученици уписани у средње школе, ГО Палилула школска 2016/2017.

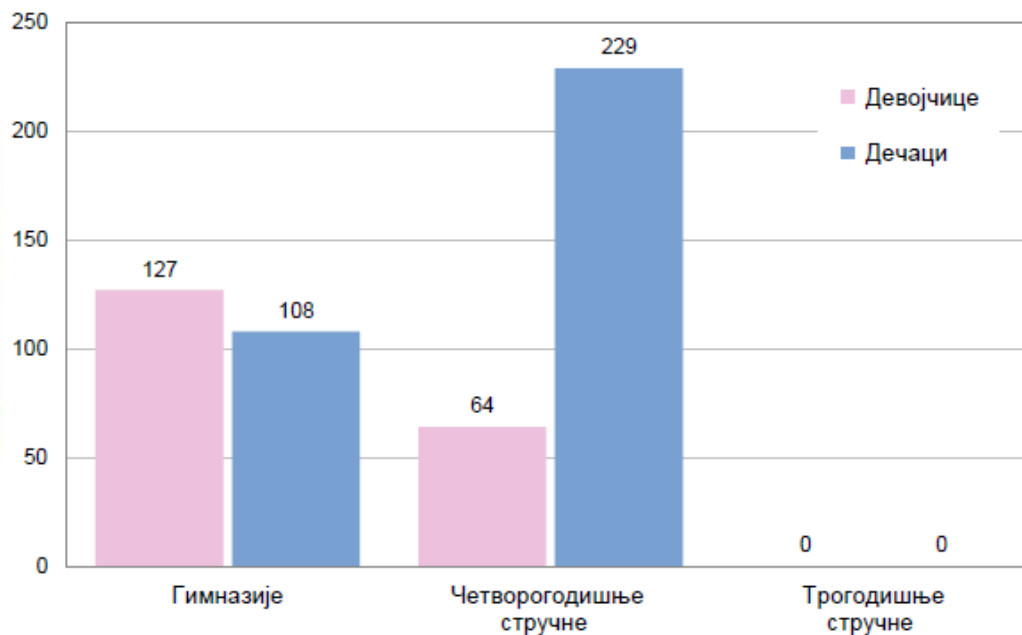
Ученици уписани у средње школе, 2016.

Извор: Статистика образовања, РЗС

Графикон 16. – Ученици који завршавају средњу школу, ГО Палилула 2016.

Ученици који завршавају средњу школу, 2016.

Специјалне школе

Табела 17. - Број ученика у специјалним школама на територији ГО Палилула школске 2017/18. године према разредима

Ред. бр.	Разред	Специјална школа са домом ученика "Бубањ"	Школа основно и средње образовање "14. Октобар"	Укупно
1.	Предшколско образовање	48		48
2.	I основне школе	14	4	18
3.	II основне школе	15	1	16
4.	III основне школе	12		12
5.	IV основне школе	12		12
6.	V основне школе	25	2	27
7.	VI основне школе	18		18
8.	VII основне школе	14		14
9.	VIII основне школе	10		10
10.	I средње школе	24	14	38
11.	II основне школе	13		13
12.	III основне школе	11		11
13.	Укупно	215	21	236

Извор: Специјалне школе

7.6.5. Високо образовање

На територији Општине Палилула функционишу 3 државна факултета која су у саставу Универзитета у Нишу:

1. **Факултет спорта и физичког васпитања;**
2. **Факултет заштите на раду и**
3. **Природно-математички факултет.**

Табела 18. - Број уписаних студената на основним академским студијама на Факултетима на територији ГО Палилула школске 2017/2018 године

Р. бр.	Назив факултета	I год.	II год.	III год.	IV год.	V год.	VI год.	Укупно
1.	Факултет заштите на раду	202	131	147	435			915
2.	Природно – математички факултет	262	199	195	152	91	134	1.033
3.	Факултет спорта и физичког васпитања	188	157	173	353			871
	Укупно	652	487	515	940	91	134	2.819

Извор: Факултети

Факултет спорта и физичког васпитања организује и студије на даљину тако у првој години ове студије похађа 17 студената, другу годину 9 а трећу 6 и ове бројке су садржане у Табели . Осим тога овај факултет има и основне струковне студије и на њих је уписано у првој години 4 а у трећој 6.

Табела 19. - Број уписаних студената на мастер академским студијама на Факултетима на територији ГО Палилула школске 2017/2018 године

Ред. бр.	Назив факултета	година				Укупно
		I	II	III	IV	
1.	Факултет заштите на раду	91				91
2.	Природно – математички факултет	84	122	95	74	375
3.	Факултет спорта и физичког васпитања	217				217
	Укупно	392	122	95	74	683

Извор: Факултети

Табела 20. - Број уписаних студената на докторским академским студијама на Факултетима на територији ГО Палилула школске 2017/2018 године

Р. бр.	Назив факултета	I год.	II год.	III год.	IV год.	V год.	VI год.	Укупно
1.	Факултет заштите на раду	5						5
2.	Природно – математички факултет	38	32	42	25	12	34	183
3.	Факултет спорта и физичког васпитања	12	6	27				45
	Укупно	55	38	69	25	12	34	233

Табела 21. - Дипломирани студенти на факултетима који се налазе на територији ГО Палилула школске 2016/2017 године

Р. бр.	Врста студија	Факултет заштите на раду	Природно – математички факултет	Факултет спорта и физичког васпитања	Укупно
1.	Основне академске студије 4+1	100	110	101	311
2.	Основне академске студије 3+2	20			20
3.	Основне студије	7			7
4.	Мастер академске студије 4+1	59	112	76	247
5.	Мастер академске студије 3+2	7			7
6.	Докторске академске студије		20	4	24
	Укупно	193	242	181	616

Извор: Факултети

Факултет заштите на раду

Факултет заштите на раду (ФЗНР) у оквиру основних академских студија врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Заштита на раду и
- Заштита животне средине.

ФЗНР у оквиру мастер академских студија врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Инжињерство заштите животне средине;
- Инжињерство заштите на раду;
- Инжињерство заштите од пожара;
- Управљање ванредним ситуацијама;
- Управљање комуналним системом;
- Управљање заштитом животне средине.

У оквиру докторских академских студија ФЗНР врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Инжињерство заштите животне средине; и
- Инжињерство заштите на раду.

Природно – математички факултет

Природно – математички факултет (ПМФ) у Нишу у оквиру основних академских студија врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Департман за географију;
- Департман за математику;
- Департман за рачунарске науке;
- Департман за хемију;
- Департман за биологију и екологију;
- Департман за физику.

У оквиру мастер академских студија ПМФ у Нишу врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Департман за математику;
- Департман за рачунарске науке;
- Департман за географију;
- Мастер академске студије за туризам;
- Департман за хемију;
- Мастер академске студије за хемију;
- Мастер академске студије за примењену хемију;
- Департман за физику;
- Мастер академске студије за физику;
- Мастер академске студије за биологију; и
- Мастер академске студије за екологију и заштиту животне средине.

ПМФ Ниш у оквиру докторских академских студија врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Департман за математику;
- Департман за физику;
- Департман за хемију;
- Департман за биологију и екологију;
- Департман за рачунарске науке.

Факултет спорта и физичког васпитања

Факултет спорта и физичког васпитања у оквиру основних струковних студија на даљину врши образовање у оквиру следећих смерова:

- Спорт;

Овај факултет такође врши и основне струковне студије.

Факултет спорта и физичког васпитања у оквиру основних академских, мастер и докторских академских студија врши образовање у оквиру студијског програма физичко васпитање и спорт.

7.7. Здравство

Функционисање здравствене службе примарно је одређено републичком здравственом политиком и законском регулативом, а затим и потребама и могућностима локалне заједнице.

На територији Градске општине Палилула, грађани остварују здравствену заштиту у 7 здравствених станица и 3 здравствених амбуланти у оквиру Здравствене установе Дом здравља Ниш, у оквиру исте институције се налазе и 4 здравствене амбуланте при основним школама, намењене здравственој заштити деце школског узраста, 2 здравствена диспанзера и један здравствена амбуланта Завода за здравствену заштиту радника Ниш, 2 подстанице Завода за хитну медицинску помоћ Ниш и једна здравствена амбуланта Завода за здравствену заштиту радника „Железница Србија“. Број запослених у правним лицима у области здравствене и социјалне заштите је 69.

7.7.1. Амбуланте и здравствене станице на територији ГО Палилула

Дом здравља Ниш

- Габровац ЗС;
  - Доње Међурово ЗА;
  - Горње Међурово ЗА;
  - Насеље „9.мај“ - Ново Село ЗС;
  - Расадник ЗС; Старца Вујадина 1;
  - Бубањ ЗС; Салвадора Аљендеа бб;
  - Делијски Вис ЗА;
  - Чокот ЗС;
  - Ледена стена ЗС;
  - Црвена звезда ЗС;
- (ЗС – Здравствена станица; ЗА – Здравствена амбуланта)

Здравствене амбуланте у школским објектима на територији ГО Палилула

- ОШ „Бранко Миљковић“
  - ОШ „Коле Рашић“
  - ОШ „Десанка Максимовић“, Чокот
  - ОШ „Краљ Петар Први“
- (извор Дом здравља – Ниш)

ЗЗЗР – Завод за здравствену заштиту радника (Медицина рада)

- МИН - Машинска индустрија – Диспансер, Шумадијска 1;
  - Лака индустрија („Ангропромет“) – Диспансер, Бранка Радичевића 50;
  - „Јура“ – Амбуланта, Индустријска зона Доње Међурово;
- (Извор: Завод за здравствену заштиту радник Ниш)

Завод за здравствену заштиту радника „Железница Србија“

- Железничка амбуланта; телефон 560-071

Завод за хитну медицинску помоћ Ниш:

- Подстаница Запад – Ледена стена
- Подстаница Југ – Расадник

У оквиру друштвене бриге за здравље обезбеђује се право на здравствену заштиту која обухвата мере здравствене делатности:

- очување и унапређење здравља, откривање и сузбијање фактора ризика и стицање знања и навика о здравом начину живота,
- правовремену дијагностику, лечење, рехабилитацију и здравствену негу оболелих и повређених,
- информације које су становништву или појединцу потребне за одговорно поступање и за остваривање права на здравље.
- спречавање, откривање, сузбијање и лечење заразних болести и других акутних и хроничних болести, повреда и поремећаја здравља, посебно од већег социјално-медицинског значаја.
- планирање породице и развијање хуманих и одговорних односа међу половима.
- спровођење мера здравственог васпитања на формирању понашања која воде унапређењу и очувању здравља.
- истраживање и откривање узрока и појаве ширења обољења и повреда као и начина и мера њиховог спречавања, сузбијања, раног откривања, ефикасног и квалитетног лечења, рехабилитације и спречавања инвалидности.

7.7.2. Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш

Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш врши промоцију здравих стилова живота и васпитања младих како би им се подигла свест о избегавању ризичних облика понашања. Програм и методологија рада су јединствени и у раду се користи литература Министарства здравља Републике Србије, Републичког Центра

за планирање породице, Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије, који су издати уз подршку УНИЦЕФ-а.

Саветовалиште за младе Дома здравља има мултидисциплинаран приступ у раду и обухвата:

- здравствено - васпитни рад са адолесцентима узраста 10 до 19 година;
- индивидуални саветодавни рад са специјалистом педијатрије, гинекологије, психологом, медицинском сестром и другим здравственим радницима који се укључују по потреби;
- испитивање и лечење поремећаја здравља младих оба пола.

Индивидуални здравствено - васпитни рад са младима је плански организован и обавља се доласком младих у ово саветовалиште. Обухвата следеће теме:

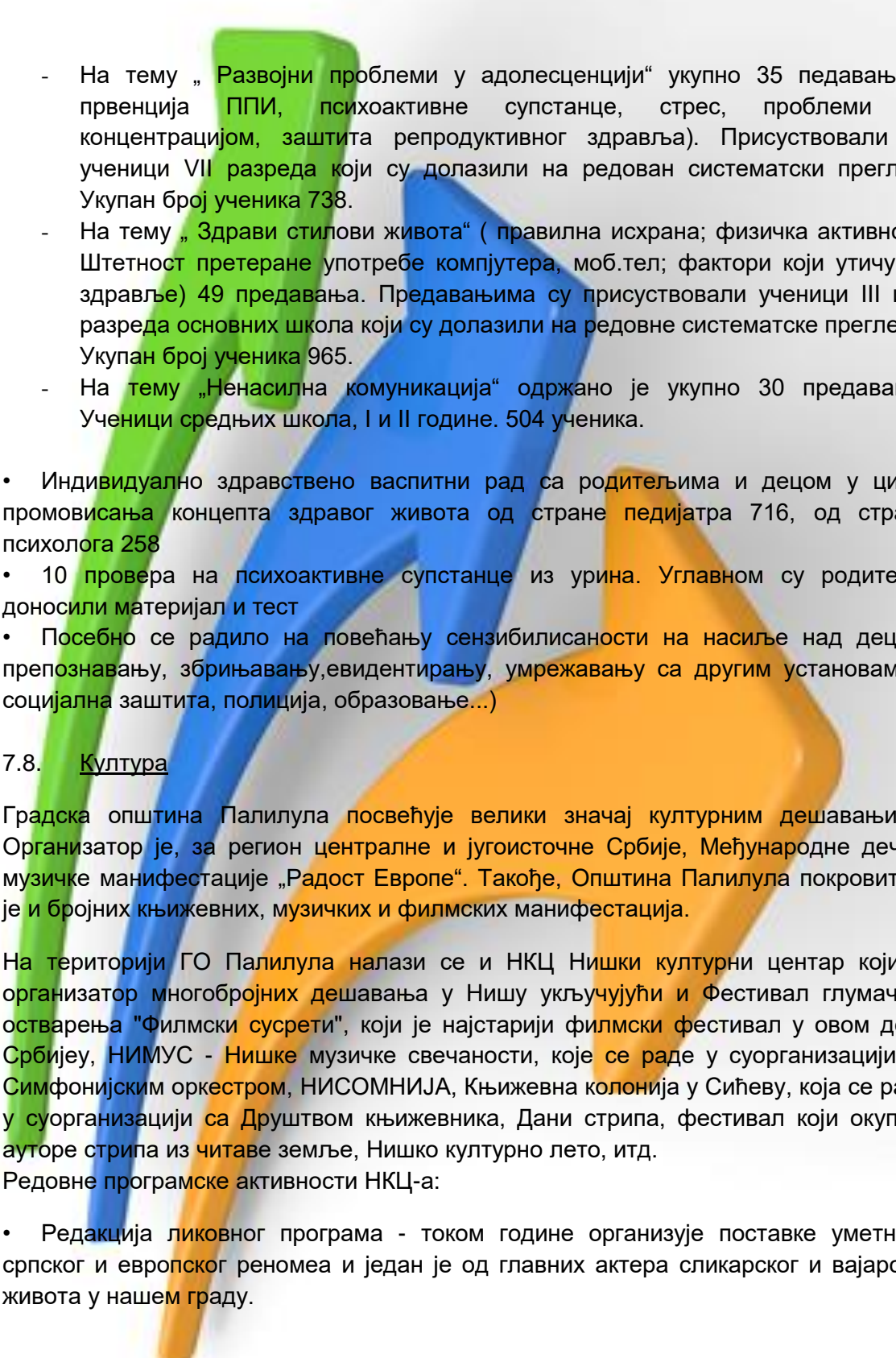
1. исхрану младих и поремећаје неправилне исхране;
2. ментално здравље младих;
3. превенцију злоупотребе психоактивних супстанци;
4. очување репродуктивног здравља младих:
  - психофизичке промене у пубертету и адолесценцији;
  - односе међу половима;
  - љубав и заљубљеност;
  - комуникацијске вештине из области сексуалности;
  - планирање породице;
  - савремена контрацептивна средства;
  - ризичне облике понашања
  - полно преносиве болести;
  - ДПСТХ (добровољно и поверљиво саветовање и тестирање на ХИВ).
5. злостављање и занемаривање;
6. младе са посебним потребама; посебно осетљиве, маргинализоване и социјално угрожене групе младих (без родитељског старања, младе који живе и раде на улици, штићенике васпитних установа, сиромашне, младе ван васпитно-образовног система из маргинализованих средина, националне мањине итд).

„У поливалентном тиму ангажовани су педијатар, гинеколог, дерматовенеролог, психолог, социолог, медицинска сестра а по потреби и друге специјалности“ .

Саветовалиште за младе организује и групни здравствено - васпитни рад са младима у саветовалишту, школама и домовима ученика спроводи се кроз предавања, рад у групи, трибине, приказивање филмова, вршњачку едукацију и сл. Такође се организују и семинари који трају по неколико дана где се кроз различите радионице обрађују горе поменуте теме.

Активности Саветовалишта за младе Дома Здравља Ниш у 2017. години:

1. Одржано је 20 семинара – вршњачких едукација (136 радионица) на тему „Сачувајмо репродуктивно здравље младих“ ученицима I и II године средње школе у просторијама СЗМ, у трајању од 5 дана, од понедељка до петка, од 11-13х. Укупан број едукованих ученика је 250
  2. Одржано је укупно 33 радионица – вршњачких едукација на тему „Вршњачко насиље“. Обухваћене области „Насиље на интернету“, „Мирно решавање конфликта“, „Ненасилна комуникација“, „Комуникација и асертивност“. У питању су ученици VII, VIII разреда основних школа и I године средњих школа укупно њих 513.
  3. Радионице на тему „Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“ укупан број 21. Теме: „Како препознати ризик?“, „Како рећи НЕ?“, „Суђење Алкохолу“, „Суђење цигаретама“. Укупан број ученика који су прошли овај вид едукације је 684. (Ученици VII и VIII разреда основне школе, као и ученици I и II године средње школе).
- Одржано је укупно 47 јавних промоција и то:
    - 28 јавних промоција СЗМ преко медија, сајта и друштвених мрежа
    - 5 јавних промоција СЗМ на Базарима здравља
    - Обилазак амбуланти и промовисање саветовалишта и концепта здравог живота – 2 промоције
    - 4 јавних промоција из области Насиља над децом
    - 1 јавна промоција- обележавање Светског дана против употребе и кријумчарења наркотика
    - 1 јавна промоција – МЕЂУНАРОДНИ ДАН ДЕТЕТА
    - 1 јавна промоција – ВАКЦИНАЦИЈА
    - 1 јавна промоција – ДАН БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА
    - 1 јавна промоција - међународни дан ретких болест
    - 1 јавна промоција – светски дан без дуванског дима
    - 1 јавна промоција – светски дан младих
    - 1 јавна промоција – светски дан младих града Ниша
  - Од 1. Јануара 2017. стручни тим СЗМ-а, је одржао укупно 168 предавања. И то:
    - На тему „ Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“, укупно је одржано 54 предавања. Обухваћена су сва деца VIII разреда која су долазила на редован контролни парни преглед, затим ученици VIII разреда по Нишким школама, у којима су стручни сарадници захтевали да се ова врста предавања понови. Као и ученици I и II год срењих школа. Укупан број ученика 1134.

-
- На тему „ Развојни проблеми у адолесценцији“ укупно 35 предавања (првенција ППИ, психоактивне супстанце, стрес, проблеми са концентрацијом, заштита репродуктивног здравља). Присуствовали су ученици VII разреда који су долазили на редован систематски преглед. Укупан број ученика 738.
  - На тему „ Здрави стилови живота“ (правилна исхрана; физичка активност; Штетност претеране употребе компјутера, моб.тел; фактори који утичу на здравље) 49 предавања. Предавањима су присуствовали ученици III и V разреда основних школа који су долазили на редовне систематске прегледе. Укупан број ученика 965.
  - На тему „Ненасилна комуникација“ одржано је укупно 30 предавања. Ученици средњих школа, I и II године. 504 ученика.
- Индивидуално здравствено васпитни рад са родитељима и децом у циљу промовисања концепта здравог живота од стране педијатра 716, од стране психолога 258
  - 10 провера на психоактивне супстанце из урина. Углавном су родитељи доносили материјал и тест
  - Посебно се радило на повећању сензибилисаности на насиље над децом, препознавању, збрињавању, евидентирању, умрежавању са другим установама (социјална заштита, полиција, образовање...)

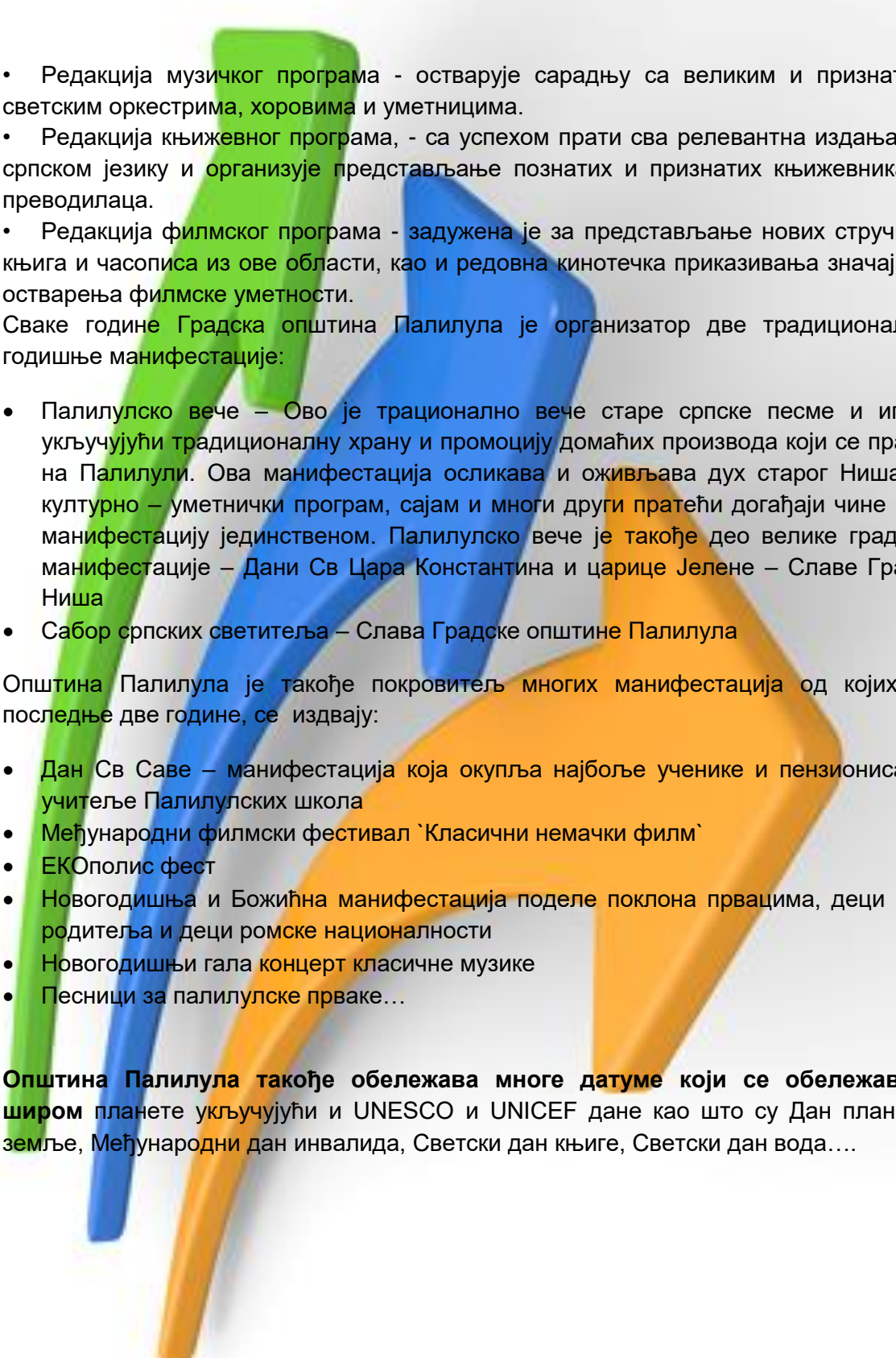
7.8. Култура

Градска општина Палилула посвећује велики значај културним дешавањима. Организатор је, за регион централне и југоисточне Србије, Међународне дечије музичке манифестације „Радост Европе“. Такође, Општина Палилула покровитељ је и бројних књижевних, музичких и филмских манифестација.

На територији ГО Палилула налази се и НКЦ Нишки културни центар који је организатор многобројних дешавања у Нишу укључујући и Фестивал глумачких остварења "Филмски сусрети", који је најстарији филмски фестивал у овом делу Србијеу, НИМУС - Нишке музичке свечаности, које се раде у суорганизацији са Симфонијским оркестром, НИСОМНИЈА, Књижевна колонија у Сићеву, која се ради у суорганизацији са Друштвом књижевника, Дани стрипа, фестивал који окупља ауторе стрипа из читаве земље, Нишко културно лето, итд.

Редовне програмске активности НКЦ-а:

- Редакција ликовног програма - током године организује поставке уметника српског и европског реномеа и један је од главних актера сликарског и вајарског живота у нашем граду.

-
- Редакција музичког програма - остварује сарадњу са великим и признатим светским оркестрима, хоровима и уметницима.
  - Редакција књижевног програма, - са успехом прати сва релевантна издања на српском језику и организује представљање познатих и признатих књижевника и преводилаца.
  - Редакција филмског програма - задужена је за представљање нових стручних књига и часописа из ове области, као и редовна кинотечка приказивања значајних остварења филмске уметности.

Сваке године Градска општина Палилула је организатор две традиционалне годишње манифестације:

- Палилулско вече – Ово је традиционално вече старе српске песме и игре, укључујући традиционалну храну и промоцију домаћих производа који се праве на Палилули. Ова манифестација осликава и оживљава дух старог Ниша, а културно – уметнички програм, сајам и многи други пратећи догађаји чине ову манифестацију јединственом. Палилулско вече је такође део велике градске манифестације – Дани Св Цара Константина и царице Јелене – Славе Града Ниша
- Сабор српских светитеља – Слава Градске општине Палилула

Општина Палилула је такође покровитељ многих манифестација од којих, у последње две године, се издвајају:

- Дан Св Саве – манифестација која окупља најбоље ученике и пензионисане учитеље Палилулских школа
- Међународни филмски фестивал `Класични немачки филм`
- ЕКОполис фест
- Новогодишња и Божићна манифестација поделе поклона првацима, деци без родитеља и деци ромске националности
- Новогодишњи гала концерт класичне музике
- Песници за палилулске прваке...

Општина Палилула такође обележава многе датуме који се обележавају широм планете укључујући и UNESCO и UNICEF дане као што су Дан планете земље, Међународни дан инвалида, Светски дан књиге, Светски дан вода....

7.9. Спорт

Сврха стратегије делатности у области спорта и рекреације је да обезбеди план за добро и прецизно координисан систем, са спортистом као учесником у његовом средишту, тако да што је могуће више људи узима учешће у спортским активностима, односно ужива у задовољствима које нуди спорт и обогаћује живот локалне заједнице. Градска општина Палилула ставља акценат на развој аматерског спорта, спорта за младе и спорта у оквиру образовних институција.

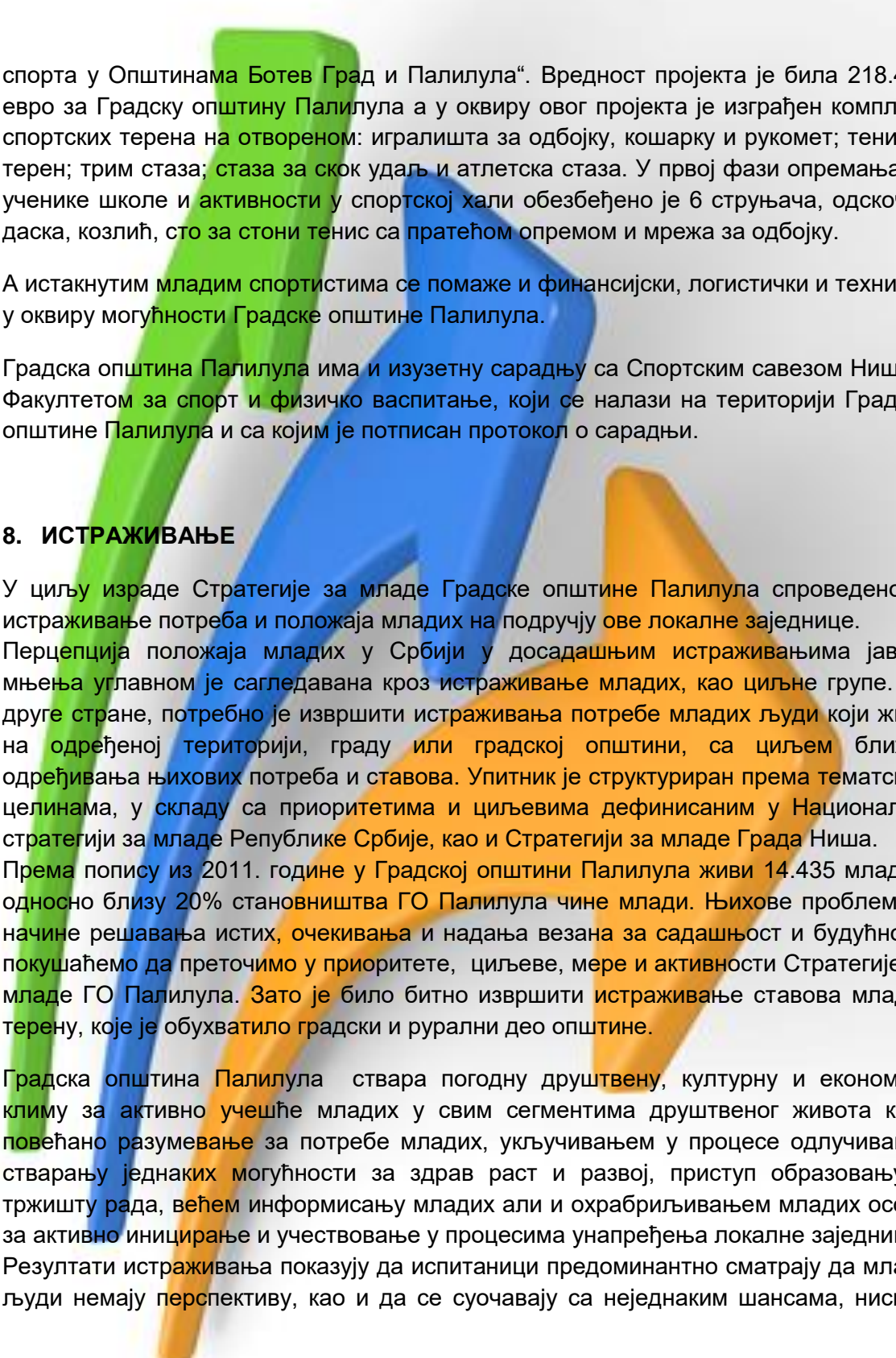
За школски спорт надлежно је Министарство омладине и спорта и Министарство просвете, науке и технолошког развоја. Управни одбор Савеза за школски спорт Србије утврђује предлог Оријентационог календара у коме су одређени датуми и места одржавања такмичења од окружних до републичких такмичења за ученике основних и средњих школа. Предлог календара се доставља Министарству омладине и спорта – сектор за спорт и Министарству просвете, науке и технолошког развоја. По одобрењу министра Просвете календар се објављује у „Просветном прегледу“ и постаје важећи докуменат у школама. У оквиру својих могућности Градска општина Палилула помаже ученике који се баве овом врстом спорта било финансијски, логистички или побољшањем услова рада.

На територији Градске општине Палилула ради велики број спортских удружења и клубова (стонотениских клубова, фудбалских клубова, кошаркашких клубова, клубова борилачких спортова, рекреативних спортских клубова, итд.)

Неки од спортских клубова који функционишу на територији ГО Палилула:

- Спортски клубови на територији ГО Палилула:
- Стонотениски клуб „Стони“;
- Стонотениски клуб „Железничар“;
- Стонотениски клуб „Палилула“;
- Женски фудбалски клуб „Mašinac trace PZP“;
- Фудбалски клуб „Цар Константин“;
- Фудбалски клуб „Палилулац“;
- Коњички клуб Нониус, Горње Међурово;
- Air soft klub „Car konstantin“;
- Тениска академија Живковић;
- Кик бокс клуб „Цар константин“...

Посебну пажњу Градска општина Палилула посвећује развоју спортских активности у оквиру школа. Кроз неколико пројекта извршене су реконструкције спортских терена и сала за физичко васпитање. Један од пројеката који је реализовала Градска општина Палилула у сарадњи са Општином Ботев Град из Бугарске у оквиру ИПА програма прекограничне сарадње Србија – Бугарска је: Промоција прекограничне сарадње кроз модернизацију социјалне инфраструктуре на пољу

спорта у Општинама Ботев Град и Палилула“. Вредност пројекта је била 218.481 евро за Градску општину Палилула а у оквиру овог пројекта је изграђен комплекс спортских терена на отвореном: игралишта за одбојку, кошарку и рукомет; тениски терен; трим стаза; стаза за скок удаљ и атлетска стаза. У првој фази опремања за ученике школе и активности у спортској хали обезбеђено је 6 струњача, одскачна даска, козлић, сто за стони тенис са пратећом опремом и мрежа за одбојку.

А истакнутим младим спортистима се помаже и финансијски, логистички и технички у оквиру могућности Градске општине Палилула.

Градска општина Палилула има и изузетну сарадњу са Спортским савезом Ниша и Факултетом за спорт и физичко васпитање, који се налази на територији Градске општине Палилула и са којим је потписан протокол о сарадњи.

8. ИСТРАЖИВАЊЕ

У циљу израде Стратегије за младе Градске општине Палилула спроведено је истраживање потреба и положаја младих на подручју ове локалне заједнице.

Перцепција положаја младих у Србији у досадашњим истраживањима јавног мњења углавном је сагледавана кроз истраживање младих, као циљне групе. Са друге стране, потребно је извршити истраживања потребе младих људи који живе на одређеној територији, граду или градској општини, са циљем ближег одређивања њихових потреба и ставова. Упитник је структуриран према тематским целинама, у складу са приоритетима и циљевима дефинисаним у Националној стратегији за младе Републике Србије, као и Стратегији за младе Града Ниша.

Према попису из 2011. године у Градској општини Палилула живи 14.435 младих, односно близу 20% становништва ГО Палилула чине млади. Њихове проблеме и начине решавања истих, очекивања и надања везана за садашњост и будућност, покушаћемо да преточимо у приоритете, циљеве, мере и активности Стратегије за младе ГО Палилула. Зато је било битно извршити истраживање ставова младих терену, које је обухватило градски и рурални део општине.

Градска општина Палилула ствара погодну друштвену, културну и економску климу за активно учешће младих у свим сегментима друштвеног живота кроз повећано разумевање за потребе младих, укључивањем у процесе одлучивања, стварању једнаких могућности за здрав раст и развој, приступ образовању и тржишту рада, већем информисању младих али и охрабриљивањем младих особа за активно иницирање и учествовање у процесима унапређења локалне заједнице. Резултати истраживања показују да испитаници предоминантно сматрају да млади људи немају перспективу, као и да се суочавају са неједнаким шансама, ниском

безбедношћу и мањком могућности у готово свим сферама. Резултати недвосмислено указују да су млади доживљени као група која се суочава са великим изазовима, пре свега економске природе, али и недовољним могућностима за конзумирање садржаја важних за унапређење квалитета живота. Нарочито су ризични млади из руралних средина, што показује низак ниво информисаности о битним темама за унапређење живота младих.

Циљ истраживања је био испитивање ставова младих о положају и потребама младих са територије ГО Палилула-Ниш, и главним изазовима и проблемима са којима се они суочавају у тренутном друштвеном контексту у Србији.

- Метода сакупљања података је била подржано анкетирање лицем у лице на терену.
- Софтвер за анализу података: СПСС
- Узорак испитаника: млади са руралног и градског дела ГО Палилула-Ниш, 150 испитаника, старости од 19 до 30 година.
- Узорака грешка: +- 1,32% за инциденцу 5%, +- 2,62% за инциденцу 25%; +- 3,02% за инциденцу 50%.

Структурирање је извршено према полу (49,4% мушког пола, 50,6% испитаника женског пола). Такође, извршена је и подела узорка према старосној структури, уз релативно равномерну расподелу свих старосних група у оквиру генерационе кохорте дефинисане циљевима истраживања. У старосним категоријама од по пет група најмање заступљена категорија је старосна категорија испитаника старости између 19-22 године, и то 41,1%, док је следећа по заступљености категорија испитаника старости између 25-27 година - 31,6%). У старосним категоријама заступљена је и старосна група испитаника између 27 и 30 година (28,3%).

Према нивоу образовања, најзаступљенији су били испитаници са средњим образовањем (трећи и четврти степен средњег образовања - 45%, испитаници са седмим степеном - 35%), док је приближно једнак број испитаника долазио из група са најнижим и вишим степеном образовања (без школе, или основна школа 11%, виша школа 9%).

Највећи проценат испитаника запослен је, 28,9% или незапослен, остали испитаници су ученици или студенти 55,5%. Имајући у виду старосну структуру испитаника, очекивано је да је незнатно мали број (0,4%) оних који су изјавили да се још увек школују (1,3%).

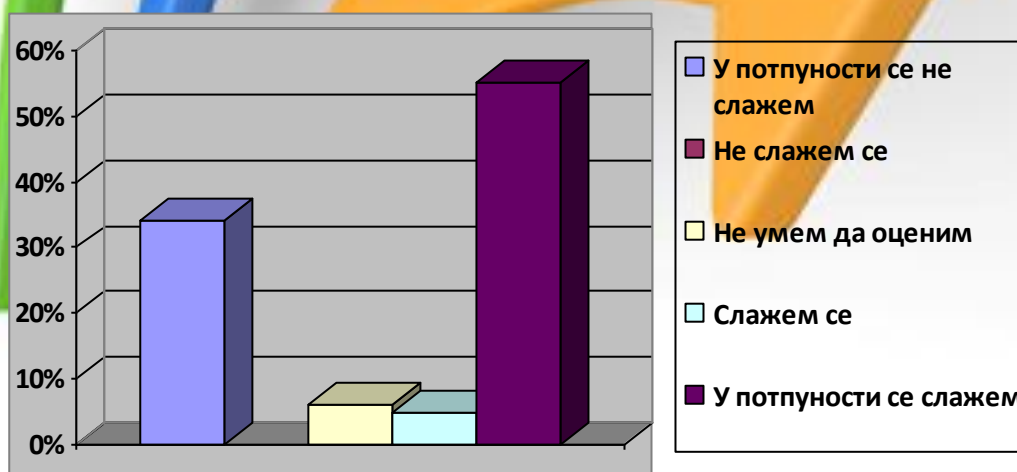
Табела 22. – Истраживање

Узорак: 150 младих		%
ПОЛ	Мушки	50,6
	Женски	49,4
ГОДИНЕ СТАРОСТИ	19-22	41,1
	25-27	31,6
	27-30	21,3
ОБРАЗОВНИ СТАТУС	Основна школа	11
	Средња школа	45
	Виша школа и факултет (укључујући студенте)	65
ТИП НАСЕЉА	Градско	50,9
	Ванградско	40,1
Укупно		100,00

8.1. Резултати истраживања

Више од половине испитаника (55,7%) сматра да су волонтерске активности корисне за младе. Индикативно је да тек сваки трећи испитаник сматра да волонтерске активности нису од користи, што јасно показује да припадници испитиване популације имају нејасан став о корисности волонтерских активности. Значајне разлике пронађене су када је у питању место становања испитаника при чему се испитаници из руралног дела општине у нешто мањем постотку слажу са тиме да су волонтерске активности корисне за младе.

Графикон 17. – Резултати истраживања

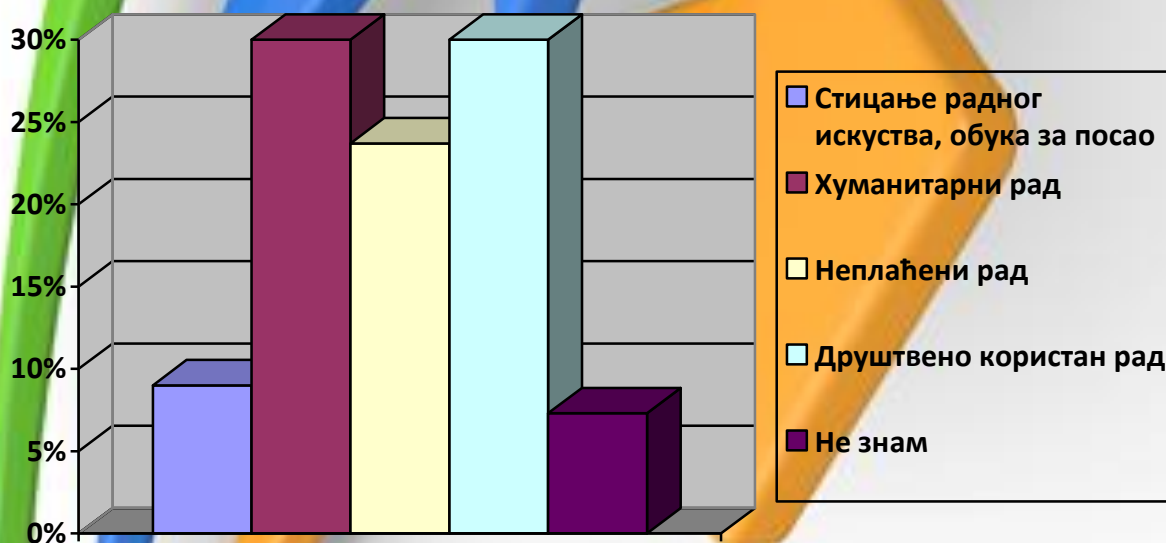

Питање о дефинисању волонтерских активности говори о још увек ниском нивоу информисаности младих о томе које су предности волонтирања, и шта је уопште волонтирање. Готово четири петине испитаника сматра да волонтерске активности једнаке друштвено корисном раду. Такав тренд говори да су волонтерске активности добродошле у заједницама у којима испитаници живе. Са друге стране, већина социо -демографских карактеристика испитаника са изузетком пола и година показала се као статистички значајна у перцепцији доприноса волонтерских активности на локалну заједницу. Испитаници са руралног подручја ГО Палилула позитивније гледају на друштвено користан рад него испитаници са градског дела општине.

Низак проценат (свега 7,3%) испитаника нема никаквих знања о томе шта се подразумева под волонтерским активностима, и тај податак је охрабрујући.

Ипак, одређени број испитаника (23,7%) изједначава волонтерску активност са неплаћеним радом, што може да се тумачи као недовољна последица информисаности о предностима волонтирања.

Графикон 18. – Активизам

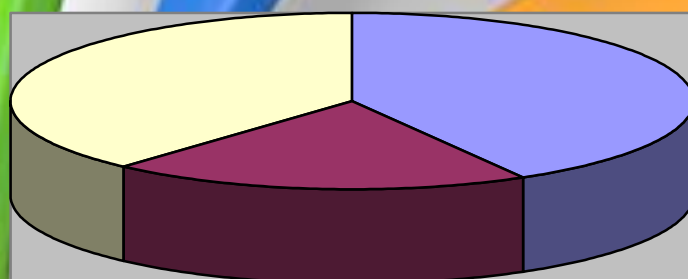
43% младих нема никаква знања о томе шта су осетљиве рањиве групе, од тога 57% је из руралних средина. Велики број испитаника немају никакве информације о интегрисаности младих из осетљивих група у друштво, нити да ли су им пружене једнаке шансе. Нешто више од трећине испитаника не би желело да отпочне самосталан посао, 28% је неодлучно, док 37% испитаника даје потврдан одговор, и

њихов број расте како расту године старости испитаника који су одговорили на питање.

Од испитаника који су дали потврдан одговор да је младим људима неопходна државна помоћ при запошлењу, нешто мање од трећине мисли да је младима боље да покрену сопствени посао него да раде за друге, пре свега млади старији од 20 година и из ванградских насеља. Највећи број испитаника нема јасно дефинисан одговор да ли смлади довољно заинтересовани за запошљавање.

Ставови о запошљавању, тренутној ситуацији и перспективама запошљавања испитивани су кроз низове изјава са којима су испитаници изражавали слагање и неслагање. Скоро 70% младих сматра да им држава ни на који начин не помаже приликом запошљавања. 41.6% младих мисли да је боље покренути сопствени посао него радити за друге, док се нешто више од петине не слаже са овим ставом.

Дијаграм 5. – Запошленост код младих

- За младог човека је боље да покрене сопствени посао него да ради за**
- Државни посао је најбољи за младе**
- Држава помаже младим људима да се запосле**

Ставови о култури и спорту младих са територије ГО Палилула Ниш варирају од друштвено прихватљивих одговора, јер су испитаници одговорили како је потребно што више спортске инфраструктуре, и како се млади у Србији недовољно баве спортом, са друге стране, није занемарљив ни проценат оних који мисле да има довољно спортских садржаја, и како је инфраструктура на задовољавајућем нивоу.

Графикон 19. – Унапређење спортске инфраструктуре

По налазима истраживања, чини се да су млади испитаници добро упознати са опасностима злоупотребе психоактивних супстанци, и сматрају да су разне врсте наркотика веома раширене међу млађом популацијом. У одговорима се не разликују битно испитаници са градског и ванградског подручја.

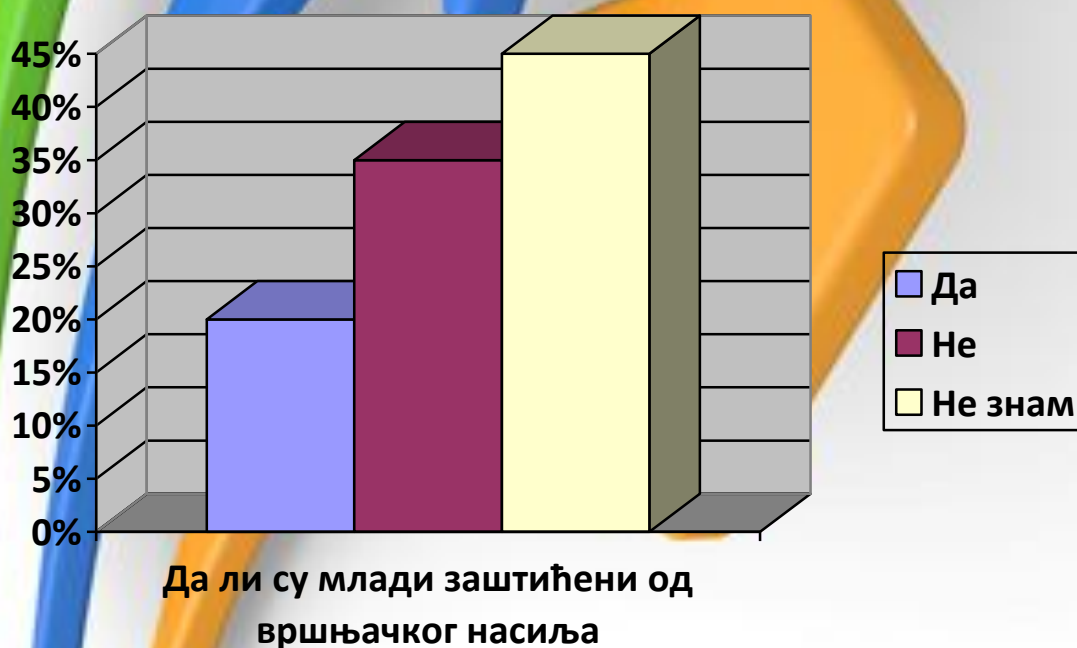
Графикон 20. – Распрострањеност наркотика међу младима

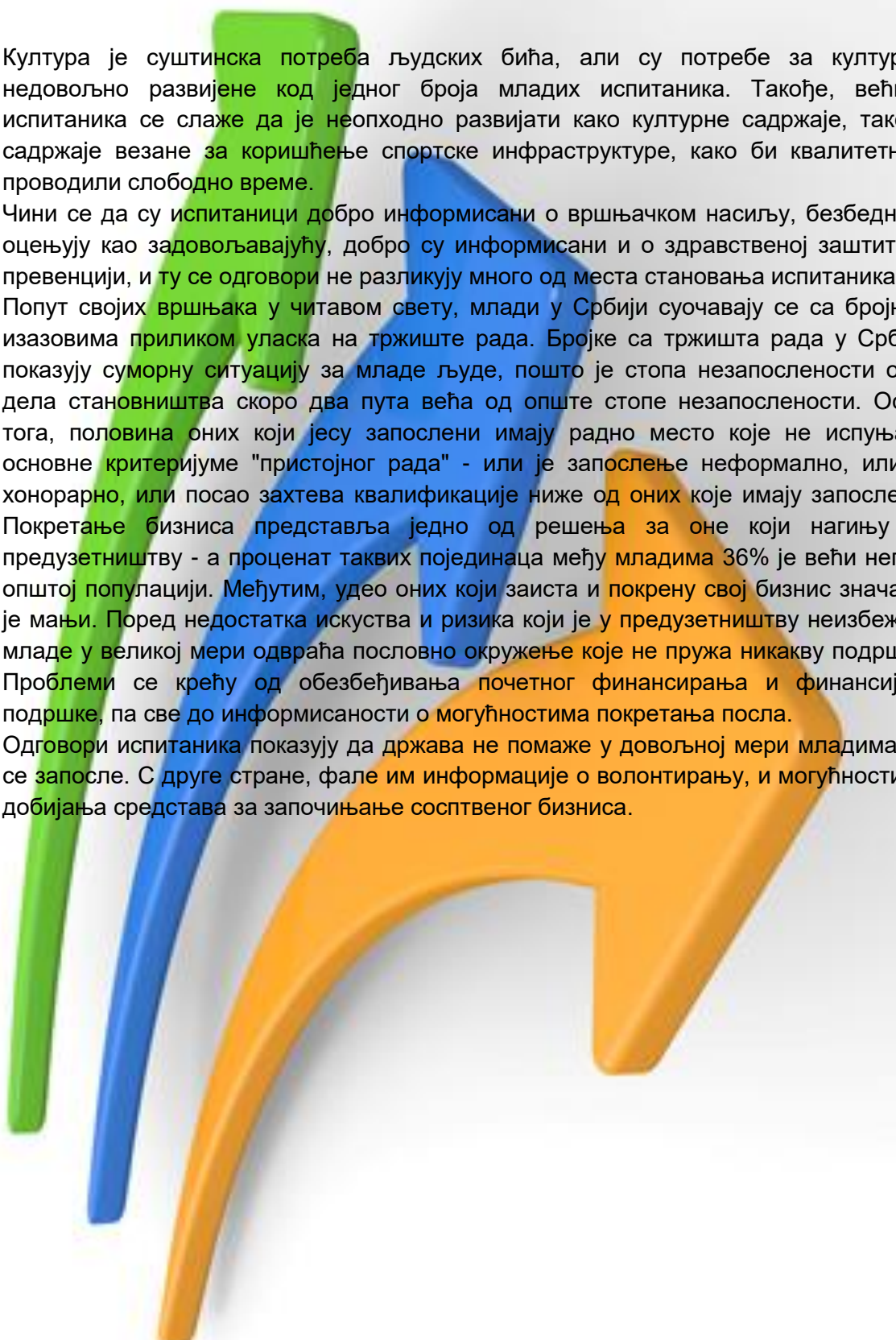
Постоји општа сагласност да је вршњачко насиље озбиљан проблем, а наводи се више различитих начина и врсте малтретирања. Садашња дефиниција Светске здравствене организације (СЗО) признаје два режима и четири врсте којима млади могу бити злостављани или могу малтретирати друге. Два режима малтретирања укључују директно (нпр, злостављање које се јавља у присуству циљне групе – младих људи) и посредно (када малтретирања нису директна, већ преко групе као што је ширење гласина). Поред ова два режима наводе се још четири врсте малтретирања: физичко, вербално, релационо (на пример: нарушавање угледа) и оштећење имовине. Према дефиницији СЗО не сматра се малтретирањем када се два ученика са истом снагом или моћи расправљају или боре. Такође, није малтретирање када ученик задиркује другог на пријатељски начин.

Статистика показује да је половина ученика у Србији бар једном доживела такву врсту насиља, а чак 2/3 деце било је изложено нападу. У 85% случајева детету жртви насиља не помогне нико. Истраживање о врстама и интензитету насиља које је спроведено у првих 50 школа на узорку од 26.947 ученика и 3.397 одраслих пружило је податке да је 65% ученика бар једном, а 24% више пута било изложено неком облику насилног понашања у периоду од три месеца.

Графикон 21. – Вршњачко насиље

Култура је суштинска потреба људских бића, али су потребе за културом недовољно развијене код једног броја младих испитаника. Такође, већина испитаника се слаже да је неопходно развијати како културне садржаје, тако и садржаје везане за коришћење спортске инфраструктуре, како би квалитетније проводили слободно време.

Чини се да су испитаници добро информисани о вршњачком насиљу, безбедност оцењују као задовољавајућу, добро су информисани и о здравственој заштити и превенцији, и ту се одговори не разликују много од места становања испитаника.

Попут својих вршњака у читавом свету, млади у Србији суочавају се са бројним изазовима приликом уласка на тржиште рада. Бројке са тржишта рада у Србији показују суморну ситуацију за младе људе, пошто је стопа незапослености овог дела становништва скоро два пута већа од опште стопе незапослености. Осим тога, половина оних који јесу запослени имају радно место које не испуњава основне критеријуме "пристојног рада" - или је запослење неформално, или је хонорарно, или посао захтева квалификације ниже од оних које имају запослени. Покретање бизниса представља једно од решења за оне који нагињу ка предузетништву - а проценат таквих појединаца међу младима 36% је већи него у општој популацији. Међутим, удео оних који заиста и покрену свој бизнис значајно је мањи. Поред недостатка искуства и ризика који је у предузетништву неизбежан, младе у великој мери одвраћа пословно окружење које не пружа никакву подршку. Проблеми се крећу од обезбеђивања почетног финансирања и финансијске подршке, па све до информисаности о могућностима покретања посла.

Одговори испитаника показују да држава не помаже у довољној мери младима да се запосле. С друге стране, фале им информације о волонтирању, и могућностима добијања средстава за започињање сопственог бизниса.

9. SWOT АНАЛИЗЕ

Запошљавање и образовање младих

Снаге

- постојање системске бриге о младима на националном и локалном нивоу
- Стручна, логистичка, техничка и остала помоћ локалне самоуправе младима и Канцеларији за младе
- Постојање опремљеног простора и буџета Канцеларије за младе
- Организован омладински сектор јак цивилни сектор
- Добра међусекторска сарадња
- Активизам, флексибилност, енергија, ентузијазам, емпатија младих, спремност да затраже али и да пружају помоћ
- Постојање ђачких студентских парламената
- Пожртвован професори
- Мотивација, спремност на промене
- Партнерски однос омладинских удружења и институција које се баве питањима младих
- Сарадња са медијима
- Израда акционог плана за младе
- Велики број младих стручних и образовних људи

Слабости

- Лоше уређен институционални систем образовања и честа промена закона о образовању
- Недостатак кадра и простора
- Лоша повезаност теорије и праксе, млади нису спремни за будућа занимања
- Недостатак финансијских средстава за надахнаде за стручну праксу
- Недостатак рачнура у кабинетима за информатику и застарела опрема
- Лош приступ и организација учења страних језика
- Обим градива је велики наши ђаци се могу мерити по знању са ђацима из других земаља.
- Недовољно залагање професора у вези напредних и талентованих ученика
- Низак износ стипендија и једнократних помоћи за реализацију појединих активности
- Лош рад са младима са инвалидитетом, недовољна инклузија у друштвени систем велика незапосленост младих
- Недовољно укључивање младих Рома у средње и универзитетско образовање
- Непостојање радног регионалног центра за запошљавање лица са сметњама у развоју
- Одлазак младих из земље
- Економска зависност младих
- Страх од новог
- Незадовољство

<p>Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Подршка за професионални развој и омлдинско предузетништво ▪ Олакшице за младе предузетнике ▪ Постојање различитих облика неформалног образовања ▪ Увођење нових образовних профила у школама <p>Постојање великог броја предузећа за обављање стручне праксе и стипендије</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Усвојена Национална стратегија за младе ▪ Постојање законске регулативе ▪ Позитивна клима руководећих структура и наклоњеност потребама младих ▪ Различити извори финансирања (Министарства, донатори, локална управа) ▪ Сигурни буџетски фондови на републичком нивоу усмерени на потребе ▪ Међународна размена искустава младих ▪ Добра сарадња локалне самоуправе са образовним институцијама ▪ Спремност младих да предузму иницијативе 	<p>Претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Лоше могућности преквалификације ▪ Немогућност школовања-неадекватан слаб избор занимања ▪ Недовољно одређених средстава за потребе младих на нивоу Републике за образовање ▪ Недовољан градски и општински буџет за образовање ▪ Непоштовање законских прописа ▪ Необавештеност младих о могућностима запошљавања ▪ Одлазак младих из земље
---	---

Здравље и безбедност младих

<p>Снаге</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање сиситемске бриге о младима на националном и локалном нивоу ▪ Стручна, логистичка, техничка и 	<p>Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Слабо промовисање здравих стилова живота и исхране ▪ Слаба доступност здравствених услуга
---	---

<p>остала помоћ локалне самоуправе младима и Канцеларији за младе</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Активизам, флексибилност, енергија, ентузијазам, емпатија младих, спремност да затраже али и да пружају помоћ ▪ Партнерски однос омладинских удружења и институција које се баве питањима младих ▪ Сарадња са медијима ▪ Израда акционог плана за младе ▪ Постојање Саветовалишта за младе при Дому здравља Ниш ▪ Информисани млади о различитим питањима која се тичу здравља и здравих стилова живота ▪ ОСИ возило за особе за инвалидитете од стране Градске општине Палилула ▪ Добра саобраћајна сигнализација у зони школа 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Лоша распрострањеност школских и студенских лекара на територији Општине ▪ Слаба информисаност о планирању породице ▪ Слаба информисаност о сексуално преносивим болестима ▪ Слаба информисаност о утицају психоактивних супстанци ▪ Прерано ступање у сексуалне односе ▪ Доња старосна граница за почетак пушења, алкохола и употреба дрога се смањује ▪ Ниска толеранција према особама са инвалидитетом и особама ромске националности ▪ Лоше уређен безбедоносни систем у школама и у околини школа (осветљење, сигнализација) ▪ Недостатак школских полицајаца ▪ Вршњачко насиље ▪ Постојање дискриминације, предрасуда према вршњацима
<p>Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Успостављена сарадња са Саветовалиштем за младе Дома здравља Ниш ▪ Едукације о здрављу уопште, здравим начинима живота, планирању породице, сексуално преносивим болестима и опасности употребе психоактивних супстанци преко Канцеларије за младе ▪ Позитивна клима руководећих структура и наклоњеност потребама младих ▪ Постојање законске регулативе 	<p>Претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Лоше усмерене активности ка едукацији младих о здрављу ▪ Неадекватно институционално уређење у погледу информисаности младих о заштити здравља, планирања породице и злоупотребе психоактивних супстанци ▪ Не постојање центара за превентивно деловање у погледу заштите здравља ▪ Лоша безбедност у школама ▪ Лош институционални оквир за уређење безбедности у школама

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Различити извори финансирања (Министарства, донатори, локална управа) ▪ Сигурни буџетски фондови на републичком нивоу усмерени на потребе ▪ Усвојена Национална стратегија за младе ▪ Добра сарадња са Полицијском управом Ниш 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољан број школских полицајаца ▪ Непостојање или неодржавање постојећих ограда око школе ▪ Непостојање адекватних мера за вршњачко насиље ▪ Непостојање система за подршку младима жртвама вршњачког насиља
---	--

Активизам и информисање младих

<p>Снаге</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање опремљеног простора и буџета Канцеларије за младе ▪ Организован омладински сектор јак цивилни сектор ▪ Добра сарадња са медијима на локалном нивоу ▪ Дobar систем информисаности приликом уписа у средње школе ▪ Презентација рада активности Канцеларије за младе на друштвеним мрежама и веб сајту Градске општине Палилула ▪ Постојање ЕУ Инфо кутка на нивоу Града ▪ Спремност младих да учествују у волонтерским активностима ▪ Активизам, флексибилност, енергија, ентузијазам, емпатија младих, спремност да затраже али и да пружају помоћ ▪ Мотивација, спремност на промене ▪ Партнерски однос омладинских удружења и институција које се баве питањима младих 	<p>Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Слаба информисаност младих о активностима ▪ затвореност појединих институција за младе ▪ Недоступност јавних простора ▪ Неповерљивост ▪ Недовољна укљученост младих у процес доношења одлука ▪ Недовољна информисаност младих ▪ Непостојање веб презентације Канцеларије за младе ГО Палилула ▪ Слаба информисаност преко осталих медија као што су билборди, плкати, леци ▪ Недостатак организованог тимског рада ▪ Недовољно укључивање и информисање студената о активностима, изради планова за сопствено и уопштено побољшање начина живота ▪ Недовољна информисаност о текућим пројектима вазаним за младе
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Недовољна укљученост младих са села, младих ромске националности и младих са инвалидитетом у омладински живот општине ▪ Недовољна самоорганизованост младих ▪ мали број простора који би се користили за активности младих ▪ Непостојање волонтерског центра ▪ непризнавање волонтерског рада ▪ Слаба финансијска подршка ▪ Недостатак организованих радионица за активизам младих ▪ Незаинтересовани млади
<p>Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Добра сарадња са медијима; ▪ Доношење Стратегије за младе са акционим планом ГО Палилула ▪ Позитивна клима руководећих структура и заинтересованост за проблеме младих ▪ Укључивање младих у процес доношења одлука ▪ Добра сарадња са Градом и Општином и могућност пружања стручне, логистичке и финансијске подршке ▪ Израда веб презентације ▪ Штампање промоцијског материјала у сврху информисања младих о активностима ▪ Жеља и воља младих да се активирају у разним пројектима ▪ Умреженост Канцеларије за младе са осталим институцијама које се баве младима ▪ Спремност младих да предузму иницијативе 	<p>Претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Неинформисаност младих ▪ Непостојање омладинских медија ▪ Недовољна искоришћеност савремених технологија за информисање младих ▪ Промена приоритета власти ▪ Политичка превирања ▪ Превелика очекивања ▪ Лоша финансијска ситуација ▪ Недовољно опредељена средства из буџета за ове намене Канцеларије за младе ▪ Затвореност појединих институција за младе

Слободно време

<p>Снаге</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Постојање сиситемске бриге о младима на националном и локалном нивоу ▪ Стручна, логистичка, техничка и остала помоћ локалне самоуправе младима и Канцеларији за младе ▪ Активизам, флексибилност, енергија, ентузијазам, емпатија младих, спремност да затраже али и да пружају помоћ ▪ Заинтересованост младих за културне, спортске и друге активности у граду ▪ Постојање великог броја простора за културна дешавања и спортске терене ▪ Израда акционог плана за младе	<p>Слабости</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Недоступност јавног простора за одржавање културних догађаја или изградњу спортских сала и терена ▪ Лоше повезивање младих ▪ Незаинтересованости младих ▪ Недостатак спортских објеката и хала ▪ Лоше или неодржавање постојећих терена ▪ Недостатак новчаних средстава за спортске и културне активности ▪ Непостојање систематског организовања слободног времена ▪ Лоша организација слободног времена за особе са инвалидитетом ▪ Мала улагања у спортску опрему у школама и факултетима
<p>Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Усвојена Стратегија за младе са акционим планом ГО Палилула ▪ Добра сарадња са Општином и градом; ▪ Добра сарадња са медијима; ▪ Успостављање спонзорства са великим компанијама у граду ▪ Успостављање нових система вредности у области културе и спорта које су у складу са потребама младих	<p>Претње</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Неквалитетно провођење слободног времена младих ▪ Неинформисаност младих ▪ Сиромашан културни живот ▪ Недовољно опредељена средства за подмирење културних и спортских потреба младих у граду и општини ▪ Промена приоритета градске и општинске власти ▪ Непоштовање прописа ▪ Политичка провериња ▪ Необавештеност о културним и спортским догађајима ▪ Лош избор канала за дистрибуцију информација о културним и спортским дешавањима

10. ПЕСТ АНАЛИЗА

<p>Политички</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Закон о младима и други закони који уређују области које се тичу младих, нпр. образовање, здравство и сл.; ▶ Закон о заштити животне средине; ▶ Промена приоритета градске и општинске власти; ▶ Политичка превирања; ▶ Нове измене закона о образовању, здравству и осталим делатностима које погађају младе; ▶ Нестабилност у региону.	<p>Економски</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Стабилани привредни раст; ▶ Стабилан крус динара; ▶ Нове инвестиције; ▶ Повећање плата; ▶ Пораст БДП-а; ▶ Отварање одговарајућих радних места; ▶ Изградња спортских терена и хала; ▶ Повећање подстицајних средстава за младе предузетнике; ▶ Повећање износа стипендија; ▶ Увођење надохнаде за стурчну праксу; ▶ Плаћање волонтерског рада;
<p>Друштвени</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Популациона политика; ▶ образовање према потребама тржишта рада; ▶ Иновације у образовању у складу са тренутним променама и напретцима у друштву; ▶ Одлив младих у земље Европске уније; ▶ Подстицај развоја пољопривреде и останак младих на селу; ▶ Побољшање доступности здравствене заштите и подизање нивоа квалитета услуга у здравственим установама; ▶ Повећање приступачности културних догађаја и спортских дешавања младима; ▶ Жеља младих да активно учествују у друштвеном животу и помажу онима којима је помоћ потребна;	<p>Технолошки</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Доступнији интернет; ▶ Увођење нових технологија у процес образовања; ▶ Нови изуми и уређаји; ▶ Интерактивни приступ наставним методама у образовању;

11. АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ 2018 – 2022.

Саставни део Стратегије за младе Градске општине Палилула је Акциони план који садржи конкретне активности које ће се током имплементације спроводити, те план за мониторинг и евалуацију реализације Стратегије. Овај план предвиђа постепено увођење међународних и домаћих индикатора за свеобухватно праћење положаја младих.

АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ ГРАДСКЕ ОПШТИНЕ ПАЛИЛУЛА 2018.-2022.

ПРИОРИТЕТ 1. – ЗАПОШЉАВАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

Стратешки циљ 1.1. – Подршка запошљавању младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Подстицај омладинског предузетништва и подршка запошљавању младих кроз унапређење знања и вештина	Организовање пословних обука и курсева који треба да развију вештине младих (предузетништво, маркетинг, финансије...) у циљу усвајања вештина кроз неформалне образовне активности	КЗМ/ГО Палилула Ниш/Национална служба за запошљавање (НСЗ)	2018.-2022.	Успостављени одрживи сервиси за олакшано запошљавање младих	Број обука и курсева за олакшано запошљавање младих; Број младих који су похађали обуке.
Професионална оријентација младих	Спровођење анкете међу ученицима о жељама за будуће занимање; Анализа резултата анкете; Обилазак циљаних привредних субјеката у складу са резултатима	КЗМ / ГО Палилула Ниш/средње школа, привредни субјекти	2018.-2022.	Млади средњошколци упознати са аспектима будућег занимања; Привредни субјекти стекли увид у интересовање	Број младих обухваћених пројектом; Број привредних субјеката који су учествовали у пројекту.

	анкете.			младих за делатност којом се они баве.	
Пружање подршке младима за лакше запошљавање и самозапошљавање кроз едукацију у области предузетништва	<p>Организовање обука за:</p> <ul style="list-style-type: none"> • економску мотивацију за предузетништво, • дефинисање пословне идеје, • прве кораке у бизнису, • правне аспекте бизниса, • порезе и доприносе за предузетнике, • израду Бизнис плана <p>...</p>	КЗМ / ГО Палилула Ниш/Национална служба за запошљавање (НСЗ)	2018.-2022.	Млади су стекли нова знања и вештине неопходне за запошљавање и самозапошљавање	<p>Број обављених обука;</p> <p>Број младих који су похађали обуке.</p>
Унапређење система запошљавања кроз стицање практичних знања и вештина путем радне праксе у привредним субјектима	<p>Расписивање конкурса од стране надлежног Министарства и НСЗ;</p> <p>Информисање младих о конкурс;</p> <p>Аплицирање на конкурс.</p>	КЗМ / ГО Палилула Ниш/Национална служба за запошљавање (НСЗ)/привредни субјекти	2018.-2022.	Млади су стекли нова практична знања и вештине неопходне за запошљавање и самозапошљавање	<p>Број младих који су обавили радну праксу;</p> <p>Број привредних субјеката који су учествовали у пројекту.</p>

Сезонско запошљавање младих	Организовање радионица, трибина и инфо дана ... на тему сезонског запошљавања	КЗМ / ГО Палилула Ниш/студентске и омладинске задруге/Национална служба за запошљавање (НСЗ)	2018.-2022.	Повећан ниво информисаности младих о сезонском запошљавању	Број одржаних радионица, трибина, инфо дана...: Број младих који су учествовали на овим догађајима.
Упознавање младих са програмима Националне службе за запошљавање	Организовање радионица, трибина и инфо дана ... о активним мерама запошљавања НСЗ	КЗМ / ГО Палилула Ниш/Национална служба за запошљавање (НСЗ)	2018.-2022.	Повећан ниво информисаности младих о активним мерама запошљавања	Број одржаних радионица, трибина, инфо дана...: Број младих који су учествовали на овим догађајима.

Стратешки циљ 1.2. – Унапређење образовање младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултат	Индикатори
Континуирано неформално образовање и едукација младих	Организовање радионица и курсева за младе за које је исказано интересовање кроз упитник о потребама младих.	КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш	2018.-2022.	Унапређена знања и вештине младих	Број радионица и курсева за младе; Број младих који су користили курсеве и радионице
Унапређење и развој ваннаставних активности заснованих на потребама младих	Спровођење анкете о врстама интересовања младих; Организовање радионица, предавања и обука на основу резултата анкета	КЗМ / НВО/ ГО Палилула Ниш/образовне институције и организације	2018.-2022.	Повећан број и разноликост ваннаставних активности и повећано интересовање младих за њих	Број спроведених анкета; Број спроведених радионица и обука; Број младих који су учествовали у ваннаставним активностима

<p>Повећање доступности образовних институција младима са инвалидитетом</p>	<p>Набавка специјализованог комби возила за особе са инвалидитетом (ОСИ);</p> <p>Пројектовање и изградња приступних рампи за особе са инвалидитетом при образовним институцијама.</p>	<p>Школе/Школа са домом ученика „Бубањ“/факултети/ Град Ниш/ГО Палилула/ КЗМ; НВО/ надлежна министарства.</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Повећана доступност образовних институција већем броју младих са инвалидитетом.</p>	<p>Набављено комби возило за особе са инвалидитетом;</p> <p>Број ученика који користе комби возило;</p> <p>Број новоизрађених рампи са ОСИ у образовним институцијама..</p>
---	---	---	--------------------	--	---

ПРИОРИТЕТ 2. – ЗДРАВСТВЕНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА И БЕЗБЕДНОСТ МЛАДИХ

Стратешки циљ 2.1. – Унапређење здравствене заштите младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултат	Индикатори
Упознавање младих са здравим стиливима живота	Организовање радионица и едукација на тему здравих стилова живота; Организовање и учешће у кампањама на исту тему.	КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш	2018.-2022.	Повећање нивоа информисаности младих о здравим стиливима живота	Број одржаних радионица, обука и кампања; Број младих који су учествовали у активностима.

<p>Повећање нивоа информисаности младих о болестима зависности</p>	<p>Организовање радионица и едукација на болести зависности; Организовање и учешће у кампањама на исту тему.</p>	<p>КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш/здравствене установе/Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш/школе</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Повећање нивоа информисаности младих о болестима зависности</p>	<p>Број одржаних радионица, обука и кампања; Број младих који су учествовали у активностима.</p>
<p>Повећање нивоа свести младих о значају планирања породице и одговорном родитељству</p>	<p>Организовање радионица и едукација о значају планирања породице и одговорном родитељству; Организовање и учешће у кампањама на исту тему.</p>	<p>КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш/здравствене установе/Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Повећање нивоа свести младих о значају планирања породице и одговорном родитељству</p>	<p>Број одржаних радионица, обука и кампања; Број младих који су учествовали у активностима.</p>

Стратешки циљ 2.2. – Унапређење социјалне заштите младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Унапређење социјалног статуса младих из социјално угрожених и маргинализованих категорија	Израда социјалне карте младих; Трибине и радионице; Креирање јасно дефинисаних услуга за младе из угрожених категорија.	КЗМ/Центар за социјални рад (ЦЗСР) /НВО/ ГО Палилула Ниш	2018.-2022.	Побољшање квалитета живота младих из социјално угрожених категорија	Број младих који користе услуге; Број услуга намењених младима из социјално угрожених категорија; Број младих који су добили финансијску помоћ од Града.
Повећање доступности младим ОСИ разних друштвених садржаја и повећање њихове инклузије у друштвене догађаје	Пројектовање и изградња приступних рампи за ОСИ; Повећање броја возила јавног превоза и	КЗМ/НВО/ ГО Палилула Ниш/Град Ниш	2018.-2022.	Повећана доступности младим ОСИ разних друштвених садржаја и њихова повећана инклузија у друштвене	Број новоизрађених рампи за ОСИ; Број возила прилагођених ОСИ;

	повећање броја комби возила прилагођених превозу ОСИ; Организовање већег броја друштвених садржаја у којима би учешће узели млади ОСИ.			догађаје	Број друштвених догађаја у које су укључени младе ОСИ;
Инклузија младих из „специјалних“ школа у разне друштва садржаје за младе	Организовање разних друштвених догађаја у којима би заједнички учествовали млади из редовних и млади из „специјалних“ школа;	КЗМ/ГО Палилула/НВО/школе	2018.-2022.	Повећан степен инклузије младих из „специјалних“ школа	Број друштвених догађаја у којима су учествовали млади из „специјалних“ школа; Укупан број младих који су учествовали у овим догађајима.

Стратешки циљ 2.3. – Унапређење система безбедности младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Повећање безбедности младих у школама	Покретање иницијативе надлежним Министарствима за увођење обавезног надзора школског полицајца у свим школама; Побољшање јавне расвете у школским двориштима и ближој околини школа.	КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш/ПУ Ниш/школе/ Министарства	2018.-2022.	Повећан ниво безбедности младих и смањен број напада на младе у школама	Број школских полицајаца у школама; Број новопостављених уличних светиљки у школским двориштима и ближој околини школа; Извештаји школа и ПУ Ниш о броју напада у школама
Повећање безбедности младих у саобраћају	Организовање едукација на тему безбедности у саобраћају; Покретање	КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш/ПУ Ниш/ Министарства	2018.-2022.	Повећан ниво безбедности младих у саобраћају	Извештаји саобраћајне полиције и школа о броју саобраћајних

	иницијатива за бољом вертикалном и хоризонталном саобраћајном сигнализацијом у близини школа				незгода у близини школа; Број новопостављених саобраћајних знакова и обележја.
Повећање нивоа свести младих о вршњачком насиљу	Организовање радионица и едукација о вршњачком насиљу	КЗМ / НВО/школе/ ГО Палилула Ниш/ПУ Ниш/ Саветовалиште за младе Дома здравља Ниш	2018.-2022.	Смањен број случајева вршњачког насиља	Извештаји школа и ПУ Ниш о броју случајева вршњачког насиља

ПРИОРИТЕТ 3. – АКТИВИЗАМ И ИНФОРМИСАЊЕ МЛАДИХ

Стратешки циљ 3.1. – Активизам и волонтеризам младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Повећање мотивисаности и активизма младих, кроз промену система вредности	Отварање омладинског клуба при КЗМ Палилула и набавка опреме; Подизање капацитета младих кроз организовање обука о писању пројеката и презентација о доступним изворима средстава; Транспарентно укључивање младих у рад Савета за младе;	КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/Медији	2018.-2022.	Повећан степен мотивисаности младих за укључивање у локалне и друштвене догађаје	Успостављен омладински клуб; Број младих који користе услуге Клуба; Број младих који су учествовали у обукама; Број младих укључених у организовање и учешће у друштвеним догађајима;

	Медијска кампања у циљу промоције омладинске политике.				Број медијских кампања.
Промоција волонтеризма код младих	Радионице, трибине и обуке на тему волонтеризма; Организовање волонтерских акција; Израда и штампање брошура и промотивних летака о волонтеризму; Обележавање Међународног дана волонтера 5. децембра	КЗМ/ НВО/ ГО Палилула	2018.-2022.	Повећан степен информисаности младих о волонтеризму	Број одржаних радионица, трибина, обука...; Број волонтерских акција; Дистрибуиран промотивни материјал; Број младих који су били укључени у догађаје везане за волонтеризам.

Развој еколошке културе код младих	Организовање такмичења за најбоље уређену школу; Организовање дана уређивања дворишта испред зграда и кућа; Акције рециклаже и чишћења дивљих депонија.	КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/ школе/ЈКП	2018.-2022.	Унапређен ниво еколошке свести код младих	Број организованих садржаја/ такмичења; Број младих који су учествовали у догађајима.
------------------------------------	---	--	-------------	---	---

Стратешки циљ 3.2. – Информисање младих

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Побољшање информисања младих	Обавештавање младих, школа и факултета о предстојећим активностима ГО Палилула; Успостављање инфо пулта;	ГО Палилула/КЗМ	2018.-2022.	Млади са територије ГО Палилула обавештени о активностима и дешавањима у Општини и Граду.	Број младих који је обавештен о активностима; Број корисника инфо пулта; Број подељених летака,

	Штампање и дистрибуција флајера и постера, постављање билборда на видљивим местима; креирање мејлинг листи				постављених постера и билборда.
Успостављање информативног система за младе	Успостављање информативног сервиса за младе; Креирање веб сајта за младе; Постављање инфотабли у школама и на факултетима.	ГО Палилула/КЗМ/образовне институције	2018.-2022.	Повећан степен информисаности младих	Успостављен информативни сервис за младе; Креиран и успостављен веб сајт за младе; Постављене инфотабле у школама и на факултетима.

<p>Повећање нивоа информисаности младих о њиховим правима и унапређењу људских права и слобода</p>	<p>Организовање радионица, трибина, круглих столова ... на тему права младих и људска права и слобода; Израда и дистрибуција промотивног материјала</p>	<p>ГО Палилула/КЗМ/НВО/ образовне институције</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Повећан степен информисаности младих о њиховим правима и унапређењу људских права и слобода</p>	<p>Број одржаних радионица, трибина, круглих столова ... на тему права младих и људска права и слобода; Број учесника ових догађаја.</p>
--	---	---	--------------------	--	--

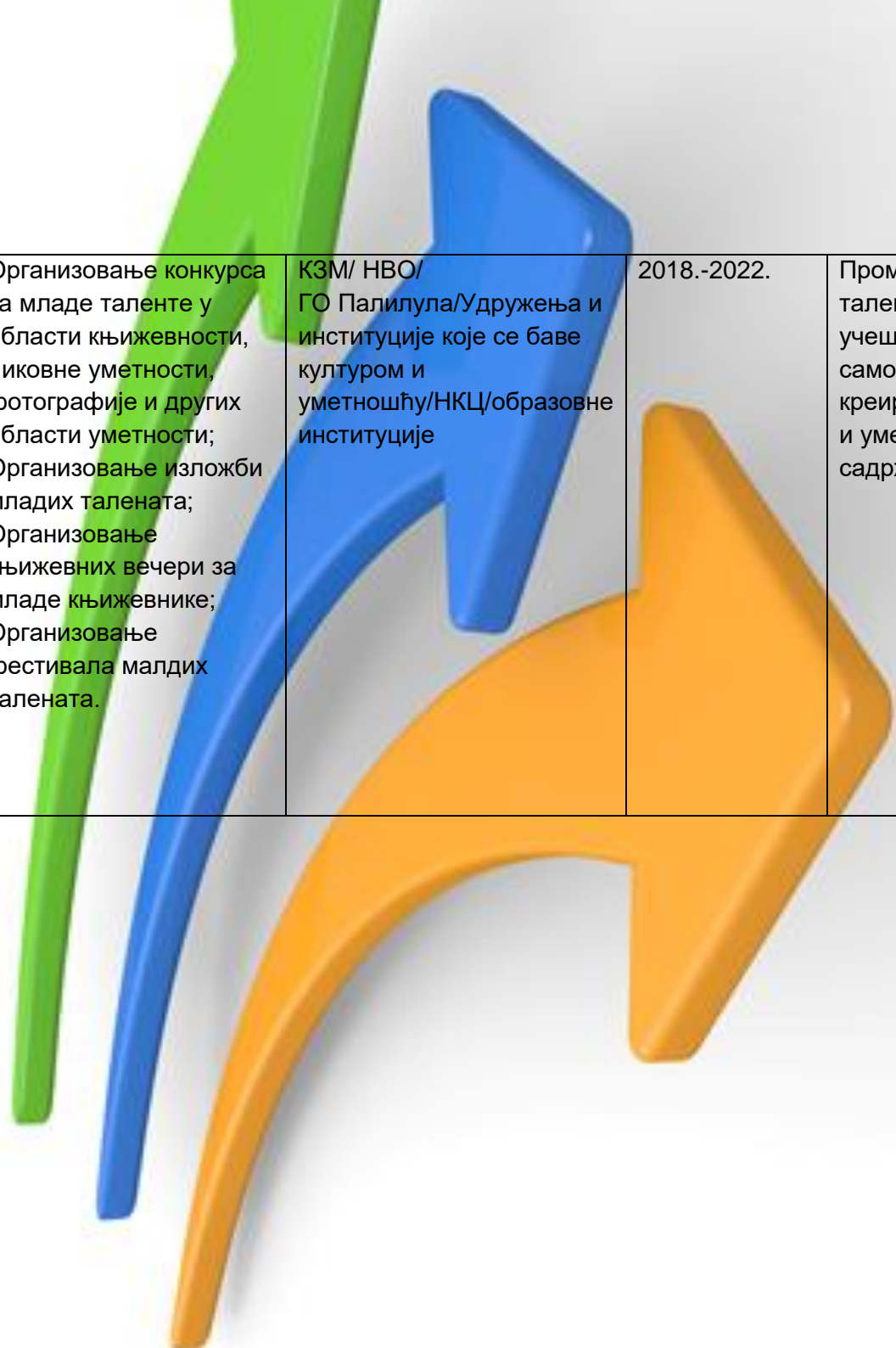

ПРИОРИТЕТ 4. – СЛОБОДНО ВРЕМЕ

Стратешки циљ 4.1. – Унапређење културних садржаја за младе

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Креирање програма квалитетнијег провођења слободног времена младих кроз унапређење садржаја из области културе	Организовање већег броја садржаја за младе из области културе	КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/Удружења и институције које се баве културом/НКЦ	2018.-2022.	Унапређени садржаји за младе у циљу квалитетнијег провођења слободног времена	Број организованих догађаја за младе из области културе; Број младих који су учествовали и који су посетили ове догађаје.

<p>Пружање подршке активностима младих у области културе</p>	<p>Покретање иницијативе за обезбеђивање простора за пробе и наступе младих музичара, аматерских глумачких група и других младих уметника; Организовање музичког демо фестивала; Организовање фестивала аматерских глумачких група и позоришта;</p>	<p>КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/Удружења и институције које се баве културом и уметношћу/НКЦ/образовне институције</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Промовисани млади уметници и повећано учешће младих у самосталном креирању културних и уметничких садржаја</p>	<p>Обезбеђен простор за пробе и наступе младих уметника; Одржан музички демо фестивал; Одржан фестивал аматерских глумачких група и позоришта; Број младих који су креирали ове садржаје; Број посетиоца ових манифестација.</p>
--	---	---	--------------------	---	--

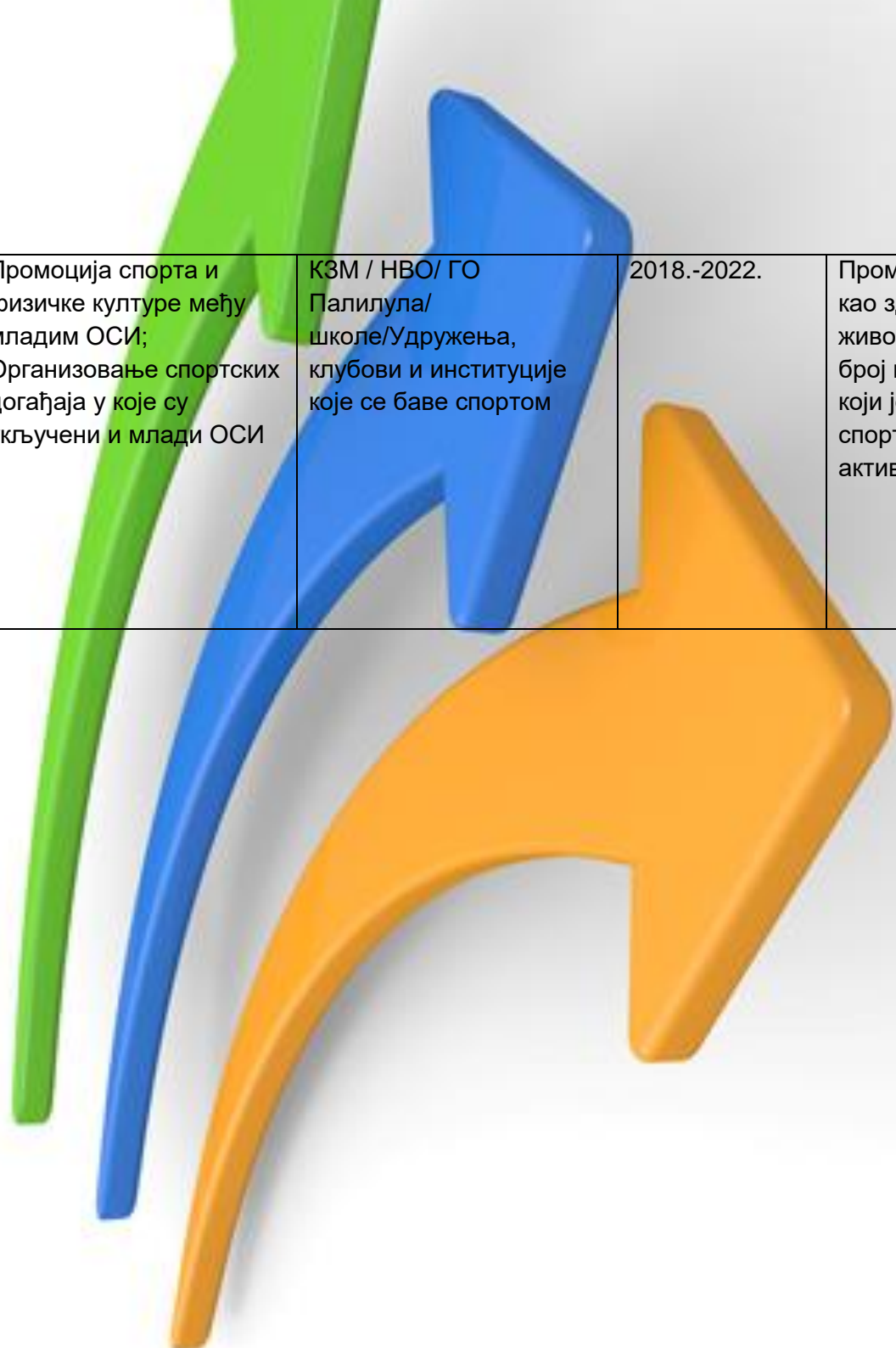

<p>Промоција младих талената и културних вредности</p>	<p>Организовање конкурса за младе таленте у области књижевности, ликовне уметности, фотографије и других области уметности; Организовање изложби младих талената; Организовање књижевних вечери за младе књижевнике; Организовање фестивала младих талената.</p>	<p>КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/Удружења и институције које се баве културом и уметношћу/НКЦ/образовне институције</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Промовисани млади таленти и повећано учешће младих у самосталном креирању културних и уметничких садржаја</p>	<p>Објављени конкурси за младе таленте; Број младих који се јавио на конкурсе; Број младих талената који је подржан; Број одржаних изложби, књижевних вечери и фестивала младих талената; Број младих талената који су учествовали на ови догађајима.</p>
--	--	---	--------------------	--	---

Стратешки циљ 4.2. – Спорт и физичка култура

Акција (пројекат)	Активности	Носиоци активности	Временски оквир	Резултати	Индикатори
Креирање квалитетнијег провођења слободног времена младих кроз унапређење садржаја из области спорта	Организовање разних спортских садржаја и догађаја.	КЗМ/ НВО/ ГО Палилула/Удружења, клубови и институције које се баве спортом	2018.-2022.	Унапређени спортски садржаји за младе у циљу квалитетнијег провођења слободног	Број спортских садржаја који су организовани; Број младих који су учествовали у спортским садржајима.
Ревитализација, уређење и одржавање постојећих и изградња нових спортских терена за рекреативни спорт	Ревитализација и уређење постојећих спортских терена на територији ГО Палилула; Изградња нових спортских терена и сала.	КЗМ / НВО/ ГО Палилула/ Удружења, клубови и институције које се баве спортом	2018.-2022.	Поправљена и унапређена спортска инфраструктура	Број изграђених/ревитализованих спортских терена

<p>Промоција и подршка спортских активности међу младима у приградским и сеоским срединама</p>	<p>Промоција спорта и физичке културе; Организовање спортских манифестација у приградским и сеоским срединама</p>	<p>КЗМ / НВО/ ГО Палилула/ Удружења, клубови и институције које се баве спортом</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Промовисан спорт као здрав начин живота и одржан већи број спортских манифестација са већим бројем учесника у приградским и сеоским срединама</p>	<p>Број одржаних спортских манифестација у приградским и сеоским срединама; Број младих који су учествовали у овим догађајима.</p>
<p>Промоција и подршка школског спорта</p>	<p>Промоција спорта и физичке културе код школске омладине; Организовање спортских догађаја за школску омладину; Организовање међушколских спортских такмичења.</p>	<p>КЗМ / НВО/ ГО Палилула/ школе/Удружења, клубови и институције које се баве спортом</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Промовисан спорт као здрав начин живота међу школском омладином и одржан већи број спортских манифестација</p>	<p>Број промотивних активности у области спорта; Број одржаних спортских манифестација за школску омладину; Број младих који су учествовали у овим догађајима.</p>

<p>Укључивање младих особа са инвалидитетом у спортске активности</p>	<p>Промоција спорта и физичке културе међу младим ОСИ; Организовање спортских догађаја у које су укључени и млади ОСИ</p>	<p>КЗМ / НВО/ ГО Палилула/ школе/Удружења, клубови и институције које се баве спортом</p>	<p>2018.-2022.</p>	<p>Промовисан спорт као здрав начин живота и повећан број младих ОСИ који је укључен у спортске активности</p>	<p>Број промотивних активности у области спорта;</p> <p>Број одржаних спортских манифестација;</p> <p>Број младих који су учествовали у овим догађајима.</p>
---	---	---	--------------------	--	--

12. ИЗВОРИ, ЛИТЕРАТУРА И РЕФЕРЕНЦЕ

Студија „МЛАДИ У СРБИЈИ 2015., Стања, опажања, веровања и надања“, Смиљка Томановић и Драган Станојевић;

Beck, U., Beck-Gernsheim, E. (2002): Individualization, London, Sage;

Bek, U. (2001): Rizično društvo, Beograd: Filip Višnjić;

Biggart A., Kovacheva, S. (2006): “Social Change, Family Support and Young Adults in Europe”, In Du Bois-Reymond;

M. and L. Chisholm (eds) “The Modernisation of Youth Transitions in Europe”, New Directions for Child and Adolescence;

Development. Number 113. Fall 2006: 49-62;

Brannen, J., Nilsen, A. (2002): “Young people’s time perspectives: From youth to adulthood”, Sociology, 36, 3, 513-539.;

Bauman, Z. (2010[2005]): Fluidni život, Novi Sad: Mediterran Publishing;

Cvejić, S. (2006): “Strukturni efekti siromaštva u Srbiji”, u: S. Tomanović (ur) Društvo u previranju, Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta: 21-33.;

Du Bois-Reymond, M., Chisholm, L. (2006): “Young Europeans in a Changing World”, in: Du Bois-Reymond, M. and L.

Chisholm (eds) The Modernisation of Youth Transitions in Europe, New Directions for Child and Adolescence Development. Number 113, Fall 2006, 1-10.;

Furlong A., Cartmel, F. (2007): Young People and Social Change. Individualisation and Risk in Late Modernity. Buckingham, Open University Press;

Galland, O. (2003): “Adolescence, Post-Adolescence, Youth: Revised interpretations”, Revue française de sociologie, 44, 5, 163-188;

Gidens, E. (2005 [2000]): Odbegli svet: kako globalizacija preoblikuje naše živote, Beograd: Stubovi kulture;

Gillies, V. (2000): “Young People and Family Life: Analysing and Comparing Disciplinary Discourses”, Journal of Youth Studies, 3, 2, 211-228.;

Iacovou, M. (2002): “Regional Differences in the Transition to Adulthood”, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 580, 1, 40-69.;

Jenks, C. (1996): “Postmodern Child”, in: Brannen, J and M. O’Brien eds. Children in Families: Research and Policy, London: The Falmer Press, 1996: 12-26.;

Lazić, M., Cvejić, S. (2004): “Promene društvene strukture u Srbiji: slučaj blokirane post-socijalističke transformacije”, u: A. Milić (ur) Društvena transformacija i strategije društvenih grupa: Svakodnevnica Srbije na početku trećeg milenijuma, Beograd: Institut za sociološka istraživanja Filozofskog fakulteta: 39-70.;

Leccardi, C. (2005): "Facing uncertainty. Temporality and biographies in the new century", *Young*, 2, 2, 123-146;

Mihailović, S. (ur) (2004): *Mladi zagubljeni u tranziciji*, Beograd: Centar za proučavanje alternativa;

Stanojević, D. (2012): "Media Use Among Young People in Serbia", *Sociologija*, Vol. 54, No.2: 369-385;

Togouchi Swartz, T., Bengston O'Brien, K. (2009): "Intergenerational support during the transition to adulthood", in: Furlong, A. (ed): *Handbook of Youth and Young Adulthood. New Perspectives and Agendas*, London, New York: Routledge. 217-226.;

Tomanović, S. (2012a): "Od omladine-socijalnih biografija mladih u post-socijalističkoj transformaciji društva Srbije: konceptualni i kontekstualni okvir istraživanja", u: S. Tomanović, D. Stanojević, I. Jarić, D. Mojić, S. Dragišić Labaš, M. Ljubičić *Mladi - naša sadašnjost. Istraživanje socijalnih biografija mladih u Srbiji*, Belgrade: Čigoja and Institute for Sociological Research: 9-43;

Tomanović, S. (2012b): "Tranzicije u porodičnom domenu" u: S. Tomanović, D. Stanojević, I. Jarić, D. Mojić, S. Dragišić Labaš, M. Ljubičić *Mladi - naša sadašnjost. Istraživanje socijalnih biografija mladih u Srbiji*, Belgrade: Čigoja and Institute for Sociological Research: 127-147;

Tomanović, S. Stanojević, D. (2012): "Zaključak: mladi i društvena integracija u Srbiji", u: S. Tomanović, D. Stanojević, I. Jarić, D. Mojić, S. Dragišić Labaš, M. Ljubičić *Mladi - naša sadašnjost. Istraživanje socijalnih biografija mladih u Srbiji*, Belgrade: Čigoja and Institute for Sociological Research;

Walther, A. (2006): "Regimes of Youth Transitions. Choice, flexibility and security in young people's experiences across different European contexts", *Young* 14, 1, 119-141;

Walther, A., Stauber, B., Pohl, A. (2009): *Youth: Actor of Social Change. Final Report*. Tübingen: IRIS.

ДОМ ЗДРАВЉА НИШ, Саветовалиште за младе

Коришћене базе података:

Истраживање младих 2015., Shell Youth Study, Friedrich Ebert Stiftung, Secons, Србија.

EURO STAT, “<http://www.ec.europa.eu/eurostat/data/database>”
www.ec.europa.eu/eurostat/data/database

EQLS, European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (2014): European Quality of Life Survey Integrated Data File, 2003-2012. [data collection]. 2nd Edition. UK Data Service. SN: 7348, <http://dx.doi.org/10.5255/UKDA-SN-7348-2>.

